

JAARRAPPORT

2025

Mogelijk gemaakt dankzij de ondersteuning van ...

VAPH

VLAAMS AGENTSCHAP VOOR
PERSONEN MET EEN HANDICAP

AGODI

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

... kan het CAB de bemiddeling van tolkopdrachten uitvoeren.

Vlaams Communicatie Assistentie Bureau voor Doven, vzw
Dendermondesteenweg 449, 9070 Destelbergen
www.cabvlaanderen.be - www.tolkaanvraag.be - www.afstandstolk.be
Mail: tolkaanvraag@cabvlaanderen.be
Tel: 09/228.28.08 – SMS: 0473/92.33.11

VOORWOORD.....	5
INLEIDING.....	8
1 GEPRESTEERDE TOLKUREN IN 2025.....	10
1.1 Sector Welzijn.....	11
1.1.1 Tolkuren in de leefsituatie (L-uren).....	11
1.1.2 Gebruikers L-uren.....	11
1.1.2.1 Gebruik door dove personen (zonder doofblinde gebruikers).....	12
1.1.2.2 Gebruik door doofblinde gebruikers.....	12
1.1.2.3 De 4 subgroepen in welzijn.....	12
1.1.2.4 Schrijftolkuren (uren ST).....	13
1.1.2.5 Gebruik van anderstalige tolken.....	13
1.1.3 Tolkurencontingent L-uren.....	14
1.2 Sector Werk.....	16
1.2.1 Arbeidsuren (A-uren).....	16
1.2.2 Gebruikers A-uren.....	17
1.2.3 Sollicitatie uren (S-uren).....	18
1.2.4 Gebruikers S-uren.....	18
1.2.5 Tolkuren beroepsopleiding (B-uren).....	18
1.2.6 Gebruikers B-uren.....	18
1.2.7 Voorziena A-/S-/B-uren 2025 voor gewone tolkopdrachten.....	19
1.3 Sector Onderwijs.....	21
1.3.1 Onderwijstolkuren (O-uren).....	21
1.3.1.1 Evolutie per kalenderjaar.....	21
1.3.1.2 Evolutie per schooljaar.....	22
1.3.2 Leerlingen – Studenten – Cursisten.....	32
1.3.2.1 Aantal leerlingen per kalenderjaar.....	32
1.3.2.2 Aantal leerlingen per schooljaar.....	32
1.3.3 Tolken in een taalafdeling VGT in het regulier onderwijs.....	35
1.4 Sector Derden (D-uren).....	35
1.4.1 Eigen administratie.....	35
1.4.2 Enquêtes m.b.t. de jaren 2019-2024 i.v.m. het tolken voor derden.....	36
1.5 Afstandstolkendienst.....	40
1.5.1 De inrichting van de afstandstolkendienst.....	40
1.5.2 Gebruikers afstandstolkendienst.....	41
1.5.3 In welke mate werd de afstandstolkendienst benut?.....	42
1.5.3.1 Op het niveau van de oproepen.....	42
1.5.3.2 Op het niveau van de dove gebruikers.....	45
1.5.4 Bijzondere kenmerken van de oproepen bij de afstandstolkendienst.....	46
1.5.5 Inschrijvingen afstandstolkendienst.....	47
1.5.6 Permanentie afstandstolken.....	47
1.5.7 Thuiswerk afstandstolken.....	48
2 EVOLUTIE VAN HET TOLKENBESTAND.....	49
2.1 Tolken VGT.....	50
2.1.1 Aantal tolken per provincie.....	50
2.1.2 Aantal tolken per omzetgroep.....	51
2.1.3 Aantal tolken per leeftijdscategorie.....	52
2.1.4 Werkelijke aangroei van tolken VGT.....	53

2.1.5	Dove personen actief als tolk VGT	54
2.2	Schrijftolken (ST).....	55
2.3	Anderstalige tolken.....	58
2.4	Bijscholing voor tolken.....	59
3	KLACHTENBEHANDELING	61
3.1	OTK over het CAB.....	62
3.2	OTK over de tolken	62
3.3	OTK over de gebruikers en/of derden.....	62
3.4	Werking van de klachtencommissie	62
4	INTERN BELEID	63
4.1	Werkingsmiddelen.....	64
4.2	Overleg met de sector.....	64
4.3	Gebruikersraad	65
4.4	Kwaliteitswerking 2025-2026.....	67
4.4.1	Kwaliteitswerking 2025 overzicht resultaten	67
4.4.2	Kwaliteitsplanning 2026	68
5	ENKELE AANDACHTSPUNTEN	70
5.1	Tolkentekort.....	71
5.2	Dalende trend in de schrijftolkenwerking	71
5.3	Precaire situatie in bepaalde regio's binnen Onderwijs	72

Voorwoord

Met trots presenteren we je het jaarverslag 2025, waarin we terugblikken op een jaar van groei, verandering en verdere professionalisering binnen het CAB. Voor het derde jaar op rij zien we een stijging van het totaal aantal getolkte uren: 116.078 tolkuren, een duidelijke bevestiging van de blijvende nood aan kwaliteitsvolle tolkondersteuning in Vlaanderen.

De meest opvallende evolutie in 2025 situeert zich opnieuw binnen de sector Werk, waar de vraag sterk toenam en waar ook het aantal getolkte uren in andere gebarentalen bleef groeien. De sector Onderwijs kende eerder een stabilisatie, maar tegelijk valt op dat de noden steeds meer verschuiven tussen de onderwijsniveaus. In de sector Welzijn zien we dat steeds meer gebruikers hun volledige tolkurenpakket benutten, wat vragen oproept over de toekomst en de beheersbaarheid van het huidige tolkurencontingent.

Daarnaast zetten we in dit jaarverslag opnieuw sterk in op transparantie rond onze dienstverlening voor zowel tolken als tolkgebruikers, de evoluties binnen het afstandstolken en de impact van de verschillende tolkopdrachten voor Derden, die aan de hand van verschillende enquêtes werden afgenomen, in samenwerking met BVGT. Deze inzichten versterken onze visie op de toekomst en helpen ons om knelpunten en verwachtingen duidelijker te kaderen.

Zoals steeds blijft onze werking onmogelijk zonder de inzet en expertise van onze tolken: tolken VGT, schrijftolken en anderstalige tolken. Ook in 2025 zien we een toename in het aantal actieve tolken VGT - mede dankzij bijkomende dove tolken - terwijl de beschikbaarheid van schrijftolken opnieuw onder druk komt te staan.

Tot slot belichten we in dit verslag de interne werking, de klachtenbemiddeling, de gebruikersraad en de aandachtspunten die essentieel zijn om de kwaliteit van onze dienstverlening in de komende jaren te blijven garanderen.

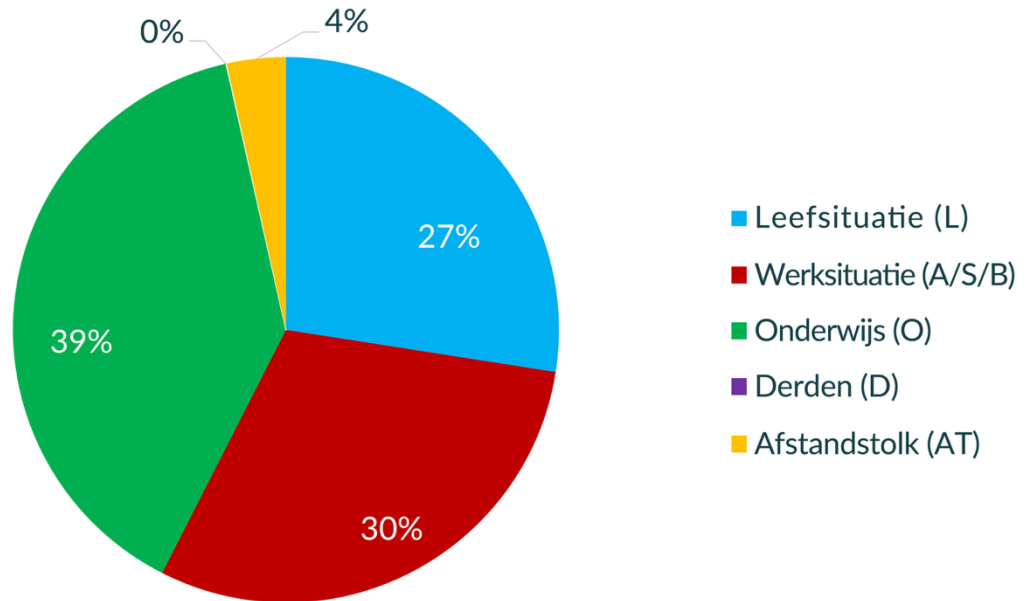
We danken alle tolkgebruikers, partner-organisaties, opdrachtgevers en uiteraard onze tolken voor hun blijvend vertrouwen. Samen blijven we bouwen aan een toegankelijker samenleving waarin dove en doofblinde personen volwaardig kunnen participeren.

We wensen je veel leesplezier.

Het CAB-team

Kerncijfers 2025

Effectieve tolkuren 2025

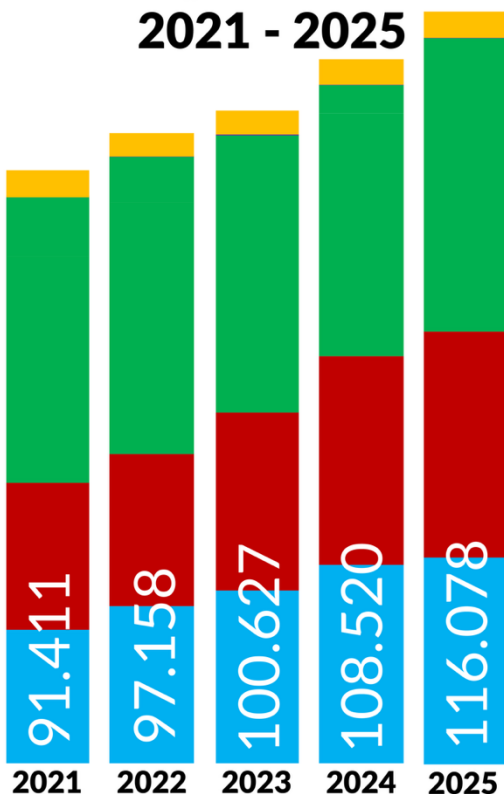

136.742
uren
aangevraagd +7,2%

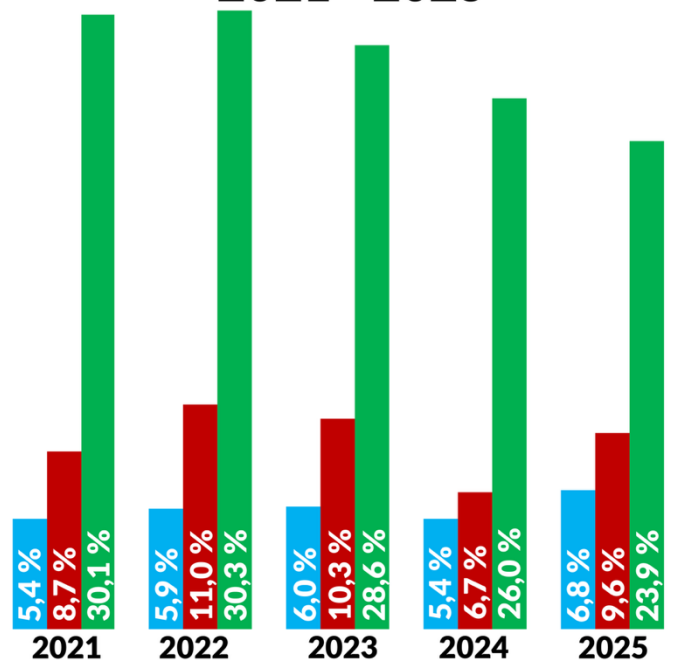
84,9 %
opgelost

116.078
uren
getolkt +7,0%

Groei ingezette tolkuren 2021 - 2025

Evolutie onopgeloste tolkuren Welzijn - Werk - Onderwijs 2021 - 2025

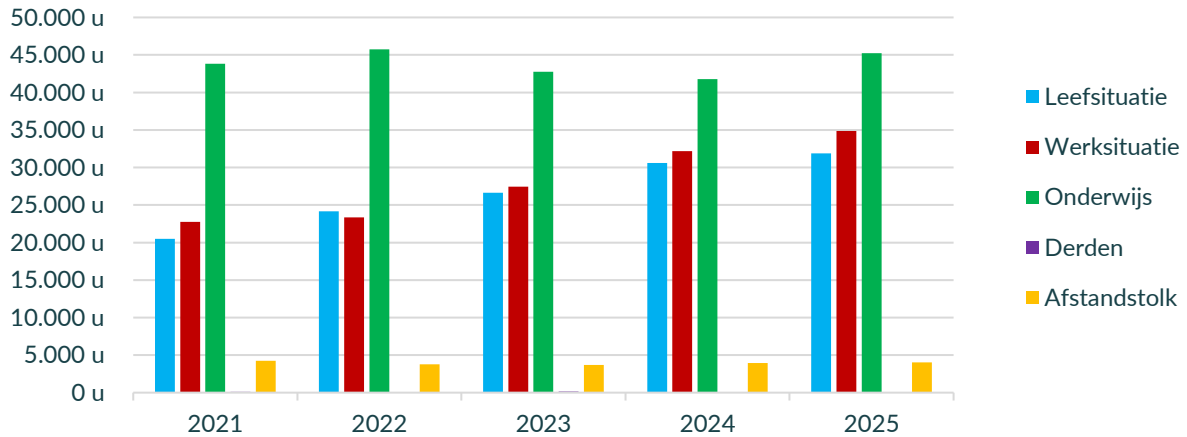
Inleiding

In 2025 werden in totaal 136.742 uren aangevraagd (+7,2 % t.o.v. 2024 met 127.568 uren aangevraagd).

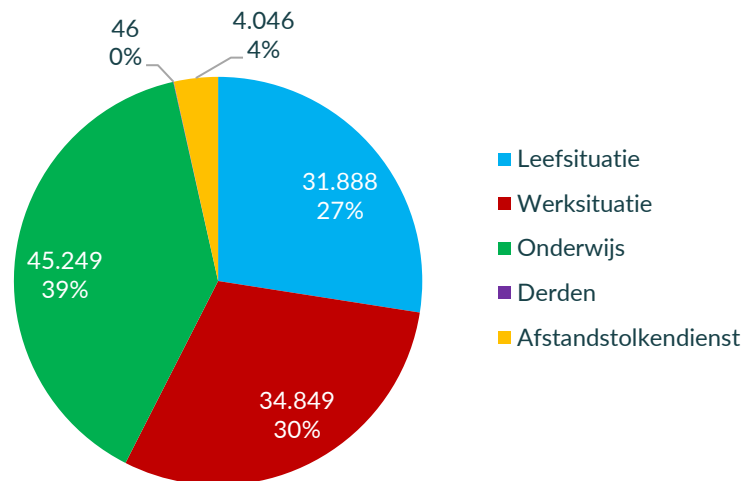
Het CAB en de tolken losten samen 116.078 tolkuren op, incl. permanentie door de afstandstolken (+7,0 % t.o.v. 2024 met 108.520).

Voor 2025 bedroeg de algemene oplossingsgraad 84,9 % (85,1 % in 2024 en 81,7 % in 2023).

Groei effectieve tolkuren 2021-2025

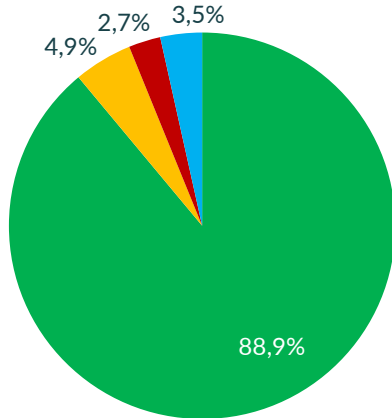

Effectieve tolkuren 2025

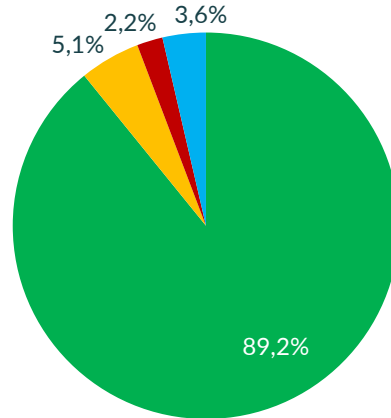
Maar liefst 88,9 % van alle getolkte uren waren uren VGT (Vlaamse Gebarentaal). In 2024 bedroeg dit 89,2 %. Het aandeel getolkte uren ST (schrijftolk) bedroeg 4,9 % (5,1 % in 2024) en het aandeel anderstalige tolkuren (IS, ASL, LSF, ...) bedroeg 2,7 % (2,2 % in 2024). De afstandstolken tolkten 3,5 % van alle getolkte uren (3,6 % in 2024).

2025

■ tolken VGT ■ schrifttolken
■ anderstalig tolken ■ afstandstolken

2024

■ tolken VGT ■ schrifttolken
■ anderstalig tolken ■ afstandstolken

Sector welzijn

Uren aangevraagd +5,8 %

34.214

Uren aangevraagd tolken VGT

32.966 +5 %

Uren aangevraagd schrijftolken

535 +12 %

Uren aangevraagd tolken anderstalige gebarentalen

713 +26 %

oplossingsgraad
93,20 %

+4,2 %

31.888

Uren getolkt

Uren getolkt VGT

+4 % 30.775

Uren getolkt schrijftolken

-1 % 432

Uren getolkt anderstalige gebarentalen

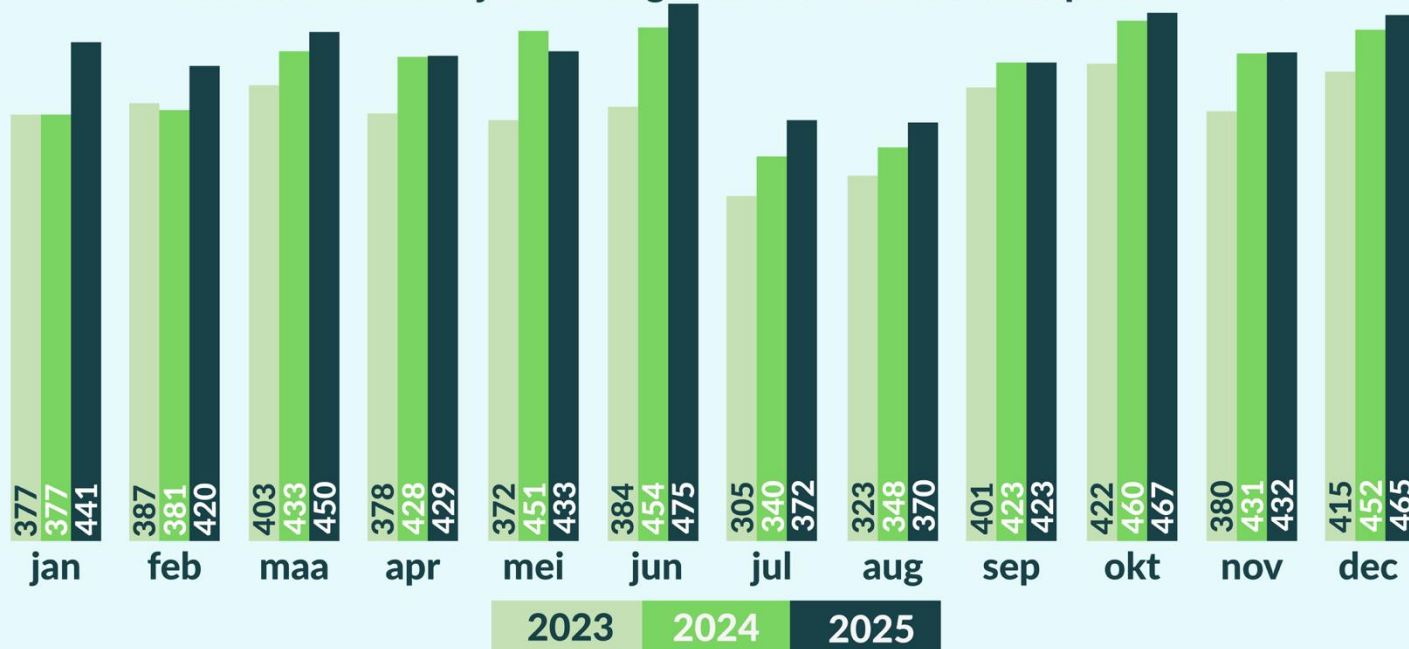
+25 % 681

2347
ingeschreven
gebruikers

48,7 %

1144
effectieve
gebruikers

Evolutie maandelijks aantal gebruikers met een tolkopdracht VAPH

Gebruikte L-uren in 4 subgroepen

doven
≤ 40u

👤 11.108 u
👥 863
34,8 %

doven
41u - 60u

👤 5.123 u
👥 104
16,07 %

doven
> 60u

👤 9.548 u
👥 131
30 %

doofblinden

👤 6.109 u
👥 46
19,2 %

1.1 Sector Welzijn

De sector Welzijn valt onder de bevoegdheid van het VAPH (Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap: www.vaph.be).

1.1.1 Tolkuren in de leefsituatie (L-uren)

In 2025 werden er 34.214 uren aangevraagd door tolkgebruikers (+5,8 % t.o.v. 2024 met 32.330 uren). Hiervan werden 31.888 uren opgelost, wat wil zeggen dat 6,8 % (t.o.v. 5,4 % in 2024) van de aangevraagde uren onopgelost bleef (2.326 uren).

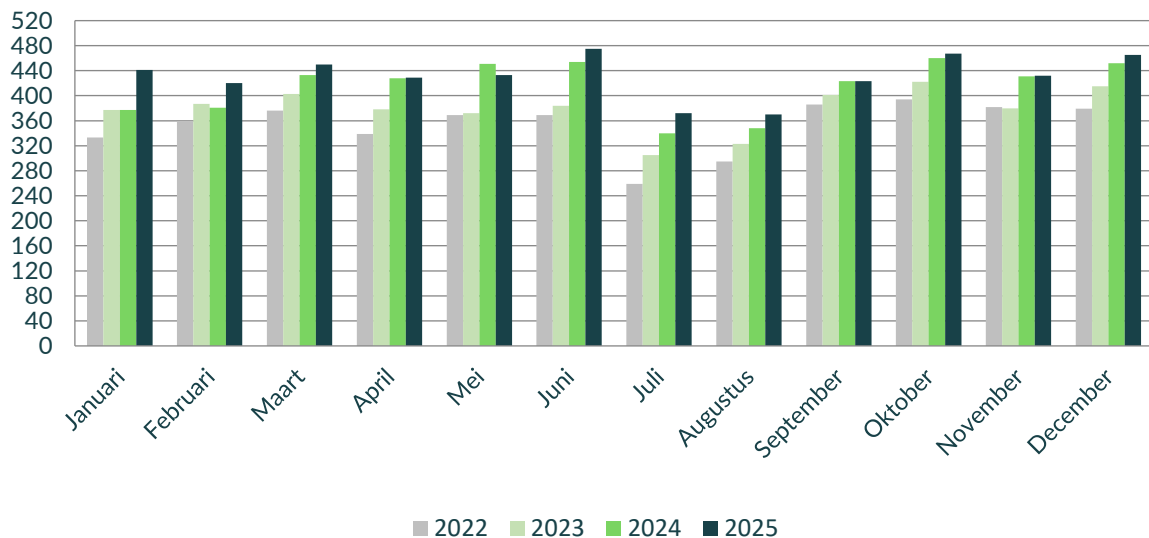
In 2025 werd 0,5 % (166 uren) van de uitbetaalde tolkuren geregistreerd als een “te late afgelasting” (TLA), waarbij de tolk recht had op een financiële compensatie. In 2024 was dit 0,8 % (245 uren).

1.1.2 Gebruikers L-uren

In 2025 registreerde het CAB in totaal 2.347 gebruikers met het recht op L-uren (+3,7 % t.o.v. 2024), waarvan 1.144 personen (48,7 % van de rechthebbenden) effectief hun tolkuren gebruikten (+1,3 % t.o.v. 2024 met 1.129 personen).

Maandelijks waren er gemiddeld 431 gebruikers (+4,0 % t.o.v. 2024 met 415 gebruikers).

Evolutie maandelijks aantal gebruikers met een tolkopdracht VAPH

1.1.2.1 Gebruik door dove personen (zonder doofblinde gebruikers)

Dove tolkgebruikers (niet-doofblinde gebruikers) hebben recht op 80 tolkuren per kalenderjaar.

In 2025 gebruikte de groep van 1.098 dove gebruikers in totaal 25.779 uren (+4,7 % t.o.v. 2024 met 24.616 uren). Het gemiddeld verbruik per persoon was 23,5 uren (+3,4 % t.o.v. 2024 met 22,7 uren). Het aantal personen dat een tolk gebruikte, steeg met 1,3 %.

In 2025 gebruikten 235 van de niet-doofblinde gebruikers meer dan de helft van het tolkurenpakket (meer dan 40 uren). Dit is een stijging met 16 personen (+7,3 %). Van deze 235 personen gebruikten 131 personen meer dan 75 % (meer dan 60 uren). Deze groep steeg met 10 % (119 personen in 2024). Zij vertegenwoordigen 11,5 % van de hele groep van actieve niet-doofblinde tolkgebruikers. 65 personen gebruikten 95 % of meer van het beschikbaar aantal tolkuren en 46 personen uit deze groep gebruikten bijna alle tolkuren (zijnde 79 of 80 uren).

Uit deze groep van 1.098 dove gebruikers waren er 863 die minder dan de helft van het tolkurenpakket gebruikten (tot max. 40 uren). T.o.v. 2024 daalde dit aantal van 865 naar 863 personen (-0,2 %). In 2025 vertegenwoordigden zij 78,6 % van deze groep (in 2024 was dit 79,8 %).

Bekijk hierbij ook de grafieken vermeld in hoofdstuk [1.1.2.3](#).

1.1.2.2 Gebruik door doofblinde gebruikers¹

In 2025 waren er 58 doofblinde gebruikers erkend en geregistreerd bij het CAB (2 meer dan in 2024). Deze personen hadden recht op een verhoogd basispakket van 220 tolkuren. Uit deze groep waren er 46 personen die effectief hun tolkuren gebruikten (1 meer dan in 2024).

29 van deze tolkgebruikers gebruikten meer dan de helft van het tolkurenpakket (meer dan 110 uren) (28 personen in 2024). 20 onder hen gebruikten meer dan 180 uren en 5 onder hen gebruikten hun volledige tolkurenpakket van 220 uren.

Deze groep gebruikte in totaal 6.109 uren in 2025 (+2,1 % t.o.v. 2024 met 5.981 uren). Hiermee vertegenwoordigde deze groep 19,2 % van het totaal aantal getolkte uren in 2025 in Welzijn (19,5 % in 2024).

Het gemiddeld verbruik per doofblinde gebruiker bleef status quo t.o.v. 2024: 132,8 uren in 2025.

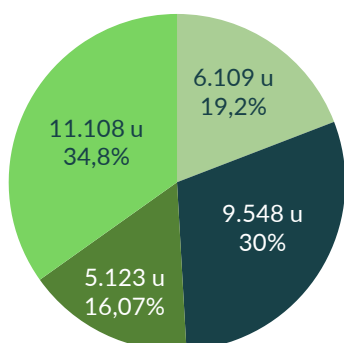
1.1.2.3 De 4 subgroepen in welzijn

In welzijn onderscheiden we aldus 4 subgroepen (zie grafieken hieronder):

- de doofblinde gebruikers
- de dove "grote" gebruikers die meer dan 60 uren gebruikten,
- de dove "middelgrote" gebruikers die 41 t.e.m. 60 uren gebruikten,
- de dove "kleine" gebruikers die max. de helft van het tolkurenpakket (40 uren) gebruikten

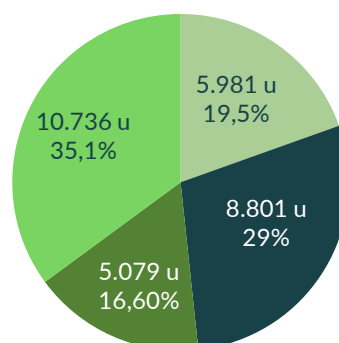
¹ In de regelgeving wordt inzake de medische voorwaarden gesproken over gebruikers die "tevens een vermindering van hun gezichtsvermogen" hebben.

Gebruikte L-uren in 2025

- Doofblinde gebruikers (gemiddeld 133 u/persoon)
- Grote gebruikers > 60 u (gemiddeld 73 u/persoon)
- Middelgrote gebruikers 41-60 u (gemiddeld 49 u/persoon)
- Kleine gebruikers <= 40 u (gemiddeld 13 u/persoon)

Gebruikte L-uren in 2024

- Doofblinde gebruikers (gemiddeld 133 u/persoon)
- Grote gebruikers > 60 u (gemiddeld 74 u/persoon)
- Middelgrote gebruikers 41-60 u (gemiddeld 51 u/persoon)
- Kleine gebruikers <= 40 u (gemiddeld 12 u/persoon)

1.1.2.4 Schrijftolkuren (uren ST)

Er werden 535 uren ST aangevraagd, waarvan 432 uren werden ingevuld voor 19 dove gebruikers. Het aantal getolkte uren bleef ongeveer status quo t.o.v. 2024, waarin 435 uren ST getolkt werden. Het aantal tolkgebruikers daalde van 24 naar 19 personen. Het aantal aangevraagde tolkuren steeg met 12 %.

Hierdoor daalde de oplossingsgraad van 91,4 % in 2024 naar 80,7 % in 2025.

De 432 uren ST vertegenwoordigden net als in 2024 1,4 % van alle gebruikte L-uren.

1.1.2.5 Gebruik van anderstalige tolken

Gebarentaaltolken kunnen worden ingezet om de communicatie te bevorderen tussen een dove persoon die gebarentaal gebruikt en een anderstalige gesprekspartner (het kan daarbij gaan om een gesprekspartner die communiceert in gebarentaal of in gesproken taal). In Vlaanderen gaat dit voornamelijk over de Vlaamse Gebarentaal (VGT) en het Nederlands.

Andere combinaties zijn ook mogelijk, bv. tolken van International Sign (IS), Waalse Gebarentaal (la Langue des Signes de Belgique Francophone (LSFB)), Amerikaanse Gebarentaal (ASL), ... naar een andere gebarentaal of naar (Nederlandse) gesproken taal of omgekeerd.

In 2025 werden 681 uren getolkt door anderstalige tolken voor 58 verschillende tolkgebruikers. In 2024 werden 543 uren getolkt voor 41 verschillende tolkgebruikers. Het aantal getolkte uren steeg met 25 % ten opzichte van 2024.

1.1.3 Tolkurencontingent L-uren

Het tolkurencontingent vanaf 2019 werd vastgelegd op een maximum van 38.183 uren. Net zoals de vorige jaren volstond dit in 2025. Wel zien we het aandeel aangevraagde tolkuren t.o.v. het vastgelegd urencontingent jaar na jaar stijgen.

In 2025 werd 89,6 % van het aantal voorziene uren aangevraagd. In 2024 en 2023 was dit resp. 84,7 % en 74,2 %. Het aandeel getolkte uren t.o.v. het urencontingent bedroeg 83,5 % in 2025, 80,1 % in 2024 en 69,8 % in 2023.

Is het huidige tolkurenpakket voor L-uren binnen Welzijn wel voldoende?

De Adviescommissie VGT (www.adviesvgt.be) heeft op 18/11/2024 een advies hierover uitgebracht.

Sinds 2020 beschikken daartoe gerechtigde dove en doofblinde gebruikers per kalenderjaar over resp. 80 en 220 tolkuren voor Welzijn. Deze tolkuren zijn te gebruiken in sociale en privésituaties. Deze regelgeving betekende een grote stap vooruit, aangezien men in het verleden slechts beroep kon doen op respectievelijk 18 en 90 tolkuren per kalenderjaar. Beide groepen konden toen wel beroep doen op een procedure om, mits een gemotiveerde aanvraag, maximaal een verdubbeling van de uren te bekomen tijdens een kalenderjaar (dus resp. tot 36 en 180 tolkuren).

In tegenstelling tot de situatie vóór 2020, beschikken de dove en doofblinde gebruikers vandaag niet meer over de mogelijkheid om meer tolkuren aan te vragen, wanneer zij meer dan het voorziene basispakket tolkuren nodig hebben in een kalenderjaar. In 2023 leidde dit tot problemen voor een groep van gebruikers.

De adviescommissie VGT vraagt aan de overheid om hiervoor een oplossing te voorzien.

Het uitgebreide advies en motivering kan je lezen via onderstaande link:

<https://www.vlaanderen.be/cjm/nl/advies-aan-de-vlaamse-overheid-over-een-aanvullende-tolkurenregeling-voor-dove-en-doofblinde>

Sector werk

+11,78%
38.555
uren
aangevraagd

90,4%
oplossingsgraad

(2024 - 93,3%)

+8,3%
34.849
uren
getolkt

A-uren

+11,5%
36.895
uren
aangevraagd

90,82%
oplossingsgraad

(2024 - 93,39%)

+8,48%
33.508
uren
getolkt

 496
(2024 - 508)

S-uren

+15,8%
652
uren
aangevraagd

89,9%
oplossingsgraad

(2024 - 88,1%)

+18,1%
586
uren
getolkt

 119
(2024 - 91)

B-uren

+18%
1.008
uren
aangevraagd

74,9%
oplossingsgraad

(2024 - 91,3%)

-3,2%
755
uren
getolkt

 28
(2024 - 32)

1.2 Sector Werk

1.2.1 Arbeidsuren (A-uren)

In totaal werden 36.895 tolkuren in de arbeidssituatie aangevraagd in 2025. Dit is een stijging met 11,5 % t.o.v. 2024 (33.075 uren).

In totaal werden 33.508 uren effectief getolkt (+8,5 % t.o.v. 2024).

Van alle uitbetaalde A-uren werden 241 uren (0,7 %) geregistreerd als “Te Late Afgelasting”, waarbij de tolk recht had op een financiële compensatie (237 uren of 0,8 % in 2024).

Door de toegekende tolk zelf werden 307 uren (0,9 %) te laat afgelast, waardoor er geen vervanging kon gevonden worden (305 uren of 1,0 % in 2024).

In 2025 werd 9,2 % van de aangevraagde tolkuren niet opgelost, hetzij omdat er nooit een tolk gevonden werd, hetzij omdat de opdracht door de tolk werd afgelast (6,6 % in 2024).

Een belangrijk deel van de opdrachten met A-uren waren teamtolkopdrachten.

Teamtolkopdrachten: wat zijn dat en welk is hun oplossingsgraad?

Bij teamtolkopdrachten worden twee (of meer) tolken tegelijk ingezet. Het aandeel tolkaanvragen met een teamtolk t.o.v. alle aangevraagde A-uren bedroeg 39,6 % in 2025 (36,2 % in 2024 en 36,3 % in 2023).

De oplossingsgraad van teamtolkopdrachten daalde naar 88,3 % (90,0 % in 2024 en 85,0 % in 2023). De algemene oplossingsgraad was 90,8 %.

Voor 4,4 % van de teamtolkopdrachten werd geen enkele tolk gevonden (2,9 % in 2024 en 6,2 % in 2023).

Het aandeel effectief getolkte teamtolkuren t.o.v. alle getolkte uren bedroeg 38,5 % (34,9 % in 2024 en 34,3 % in 2023).

Het aantal aangevraagde uren ST daalde opnieuw in 2025 met 5,4 % tot 738 uren (780 uren in 2024, 854 uren in 2023). Daardoor daalde ook het aandeel t.o.v. alle aangevraagde A-uren tot 2,0 % (2,4 % in 2024, 2,9 % in 2023). Het aantal getolkte uren ST daalde met 9,7 % tot 648 uren (718 uren in 2024, 691 uren in 2023). De oplossingsgraad daalde met 4,3 % van 92,1 % in 2024 naar 87,8 % in 2025.

Er werden 2.159 uren aangevraagd voor andere gebarentalen (AGT). Dit zijn aanvragen waarbij *International Sign Language* of een andere gebarentaal, uitgezonderd VGT wordt ingezet. Dit is een stijging met 31,2 % t.o.v. 2024. In 2024 werden 1.646 uren aangevraagd (783 uren in 2023), Dit brengt het aandeel t.o.v. alle aangevraagde A-uren tot 5,9 % (5,0 % in 2024, 2,6 % in 2023).

In totaal werden 2.081 tolkuren getolkt waarbij een andere gebarentaal dan VGT werd gebruikt. Dit betekent opnieuw een sterke stijging t.o.v. voorgaande jaren: 1.607 uren in 2024, 744 uren in 2023. De oplossingsgraad daalde van 97,6 % in 2024 naar 96,4 % in 2025. In 2023 was de oplossingsgraad 95,0 %.

1.2.2 Gebruikers A-uren

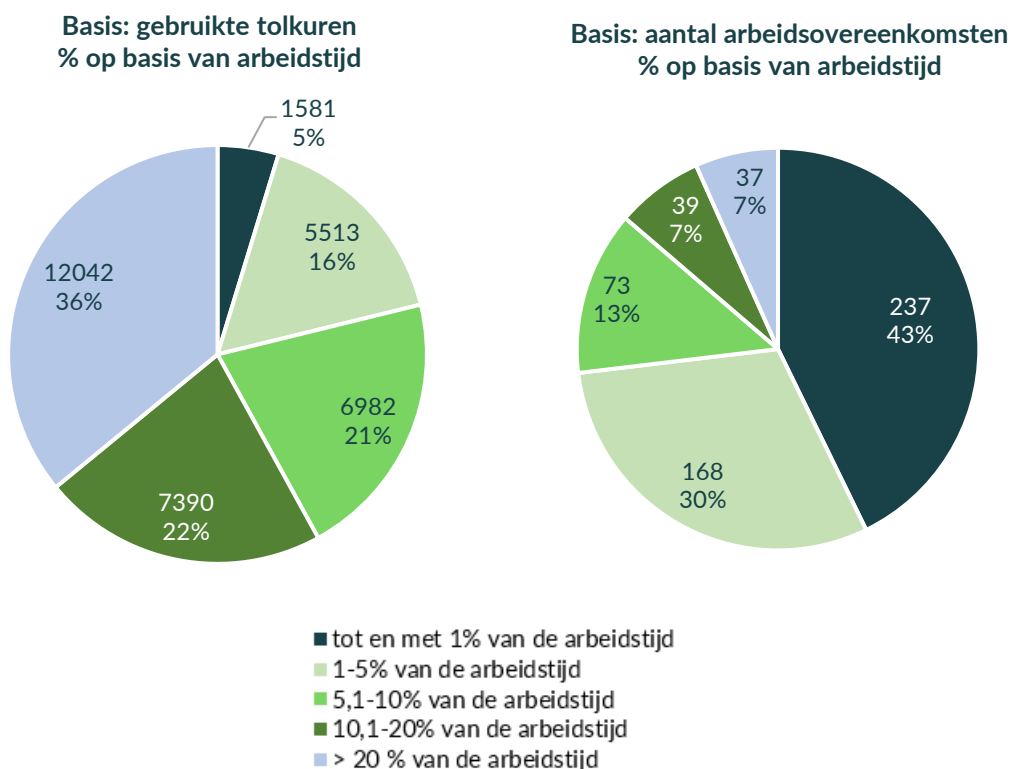
Eind 2025 registreerde het CAB 1.526 personen met recht op A-uren (1.472 personen in 2024). 222 van deze gebruikers hadden enkel een recht op A-uren en nog geen recht op L-uren (227 personen in 2024).

879 personen hadden minstens één of meerdere arbeidscontracten (881 personen in 2024).

Het gemiddeld aantal uren per gebruiker per jaar steeg naar 67 uren (61 uren in 2024).

Helaas waren er 30 personen die in 2025 in één of meerdere werksituaties een tolk vroegen, maar waarvan al hun tolkaanvragen onopgelost bleven (25 personen in 2024).

Profiel van de gebruikers van A-uren in 2025

Het aantal effectieve gebruikers daalde met 2,2 % en ook het aantal arbeidsovereenkomsten daalde met 0,9 % (497 gebruikers met 554 arbeidsovereenkomsten).

Voor 89 arbeidsovereenkomsten werden extra A-uren goedgekeurd (+15 t.o.v. 2024). Bij 69 arbeidsovereenkomsten werd het maximum aantal tolkuren (30 % van de volledige arbeidstijd) toegekend en bij 20 arbeidsovereenkomsten werd een verdubbeling van het basispakket (tot 20 % van de volledige arbeidstijd) toegekend (in 2024 resp. 60 en 14 arbeidsovereenkomsten).

31 personen gebruikten tussen 10 en 20 % tolkuren voor 39 arbeidsovereenkomsten. 25 personen gebruikten meer dan 20 % tolkuren voor 37 arbeidsovereenkomsten. Van deze laatste groep gebruikte 3 personen alle 30 % tolkuren en 9 personen gebruikten meer dan 28 % tolkuren.

De groep die meer dan 20 % verbruikte, vertegenwoordigde 6,7 % van het aantal arbeidsovereenkomsten (5,2 % in 2024). Deze gebruikers namen 35,9 % van het totaal aantal tolkuren op (32,3 % in 2024).

1.2.3 Sollicitatie uren (S-uren)

Er werden 652 uren aangevraagd in 2025, wat een stijging van 15,8 % betekent t.o.v. 2024 (563 uren in 2024, 434 uren in 2023). De evolutie van het aantal S-uren verloopt grillig. Daarom vergelijken we dit aantal t.o.v. het gemiddelde. Tijdens de voorbije 10 jaar (2015-2024) werden er jaarlijks gemiddeld 303 uren aangevraagd. In 2025 zitten de cijfers flink boven dit gemiddelde (+115,3 %).

Hiervan werden 586 uren opgelost, waardoor de oplossingsgraad steeg naar 89,9 % in 2025 (88,1 % in 2024, 81,8 % in 2023).

4,1 % van de uitbetaalde S-uren werd geregistreerd als “*Te Late Afgelasting*”, waarbij de tolk recht had op een financiële compensatie (1,2 % in 2024, 5,1 % in 2023).

Door de toegekende tolk zelf werden 3 uren (0,5 %) te laat afgelast, waardoor er geen vervanging kon gevonden worden (12 uren in 2024, 3 uren in 2023).

Er werden slechts 9 uren ST aangevraagd, waarvan alle 9 uren getolkt werden (5 uren ST aangevraagd in 2024 waarvan 2 uren getolkt, 1 uur ST aangevraagd & getolkt in 2023).

In 2025 werden maar liefst 158 uren aangevraagd in anderstalige gebarentaal (93 uren in 2024, 105 uren in 2023), waarvan 153 uren getolkt werden (91 uren in 2024, 87 uren in 2023).

1.2.4 Gebruikers S-uren

Elke persoon die het recht op tolkuren ontvangt van VDAB, mag voor sollicitatiegesprekken S-uren gebruiken.

In 2025 gebruikten 119 personen S-uren (91 in 2024, 75 in 2023). Het gemiddeld aantal uren per gebruiker was 4,9 uren (5,5 uren in 2024 en 4,7 uren in 2023).

Helaas waren er 8 personen die in 2025 voor één of meerdere sollicitaties een tolk vroegen, maar waarvan al hun tolkaanvragen onopgelost bleven (12 in 2024, 11 in 2023), ondanks pogingen van onze CAB-bemiddelaars om actief naar een tolk te zoeken.

1.2.5 Tolkuren beroepsopleiding (B-uren)

Het gebruik van B-uren vertoont een grillig patroon. Dat komt o.a. omdat enkele bijkomende gebruikers (met telkens een groot tolkurenpakket) een groot verschil kunnen maken. In 2025 werden 1.008 uren aangevraagd (+18,0 % t.o.v. van 2024 met 854 uren). Hiervan werden 755 uren getolkt (780 uren in 2024), waardoor de oplossingsgraad daalde van 91,3 % in 2024 naar 74,9 % in 2025.

Het gemiddeld aantal aangevraagde B-uren van de voorbije 10 jaar (2015-2024) is 634 uren. Het aantal aangevraagde uren in 2025 ligt 59,0 % boven dit gemiddelde.

Ook in 2025 werden er geen uren ST aangevraagd voor beroepsopleidingen. In de laatste 10 jaar werden er uitsluitend in 2021 uren ST aangevraagd (113 uren).

In 2025 werden 69 uren in anderstalige gebarentaal aangevraagd én getolkt. Een daling met 10 uren t.o.v. 2024, maar een stijging met 54 uren t.o.v. 2023, het jaar waarin voor het eerst B-uren ingezet werden voor anderstalige tolken (15 uren). Er wordt dieper ingegaan op de inzet van anderstalige tolken in hoofdstuk [2.3](#).

1.2.6 Gebruikers B-uren

In 2025 gebruikten 28 personen B-uren (32 in 2024) en zij gebruikten gemiddeld 27 uren (24,4 uren in 2024).

1.2.7 Voorziene A-/S-/B-uren 2025 voor gewone tolkopdrachten

Initieel had de VDAB voor het jaar 2025 32.000 tolkuren voorzien. Dit bleek onvoldoende, maar werd gelukkig aangepast in een later stadium (net zoals de 3 voorgaande jaren). Er werden 34.849 getolkt (+8,3 %) (32.164 uren in 2024, 27.440 uren in 2023).

Het aantal aangevraagde uren steeg opnieuw in 2025 met 11,8 % tot 38.555 uren (34.492 uren in 2024, 30.578 uren in 2023).

De oplossingsgraad voor A-, B- en S-uren samen bedroeg 90,4 % (93,3 % in 2024, 89,7 % in 2023).

Voor 2026 voorziet de VDAB voorlopig 36.500 uren (incl. uren voor de afstandstolkendienst). Dit zal heel waarschijnlijk opnieuw niet volstaan.

Oekraïense tolkgebruikers

Vanaf september 2022 faciliteerde VDAB de inzet van crisistolken voor Oekraïense dove vluchtelingen. Voor deze crisistolken werd een apart budget voorzien. Dit budget werd niet hernieuwd in 2026. Op lange termijn wordt er gezocht naar een structurele oplossing voor anderstalige dove nieuwkomers over de verschillende beleidsdomeinen heen.

Deze crisistolken tolkten van de Oekraïense gebarentaal naar VGT en omgekeerd, terwijl een tolk VGT tolkte van VGT naar Nederlands en omgekeerd (tenzij de voertaal VGT was).

Er werden door deze crisistolken 390 uren (*) getolkt (285 uren in 2024, 232 uren in 2023):

- 196 A-uren getolkt voor 26 Oekraïense tolkgebruikers;
- 46 A-uren getolkt voor diverse gesprekken, evenementen met Oekraïense tolkgebruikers;
- 131 S-uren getolkt voor 32 Oekraïense tolkgebruikers;
- 17 B-uren getolkt voor 6 Oekraïense tolkgebruikers.

(*) Deze uren werden wel mee opgenomen in de bespreking van de vorige hoofdstukken.

Sector onderwijs

■ VGT ■ ST

Basisonderwijs

24.473 uren aangevraagd

18.502 uren
getolkt

75,6% opgelost

Secundair onderwijs

22.991 uren aangevraagd

16.857 uren
getolkt

73,3% opgelost

Totaal

59.478 uren aangevraagd

45.249 uren getolkt

76,1% opgelost

Hoger onderwijs

6.930 uren aangevraagd

5.723 uren
getolkt

82,6% opgelost

Volwassenenonderwijs

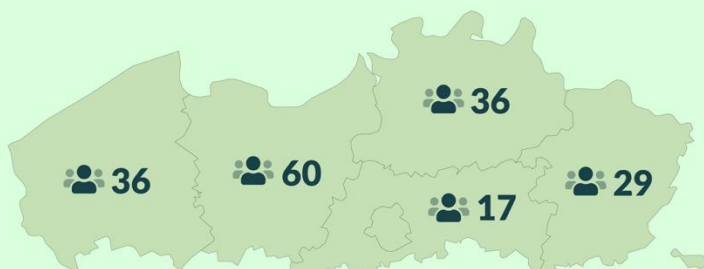
5.084 uren aangevraagd

4.167 uren
getolkt

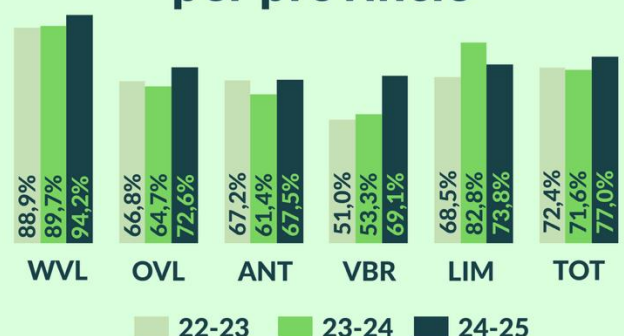
82,0% opgelost

studenten/leerlingen
schooljaar 24-25

178

Evolutie oplossingsgraad
per provincie

1.3 Sector Onderwijs

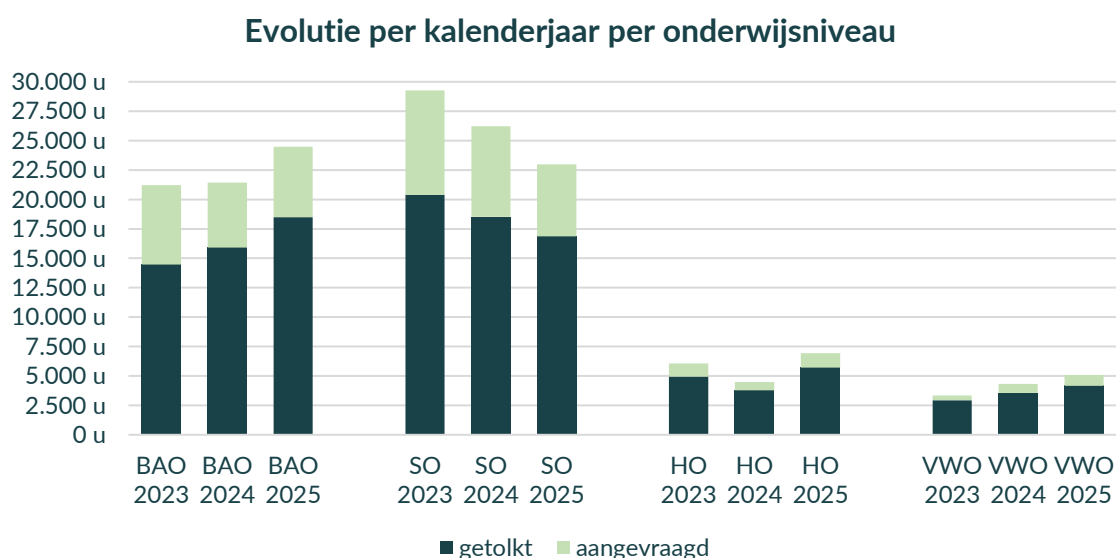
1.3.1 Onderwijstolkuren (O-uren)

1.3.1.1 Evolutie per kalenderjaar

In 2025 werden in totaal 59.478 uren (VGT en ST) aangevraagd. In 2024 werden in totaal 56.455 uren aangevraagd (+5,4 %).

De oplossingsgraad steeg van 74,0 % in 2024 naar 76,1 % in 2025. Het aantal getolkte uren steeg met 8,3 % tot 45.249 uren (41.773 uren in 2024).

Hieronder vind je een grafiek per onderwijsniveau (2023 t.e.m. 2025):

Het aantal uitbetaalde TLA-uren (1.203 uren) steeg lichtjes naar 2,7 % (2,6 % in 2024).

In 2025 werden 3 uren gefactureerd aan de onderwijsinstellingen (5 uren in 2024).

Evolutie in aangevraagde en getolkte uren binnen onderwijs

De voorbije jaren is er een gestage daling zichtbaar in het aantal aangevraagde en getolkte tolkuren in het SO, terwijl de vraag in het BAO blijft toenemen. In 2025 werden voor het eerst meer tolkuren aangevraagd en getolkt in het BAO dan in het SO. Het aandeel van de aangevraagde uren in het BAO steeg daardoor tot 41,1 % (24.473 uren), t.o.v. 38,0 % in 2024 en 35,4 % in 2023. In het SO daalde dat aandeel van 46,4 % in 2024 naar 38,7 % (22.991 uren) in 2025; in 2023 bedroeg dit nog 48,9 %.

Ook de verdeling van de getolkte uren onderstreept deze evolutie. Door een iets hogere oplossingsgraad in het BAO steeg het aandeel daar van 38,1 % in 2024 naar 40,9 % in 2025 (18.502 uren). In het SO daalde het aandeel van 44,3 % in 2024 naar 37,3 % (16.857 uren) in 2025; in 2023 was dat nog 47,7 %.

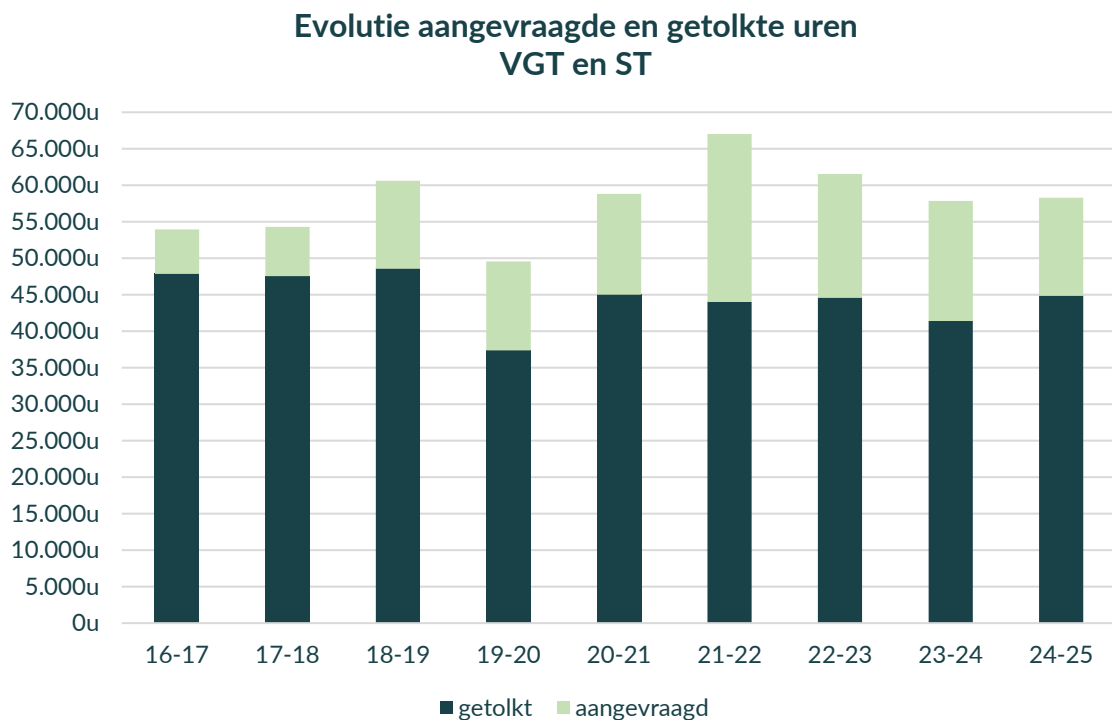
Tegelijkertijd blijft het aandeel van opdrachten VGT toenemen, terwijl het aantal aangevraagde uren ST jaar na jaar afneemt (met uitzondering van 2020 en 2021, toen de coronapandemie voor een tijdelijke stijging zorgde). In 2025 was 90,1 % van alle aangevraagde tolkuren een opdracht VGT (89,3 % in 2024). In het HO gaat het om 70,7 % (66,2 % in 2024), in het SO om 86,5 % (83,2 % in 2024) en in het BAO om 97,6 % (99,7 % in 2024).

1.3.1.2 Evolutie per schooljaar

1.3.1.2.1 Tolkuren VGT en ST in alle studieniveaus samen

Tijdens schooljaar 2024-2025 bleef het aantal aangevraagde tolkuren VGT en ST (58.306 uren) status quo (+0,8 %) t.o.v. schooljaar 2023-2024. Het aantal getolkte uren (44.876 uren) steeg met 8,4 % waardoor ook de oplossingsgraad steeg tot 77,0 % (t.o.v. 71,6 % tijdens schooljaar 2023-2024).

Hieronder vind je de evolutie over de laatste 9 schooljaren (2016-2017 t.e.m. 2024-2025):

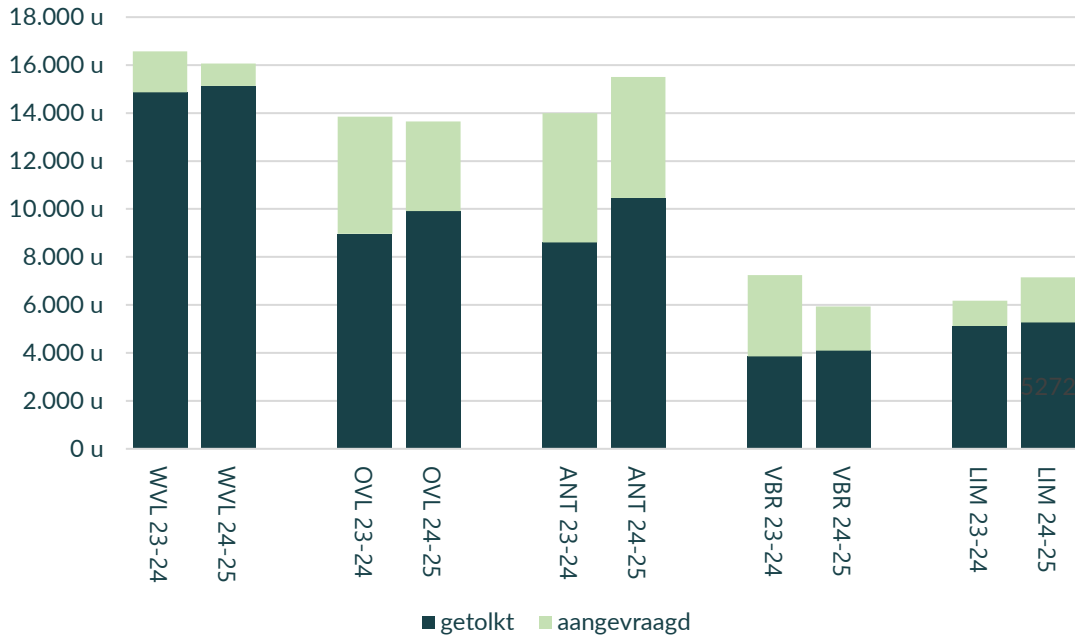
Het aandeel TLA's steeg licht tot 2,6 % (1.187 uren). Tijdens schooljaar 2023-2024 bedroeg het aandeel van TLA's 2,5 % (1.052 uren).

De totale oplossingsgraad steeg tijdens schooljaar 2024-2025 met 5,4 % tot 77,0 %. Tijdens schooljaar 2023-2024 was de oplossingsgraad 71,6 %. Specifiek per tolktype was er in schooljaar 2024-2025 een oplossingsgraad van 77,6 % voor aanvragen VGT en 72,0 % voor aanvragen ST.

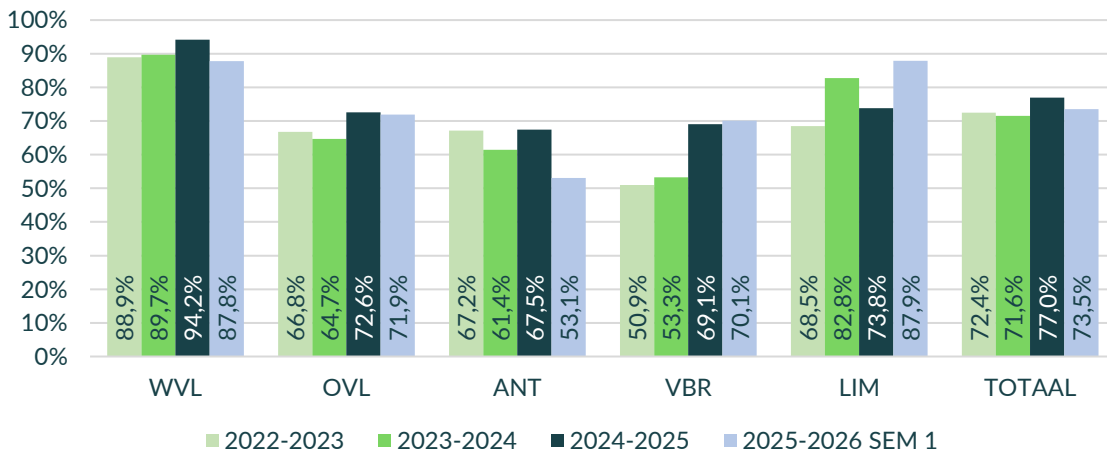
Van alle aangevraagde uren tijdens schooljaar 2024-2025 waren 89,7 % aanvragen VGT (88,8 % in schooljaar 2023-2024).

Hierna volgen 2 grafieken met de regionale spreiding van het aantal aangevraagde & getolkte uren in de afgelopen schooljaren:

Evolutie aangevraagde en getolkte uren per provincie

Evolutie oplossingsgraad tolken VGT en ST onderwijs per provincie (BAO - SO - HO - VWO)

De stijging van de oplossingsgraad is het meest opvallend in Vlaams-Brabant². Daar steeg de oplossingsgraad met 15,8 % (van 53,3 % in 2023-2024 naar 69,1 % in 2024-2025). De oplossingsgraad in Limburg daalde met 9,0 % (73,8 % in 2024-2025 t.o.v. 82,8 % in 2023-2024 en 68,5 % in 2022-2023). In Oost-Vlaanderen steeg de oplossingsgraad met 7,9 % tot 72,6 %, in Antwerpen met 6,1 % tot 67,5 % en in West-Vlaanderen met 4,5 % tot 94,2 %.

Net zoals in 2023-2024 zien we een mogelijke verklaring van de sterke stijging van de oplossingsgraad in Vlaams-Brabant in de sterke daling van het aantal aangevraagde tolkuren (-18,1 %) en van de daling van de oplossingsgraad in Limburg in de stijging van het aantal aangevraagde tolkuren (+15,6 %).

² Wanneer in het jaarverslag Vlaams-Brabant vermeld wordt, dan gaat het om zowel Vlaams-Brabant als Brussel, tenzij anders vermeld. Ook in de grafieken duidt VBR op Vlaams-Brabant en Brussel.

In Antwerpen zien we zowel een stijging van de oplossingsgraad (+6,1 %) als een stijging van de aangevraagde tolkuren (+10,7 %). In West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen zien we een lichte daling van het aantal aangevraagde tolkuren met resp. -3,0 % en -1,4 %. Het totaal aantal aangevraagde tolkuren bleef in 2024-2025 status quo t.o.v. 2023-2024 (+0,8 %).

Het grootste aandeel in aangevraagde tolkuren dat elke provincie vertegenwoordigde, bleef in West-Vlaanderen met 27,8 %, gevolgd door Antwerpen met 26,8 %, Oost-Vlaanderen met 23,6 %, Limburg met 12,4 % en tot slot Vlaams-Brabant met 10,3 %. T.o.v. schooljaar 2023-2024 valt vooral de stijging in Antwerpen (+2,6 %) en de daling in Vlaams-Brabant (-2,3 %) op.

1^e semester 2025-2026

Tijdens het eerste semester van schooljaar 2025-2026 steeg het aantal aangevraagde tolkuren met 4,8 % tot 25.436 uren en steeg het aantal getolkte uren met 2,0 % tot 18.700 uren. Hierdoor daalde de oplossingsgraad van 75,5 % in het eerste semester van 2024-2025 naar 73,5 % in het eerste semester van 2025-2026.

Provinciale verschillen:

- **West-Vlaanderen:** daling oplossingsgraad van 94,2 % naar 87,8 %
- **Oost-Vlaanderen:** oplossingsgraad quasi status quo van 71,1 % naar 71,9 %
- **Antwerpen:** forse daling oplossingsgraad van 66,6 % naar 53,1 %
- **Vlaams-Brabant:** lichte stijging van oplossingsgraad van 67,8 % naar 70,1 %
- **Limburg:** sterke stijging oplossingsgraad van 70,9 % naar 87,9 %

1.3.1.2.1.1 Tolkuren VGT en ST in het basisonderwijs (BAO)

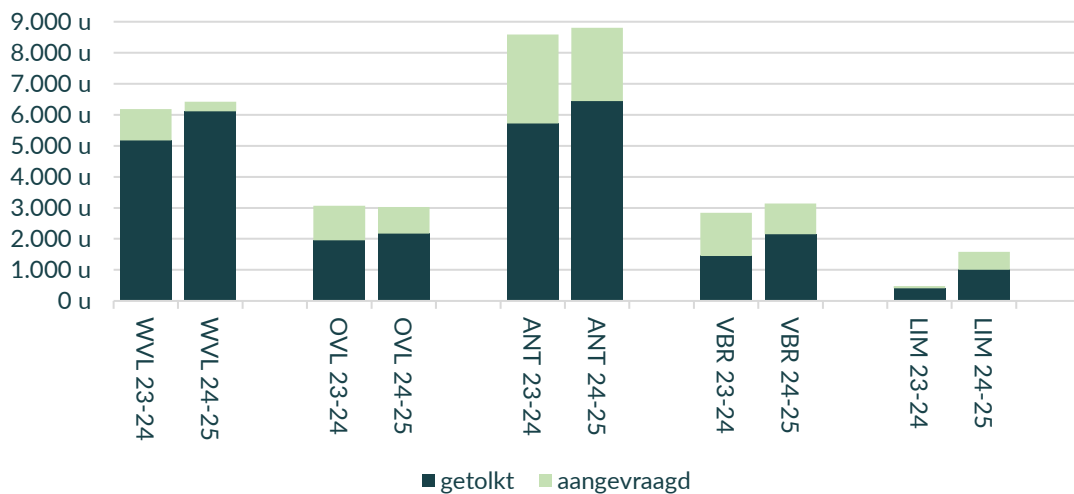
Tijdens schooljaar 2024-2025 werden 22.983 uren aangevraagd in het BAO (+8,6 % t.o.v. het vorige schooljaar). Het aantal getolkte uren steeg van 14.710 uren naar 17.885 uren (+21,6 %). Bijgevolg steeg de oplossingsgraad van 69,5 % naar 77,8 %.

In het BAO werden vooral uren VGT aangevraagd (98,4 %). De totale oplossingsgraad werd sterk beïnvloed door de regio's waar de basisscholen zich bevinden, alsook door het feit dat ouders via hun eigen netwerk met de tolken rechtstreeks afspraken maakten.

Het aantal aangevraagde tolkuren steeg sterk in Limburg en Vlaams-Brabant. Er was een lichte stijging in West-Vlaanderen en Antwerpen. In Oost-Vlaanderen daalde het aantal aangevraagde tolkuren licht.

Het aandeel van het aantal in BAO bij het CAB aangevraagde tolkuren t.o.v. alle studieniveaus steeg van 36,6 % in schooljaar 2023-2024 naar 39,4 % in schooljaar 2024-2025. In Antwerpen en Vlaams-Brabant lag dit een stuk hoger (resp. 56,8 % en 53,0 %).

Evolutie per schooljaar basisonderwijs tolken VGT en ST

1^e semester 2025-2026

Er werden tijdens het eerste semester van schooljaar 2025-2026 in alle provincies samen 10.695 uren aangevraagd (+16,2 % t.o.v. het eerste semester van schooljaar 2024-2025), terwijl de getolkte uren slechts naar 7.578 tolkuren stegen (+8,9 %). Dit deed de algemene oplossingsgraad dalen van 75,6 % naar 70,9 %.

Het aandeel van het aantal in BAO bij het CAB aangevraagde tolkuren t.o.v. alle studieniveaus steeg licht (42,0 %) t.o.v. het aandeel tijdens het eerste semester van schooljaar 2024-2025 (37,9 %).

Provinciale verschillen:

- **West-Vlaanderen:** sterkste groei in aangevraagde tolkuren (+63,9 %), maar sterke daling in de oplossingsgraad (-10,7 % van 96,6 % naar 85,9 %)
- **Oost-Vlaanderen:** een stijging in aangevraagde tolkuren met 55,7 % en een lichte stijging van de oplossingsgraad van 71,0 % naar 74,0 %
- **Antwerpen:** lichte daling in aangevraagde tolkuren (-3,5 %), maar forse daling in de oplossingsgraad met -20,9 % (van 74,1 % naar 53,2 %)
- **Limburg:** daling van -17,2 % in aangevraagde tolkuren, mogelijk een reactie op de zwakke prestatie van vorig jaar. Hierdoor steeg de oplossingsgraad van 54,7 % naar 96,4 %
- **Vlaams-Brabant:** grootste daling in aantal aangevraagde tolkuren (-21,5 %) en de oplossingsgraad bleef status quo (62,5 %)

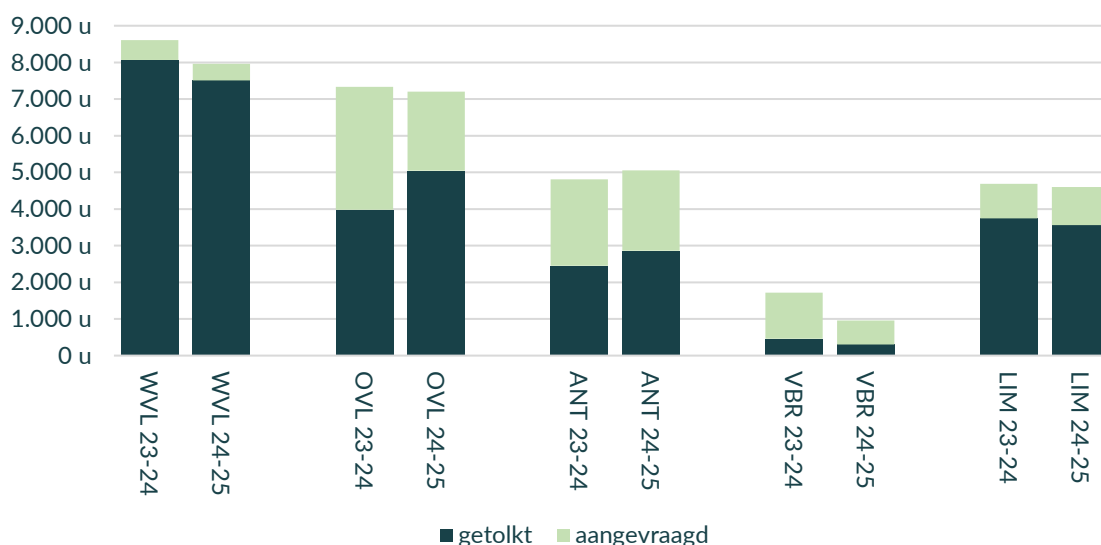
1.3.1.2.1.2 Tolkuren VGT en ST in het secundair onderwijs (SO)

Tijdens schooljaar 2024-2025 werden 25.771 tolkuren VGT en ST bij het CAB aangevraagd in het SO (-5,1 % t.o.v. het vorige schooljaar). Het aantal getolkte uren steeg van 18.703 uren naar 19.277 uren (+3,1 %) tijdens schooljaar 2024-2025. Daardoor kende de oplossingsgraad een lichte stijging van 68,9 % naar 74,8 %.

De verschillen in oplossingsgraad per provincie blijven groot:

- **West-Vlaanderen:** 94,3 %
- **Oost-Vlaanderen:** 70,0 %
- **Antwerpen:** 56,7 %
- **Vlaams-Brabant:** 31,6 %
- **Limburg:** 77,5 %

Evolutie per schooljaar secundair onderwijs tolken VGT en ST

Het aandeel van de aangevraagde tolkuren t.o.v. alle studieniveaus daalde tijdens schooljaar 2024-2025 tot 44,2 % (46,9 % tijdens schooljaar 2023-2024). In Vlaams-Brabant daalde dit aandeel tot 16,2 %. Het aantal aangevraagde tolkuren daalde in Vlaams-Brabant met 44,2 %.

Van alle aangevraagde tolkuren tijdens schooljaar 2024-2025, waren 82,9 % aanvragen VGT (-1,4 % t.o.v. schooljaar 2023-2024). Er zijn echter verschillen per provincie: Antwerpen staat bovenaan met 89,5 % en in Vlaams-Brabant is het aandeel aanvragen VGT het laagst (18,4 %).

1^e semester 2025-2026

Tijdens het eerste semester van schooljaar 2025-2026 daalde de vraag met maar liefst 25,6 %. Er werden 8.094 uren aangevraagd, waarvan slechts 5.584 uren getolkt werden (-30,2 % t.o.v. het eerste semester van schooljaar 2024-2025). De oplossingsgraad daalde hierdoor van 73,6 % naar 69,0 %.

Het aandeel van het aantal in SO bij het CAB aangevraagde tolkuren t.o.v. alle studieniveaus daalde tijdens het eerste semester van schooljaar 2025-2026 met 13,0 % tot 31,8 % t.o.v. het aandeel tijdens het eerste semester van schooljaar 2024-2025 (44,8 %).

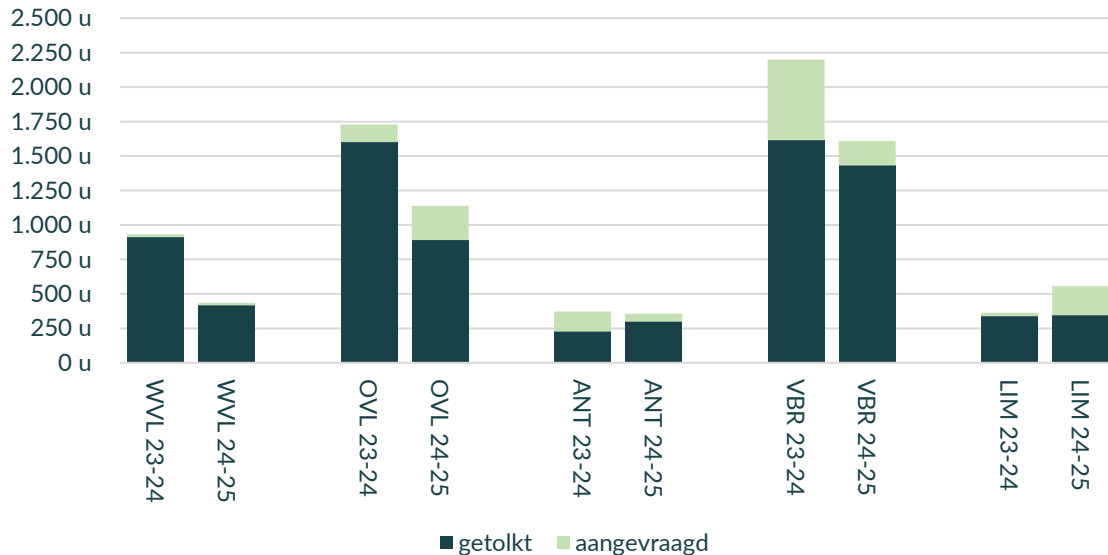
Provinciale verschillen:

- **West-Vlaanderen:** in absolute cijfers de sterkste daling van aangevraagde tolkuren (-1.831 tolkuren, -54,8 %) en nog steeds de hoogste oplossingsgraad met 93,3 %
- **Oost-Vlaanderen:** enige provincie met een lichte stijging (+6,6 %) in aantal aangevraagde tolkuren; de oplossingsgraad daalde van 67,8 % naar 61,2 %.
- **Antwerpen:** daling van -13,4 % in aantal aangevraagde tolkuren, maar alarmerend lage oplossingsgraad (gedaald met -5,5 % van 53,2 % naar 47,7 %)
- **Limburg:** sterke daling van -25,2 % in aantal aangevraagde tolkuren, wat positief was voor de oplossingsgraad (van 75,9 % naar 90,7 %)
- **Vlaams-Brabant:** er werden tijdens het eerste semester van 2025-2026 helemaal geen tolkuren aangevraagd, dit gebeurde niet meer sinds 2015-2016.

1.3.1.2.1.3 Tolkuren VGT en ST in het hoger onderwijs (HO)

Tijdens schooljaar 2024-2025 daalde het aantal aangevraagde tolkuren in het HO met 26,8 % (van 5.597 uren naar 4.095 uren). Ook het aantal getolkte uren daalde met 28,0 % van 4.694 uren naar 3.381 uren. De oplossingsgraad bedroeg 82,6 % (83,9 % in schooljaar 2023-2024).

Evolutie per schooljaar hoger onderwijs tolken VGT en ST

Tijdens schooljaar 2024-2025 werd in het HO 82,6 % van de tolkaanvragen opgelost. In West-Vlaanderen was er een oplossingsgraad van 96,1 %. De oplossingsgraad steeg in Vlaams-Brabant tot 88,9 % en in Antwerpen tot 83,4 % (+22,6 % t.o.v. vorig schooljaar). In Oost-Vlaanderen daalde de oplossingsgraad tot 78,3 % (-14,4 % t.o.v. vorig schooljaar) en in Limburg daalde de oplossingsgraad het sterkst met -31,5 % (van 93,4 % naar 61,9 %).

Er was opnieuw een stijging van het aantal aangevraagde tolkuren in Limburg van 362 uren naar 556 uren. In alle overige provincies daalde het aantal aangevraagde uren. De daling was het sterkst in West-Vlaanderen (-53,5 %), in Oost-Vlaanderen (-34,2 %) en in Vlaams-Brabant (-26,8 %). In Antwerpen was er slechts een daling van 4,6 %, maar het aantal aangevraagde tolkuren was in deze provincie het laagst (356 uren).

Het aandeel van het aantal aangevraagde uren in het HO t.o.v. alle studieniveaus daalde lichtjes tot 7,0 %.

Opmerkelijk is dat, net als tijdens schooljaar 2023-2024, in HO het aandeel aanvragen ST opnieuw daalde. Terwijl tijdens schooljaar 2022-2023 nog 59,7 % van alle aanvragen ST waren, daalde dit tijdens schooljaar 2023-2024 tot 38,9 % en tijdens schooljaar 2024-2025 tot 26,3 %. Het aantal aangevraagde uren ST daalde tijdens schooljaar 2023-2024 met maar liefst 50,4 % tot 1.079 uren. Tijdens schooljaar 2022-2023 waren dit nog 4.038 tolkuren. Ook het aantal aangevraagde uren VGT in het HO daalde van 3.422 uren in schooljaar 2023-2024 tot 3.016 uren in schooljaar 2024-2025 (-11,9 %).

1^e semester 2025-2026

Tijdens het eerste semester van schooljaar 2025-2026 werden 4.662 uren aangevraagd. Dit is een zeer opmerkelijke stijging (+155,2 % of +2.835 uren) na de terugval van de voorbije 2 schooljaren. Tijdens het eerste semester van schooljaar 2024-2025 werden slechts 1.827 uren aangevraagd. Het aantal getolkte uren steeg met 161,0 % van 1.455 uren tot 3.797 uren, waardoor ook de oplossingsgraad licht steeg van 80,3 % naar 79,6 %.

Het aandeel van het aantal in het HO bij het CAB aangevraagde tolkuren t.o.v. alle studieniveaus daalde tijdens het eerste semester van schooljaar 2024-2025 van 79,6 % naar 81,4 %.

Het aandeel aanvragen ST steeg tijdens het eerste semester van 2025-2026 lichtjes van 27,7 % naar 31,2 %.

Provinciale verschillen:

- **West-Vlaanderen:** procentueel sterkste stijging van de aangevraagde tolkuren (+378,7 % van 211 naar 1.010 aangevraagde tolkuren); oplossingsgraad daalde van 95,3 % naar 85,5 %
- **Oost-Vlaanderen:** in absolute cijfers de grootste stijging (+1.036 uren of +224,7 %); sterke stijging oplossingsgraad (van 75,5 % naar 85,7 %)
- **Antwerpen:** enige provincie met daling van het aantal aangevraagd uren (-15,9 %, van 157 naar 132 uren); kleinste aandeel in HO (2,8 %); hoogste oplossingsgraad (93,2 % = +28,2 %)
- **Limburg:** van 253 uren aangevraagd in 2024-2025 naar 660 uren aangevraagd in 2025-2026; laagste oplossingsgraad ondanks stijging met 8,4 % (van 65,2 % naar 73,6 %)
- **Vlaams-Brabant:** kleinste stijger in aantal aangevraagde tolkuren (+83 % van 745 uren naar 1.363 uren); de oplossingsgraad daalde met -9,4 % van 85,8 % naar 76,4 %

1.3.1.2.1.4 Tolkuren VGT en ST in het volwassenenonderwijs (VWO)

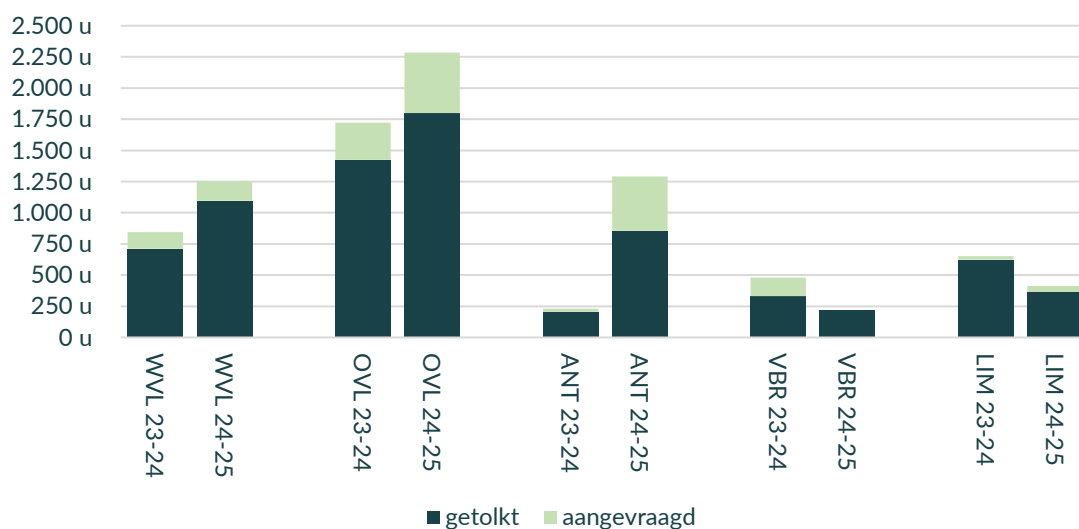
Ook tijdens schooljaar 2024-2025 zien we een flinke stijging (+38,9 %) van het aantal aangevraagde uren VGT en ST in het VWO (5.457 uren). Het aantal getolkte uren steeg naar 4.333 uren (+31,5 %). De oplossingsgraad daalde van 83,8 % naar 79,4 %.

In Antwerpen was de oplossingsgraad erg laag met 66,3 %. De overige provincies scoorden beter: 78,8 % in Oost-Vlaanderen, 87,4 % in West-Vlaanderen, 88,6 % in Limburg en zelfs 100 % in Vlaams-Brabant, waar echter het aandeel aangevraagde uren t.o.v. van alle aangevraagde uren in het VWO beperkt bleef tot 4,0 %.

Het aandeel tolkuren in het VWO t.o.v. alle aangevraagde uren, was voor alle provincies samen 9,4 % (tijdens schooljaar 2023-2024 was dit 6,8 %).

Maar liefst 98,3 % van alle tolkaanvragen in het VWO waren aanvragen VGT.

Evolutie per schooljaar volwassenenonderwijs

1^e semester 2025-2026

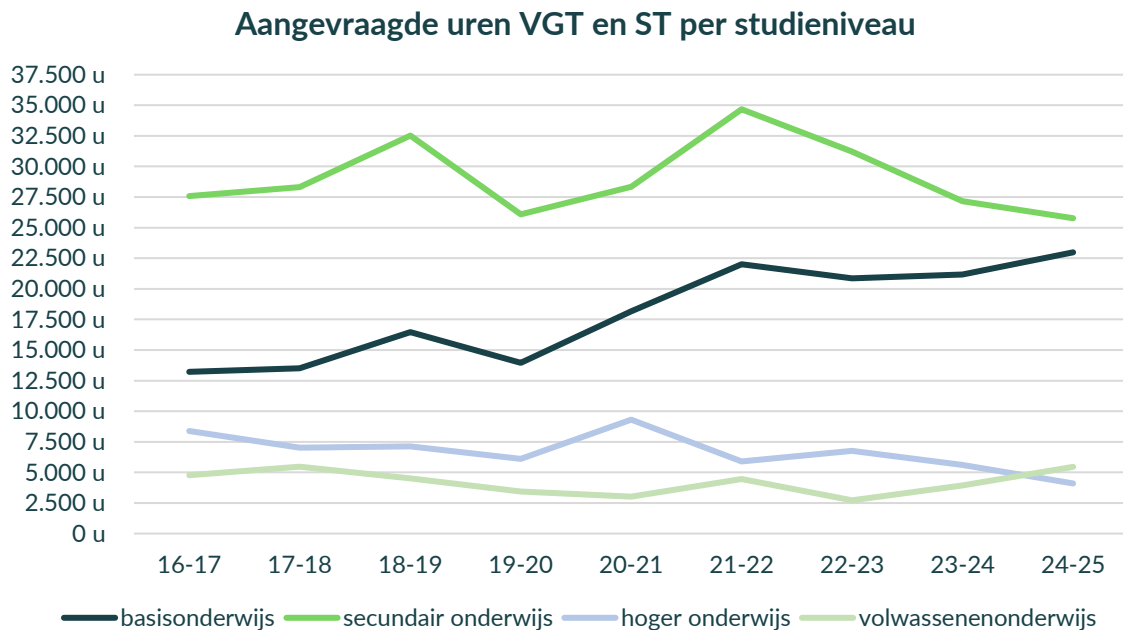
Tijdens het eerste semester van schooljaar 2025-2026 zien we een daling met 15,8 % van het aantal aangevraagde tolkuren t.o.v. het eerste semester van schooljaar 2024-2025. Er werden 1.985 uren aangevraagd en 1.741 uren getolkt (-8,7 % t.o.v. het eerste semester van schooljaar 2024-2025), waardoor de oplossingsgraad steeg van 80,9 % naar 87,7 %.

Het aandeel van het aantal in het VWO bij het CAB aangevraagde tolkuren t.o.v. alle studieniveaus was 7,8 %.

Provinciale verschillen:

- **West-Vlaanderen:** stijging met 38,5 % van het aantal aangevraagde tolkuren; oplossingsgraad 88,5 %
- **Oost-Vlaanderen:** grootste daling van het aantal aangevraagde tolkuren (-48,0 %); sterkste stijging van de oplossingsgraad van 79,7 % naar 93,4 %
- **Antwerpen:** daling met 42,9 % van het aantal aangevraagde tolkuren; oplossingsgraad 70,9 %
- **Limburg:** procentueel grootste stijging van het aantal aangevraagde tolkuren (+62,1 % van 203 uren naar 334 uren); oplossingsgraad 90,4 %
- **Vlaams-Brabant:** er werden tijdens het eerste semester van 2025-2026 helemaal geen tolkuren aangevraagd

1.3.1.2.1.5 Evolutie schooljaren 2016-2017 tot 2024-2025 van aangevraagde uren VGT en ST in de verschillende studieniveaus

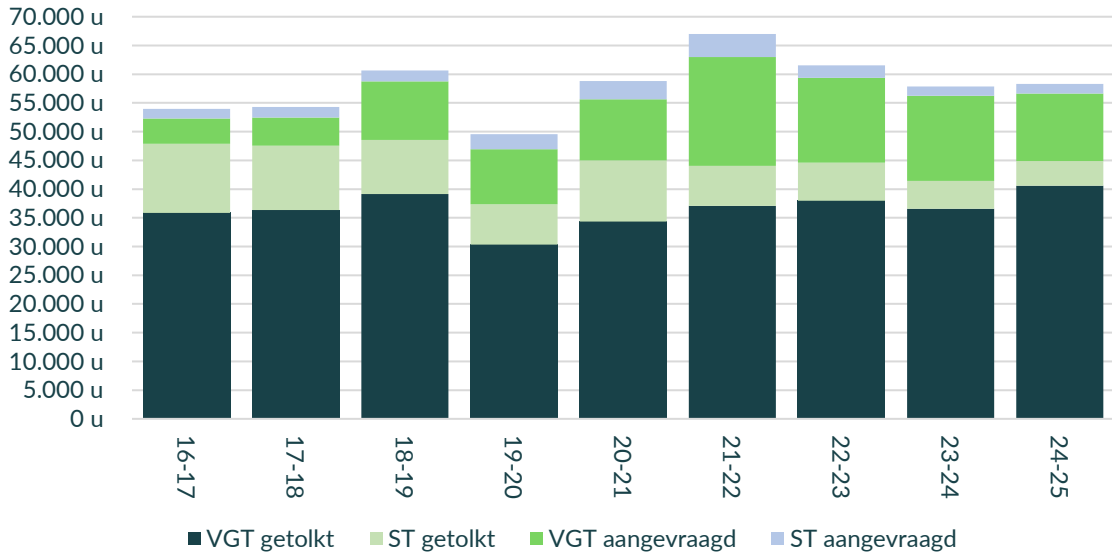

1.3.1.2.1.1 Evolutie schooljaren 2016-2017 tot 2024-2025 van aangevraagde en getolkte uren volgens tolktype

Tijdens schooljaar 2016-2017 was de verhouding 75 % VGT en 25 % ST voor zowel de aangevraagde als getolkte uren. Op een opflakking tijdens schooljaar 2020-2021 (coronajaar) na, zien we het aandeel ST jaarlijks dalen. Tijdens schooljaar 2024-2025 vertegenwoordigden de aanvragen ST nog 10,2 % van het totaal aantal aangevraagde uren en 9,5 % van het totaal aantal getolkte uren.

We stellen vast dat vooral het aantal aangevraagde uren ST jaarlijks sterk daalt. Tijdens schooljaar 2024-2025 daalde het aantal aangevraagde uren ST met 8,0 % (5.935 uren in schooljaar 2024-2025). Het aantal getolkte uren ST daalde met 11,5 % (4.271 uren in schooljaar 2024-2025). Het aantal aangevraagde uren VGT steeg lichtjes (+1,9 %) en het aantal getolkte uren VGT steeg met 11,0 %. De oplossingsgraad voor tolkopdrachten ST daalde met 2,8 %, terwijl de oplossingsgraad voor tolkopdrachten VGT steeg met 6,4 %.

Evolutie per schooljaar tolken VGT en ST

Evolutie per schooljaar aangevraagde tolkuren VGT en ST per provincie

Evolutie per schooljaar getolkte tolkuren VGT en ST per provincie

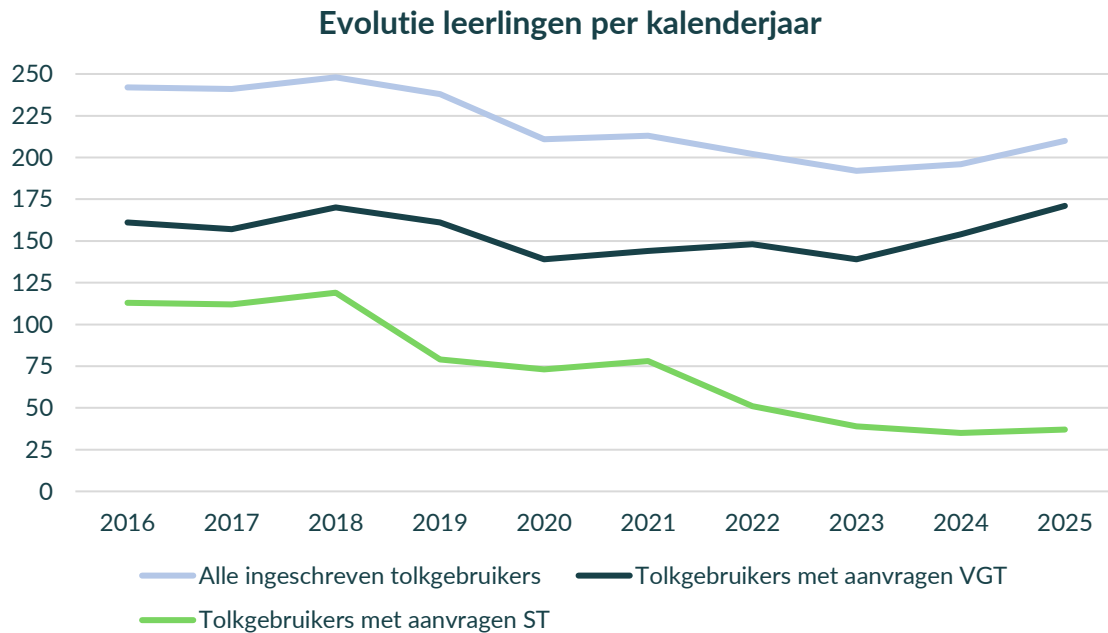

1.3.2 Leerlingen – Studenten – Cursisten

1.3.2.1 Aantal leerlingen per kalenderjaar

Het aantal unieke gebruikers in 2025 steeg met 7,1 %. 210 leerlingen kregen in 2025 (d.w.z. in schooljaar 2024-2025 en/of 2025-2026) een goedkeuring van tolkuren (in 2024 registreerden we in totaal 196 leerlingen en in 2023 192 leerlingen).

Niet alle ingeschreven tolkgebruikers vroegen effectief een tolk aan. In 2025 steeg het aantal gebruikers VGT met 11,0 % en ook het aantal gebruikers ST steeg met 5,7 %.

1.3.2.2 Aantal leerlingen per schooljaar

1.3.2.2.1 Aantal unieke gebruikers

Vooraf toch even deze melding:

- Leerlingen, studenten en cursisten kunnen verschillende opleidingen volgen (combinatie SO of HO met VWO) en kunnen aldus dubbel geteld worden bij overzichten volgens studieniveau en/of provincie.
- Ook is het mogelijk dat een leerling in de loop van het schooljaar van school verandert en hierbij overgaat naar een school in een andere provincie. Ook hier kan dus soms een dubbele telling ontstaan.

Bekijken we het aantal unieke leerlingen per schooljaar, dan zien we in schooljaar 2024-2025 een stijging met 13 personen (+8,0 %) tot 175 leerlingen.

1^e semester 2025-2026

Bij de start van schooljaar 2025-2026 schreven 159 leerlingen zich in. Dit is een stijging met 10 leerlingen (+6,7 %) t.o.v. de start van schooljaar 2024-2025 (149 leerlingen).

1.3.2.2.2 Volgens studieniveau

Schooljaar 22-23						Schooljaar 23-24						Schooljaar 24-25						Schooljaar 25-26 (*)					
BAO	SO	BUSO	HO	VWO	Totaal	BAO	SO	BUSO	HO	VWO	Totaal	BAO	SO	BUSO	HO	VWO	Totaal	BAO	SO	BUSO	HO	VWO	Totaal
33	57	0	37	25	152	32	49	9	36	37	163	41	44	12	31	50	178	39	34	4	44	35	156

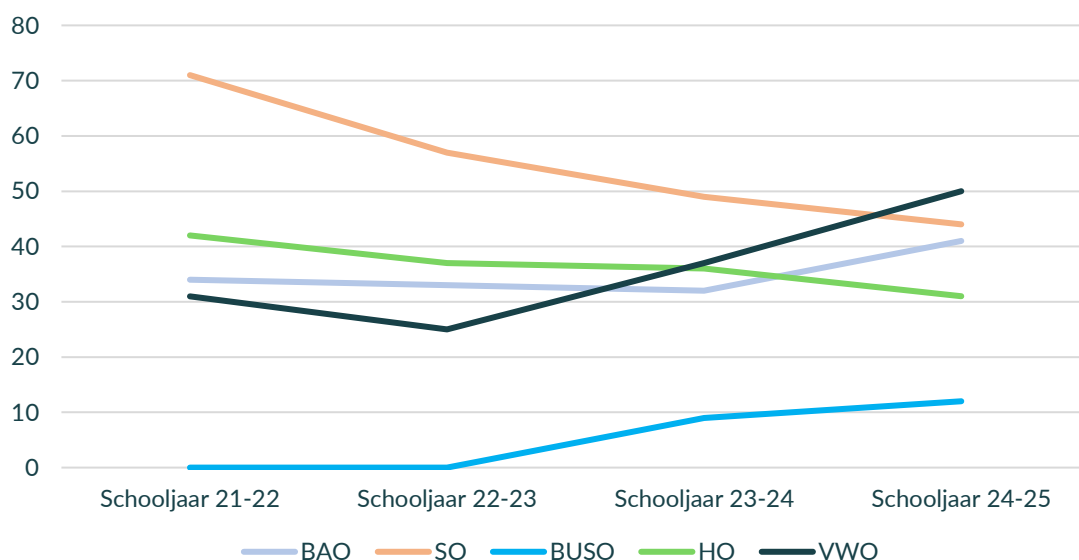
(*) Schooljaar 25-26 : cijfers kunnen in de loop van het schooljaar nog wijzigen

Sinds schooljaar 2023-2024 maakt het leersteundecreet het mogelijk dat ook leerlingen die ingeschreven zijn in het buitengewoon onderwijs (met uitzondering van type 5) O-uren kunnen inzetten wanneer zij lessen of activiteiten volgen in het gewoon onderwijs, of deelnemen aan een stage of maatschappelijke training. Omdat het in de meeste gevallen gaat om een beperkt aantal tolkuren tijdens één of enkele stageweken, wordt deze groep leerlingen in de statistieken vanaf dit verslagjaar als aparte categorie weergegeven. Op die manier blijft de evaluatie van het regulier secundair onderwijs zuiver en worden de tendensen binnen deze onderwijsvorm niet vertekend door deze bijkomende, groeiende groep.

Vanaf schooljaar 2022-2023 werd een gestage daling vastgesteld in het aantal ingeschreven leerlingen in het secundair onderwijs (SO). Tijdens schooljaar 2021-2022 waren er nog 71 leerlingen, een aantal dat terugliep naar 44 in schooljaar 2024-2025. Deze evolutie vertaalt zich in een jaarlijkse afname van resp. -19,7 % in schooljaar 2022-2023, -14,0 % in schooljaar 2023-2024 en -10,2 % in schooljaar 2024-2025. Ook in het HO werd een gelijkaardige dalende trend vastgesteld in het aantal ingeschreven studenten. Tijdens schooljaar 2021-2022 ging het om 42 studenten, een aantal dat afliep naar 31 in schooljaar 2024-2025.

In het BAO, het BUSO en het VWO zien we tijdens schooljaar 2024-2025 een stijging van resp. 28,1 % (+9 leerlingen), 33,3 % (+3 leerlingen) en 35,1 % (+13 leerlingen).

Evolutie leerlingen per schooljaar volgens studieniveau

1^e semester 2025-2026 t.o.v. 1^e semester 2024-2025 (*)

Verschillen per studieniveau:

- BAO: +3 leerlingen (+8 %)
- SO: -8 leerlingen (-19 %)
- BUSO: -2 leerlingen (-33 %)
- HO: +16 leerlingen (+55 %)
- VWO: +1 leerling (+3 %)

(*) Deze aantallen kunnen nog wijzigen tijdens het tweede semester.

1.3.2.2.3 Volgens provincie en studieniveau

In de tabel hieronder ziet men per provincie het totaal aantal leerlingen dat tolkuren aanvroeg tijdens de schooljaren 2022-2023, 2023-2024, 2024-2025 en 2025-2026.

PROV	AANTAL LEERLINGEN PER STUDIENIVEAU PER PROVINCIE																						
	Schooljaar 22-23					Schooljaar 23-24					Schooljaar 24-25					Schooljaar 25-26 (*)							
	BAO	SO	HO	VWO	Totaal	BAO	SO	BUSO	HO	VWO	Totaal	BAO	SO	BUSO	HO	VWO	Totaal	BAO	SO	BUSO	HO	VWO	Totaal
ANT	13	10	7	5	35	13	10	0	5	3	31	15	9	0	3	9	36	15	8	0	3	4	30
VLB	2	4	8	1	15	5	3	1	8	2	19	5	2	0	9	1	17	5	0	0	13	0	18
LIM	3	17	2	5	27	3	11	0	2	3	19	5	9	5	4	6	29	3	8	2	9	5	27
OVL	8	17	13	8	46	4	15	8	13	18	58	6	15	7	10	22	60	6	14	2	14	9	45
WVL	7	10	8	8	33	7	10	0	8	12	37	10	9	0	5	12	36	10	4	0	5	17	36
Totaal	33	58	38	27	156	32	49	9	36	38	164	41	44	12	31	50	178	39	34	4	44	35	156

(*) Schooljaar 25-26: cijfers kunnen in de loop van het schooljaar nog wijzigen

Tijdens schooljaar 2024-2025 werden 14 leerlingen meer ingeschreven (178 leerlingen) dan tijdens schooljaar 2023-2024. Opvallend is de sterke stijging van het aantal leerlingen in Limburg met 53 % (+10 leerlingen, waarvan +5 in BUSO, +2 in BAO, +3 in VWO, +2 in HO en -2 in SO) en groei met 16 % in Antwerpen (+5 leerlingen waarvan +6 in VWO, + 2 in BAO, status quo in BUSO, -1 in SO en -2 in HO).

1° semester 2025-2026 t.o.v. 1° semester 2024-2025 (*)

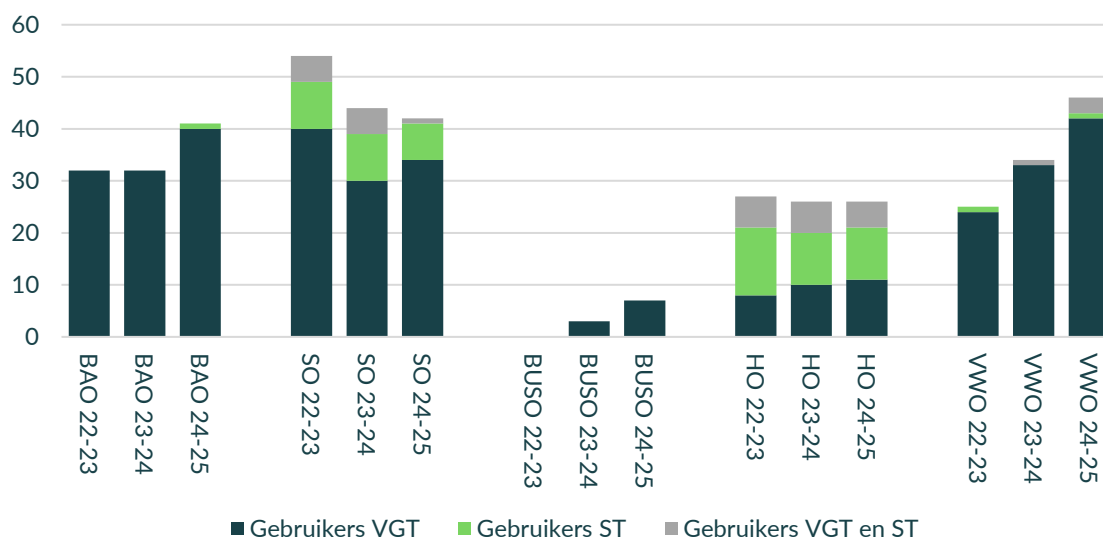
Verschillen per provincie:

- Antwerpen: -2 leerlingen
- Vlaams-Brabant: +3 leerlingen
- Limburg: +4 leerlingen
- Oost-Vlaanderen: -3 leerlingen
- West-Vlaanderen: +8 leerlingen

(*) Deze aantallen kunnen nog wijzigen tijdens het tweede semester.

1.3.2.2.4 Aantal leerlingen volgens effectief gebruikt tolktype

Aantal leerling volgens effectief gebruikt tolktype VGT - ST - VGT & ST

In schooljaar 2024-2025 gebruikte 82,7 % van de leerlingen uitsluitend tolken VGT, 11,7 % gebruikte uitsluitend tolken ST en 5,6 % gebruikte een combinatie van tolken VGT en ST. Dit is een stijging van het aandeel gebruikers VGT met 5,0 % en een daling van de gebruikers ST en de gebruikers VGT & ST met resp. -1,9 % en -3,1 %.

In schooljaar 2024-2025 waren er 16 leerlingen die, ondanks hun goedgekeurde aanvraag bij AGODI, helemaal geen tolken gebruikten. 5 van deze 16 waren leerlingen in het BUSO, ook 5 studenten in het HO, 4 cursisten in het VWO en 2 leerlingen in het SO. Tijdens schooljaar 2023-2024 waren er 24 leerlingen, waaronder 11 in HO, die geen tolken gebruikten.

1^e semester 2025-2026 t.o.v. 1^e semester 2024-2025

- Gebruikers VGT: 82,4 % (82,7 % in 2024-2025)
- Gebruikers ST: 12,5 % (11,7 % in 2024-2025)
- Gebruikers VGT en ST: 5,1 % (5,6 % in 2024-2025)

1.3.3 Tolken in een taalafdeling VGT in het regulier onderwijs

Schooljaar 2024-2025 was een voorbereidend schooljaar op de start van het tweetalig onderwijs. Vanaf schooljaar 2025-2026 kunnen dove en horende leerlingen zich bovenop de 'gewone eentalige' afdeling eveneens inschrijven voor de taalafdeling VGT.

Momenteel hebben de dove leerlingen, ingeschreven in het regulier onderwijs, nog recht op een tolk bij 100 % van de lessen. Waarschijnlijk zullen de betrokken teams van deze afdeling(en) op korte termijn nog niet volledig gebarentalig zijn; voornamelijk door een tekort aan tweetalige dove leerkrachten. Gedurende de overgangperiode is het aangewezen dat de leerlingen het recht behouden om voldoende tolken in te zetten in deze tweetalige klasomgeving.

1.4 Sector Derden (D-uren)

1.4.1 Eigen administratie

Personen zonder recht op tolken en/of organisaties die een tolk willen inzetten kunnen géén beroep doen op **gesubsidieerde** tolken. Zij staan zelf in voor de betaling van de tolk. Deze instanties of personen worden ook "derden" genoemd.

Het CAB beschikt slechts over beperkte cijfers voor deze sector

De tolkopdrachten tussen tolken en derden worden meestal onderling geregeld en bijgevolg niet geregistreerd bij het CAB. Derden kunnen contactgegevens van tolken opzoeken in de gratis zoek een tolk-filter op www.tolkaanvraag.be en de tolk rechtstreeks contacteren om verdere afspraken te maken over bv. inhoud, gegevens, prijzen, enz.

Indien de organisatie geen tolk vindt, kunnen zij alsnog hun tolkaanvraag verspreiden via www.tolkaanvraag.be. In de meeste gevallen zal de verrekening van de tolkaanvragen, die via deze weg worden opgelost, rechtstreeks tussen de tolk en de derde geregeld worden. Enkel in uitzonderlijke gevallen vraagt de tolk om dit via het CAB te regelen.

De cijfers hierna hebben betrekking op de opgeloste tolkopdrachten waarbij de betaling aan de tolken via het CAB werd geregeld en de tolkaanvragen waarvoor uiteindelijk geen tolk gevonden werd. Daarnaast werden bij TLA (te late afgelasting) zonder overmacht, de gesubsidieerde uren (L-, A-, B-, S- en O-uren) gefactureerd aan de gebruiker. Ook deze uren worden in de statistieken opgenomen als Derden.

Er werden 243 uren aangevraagd. Hiervan werden 46 uren opgelost (24 uren Derden en 22 uren TLA zonder overmacht). Dat betekent dat 81,1 % van de tolkaanvragen onopgelost bleef.

1.4.2 Enquêtes m.b.t. de jaren 2019-2024 i.v.m. het tolken voor derden

Het CAB heeft het initiatief genomen om - in samenwerking met BVGT, de beroepsvereniging van tolken (www.bvgt.be) - een aantal enquêtes af te nemen met betrekking tot het tolken voor derden, buiten de drie domeinen Onderwijs, Werk & Welzijn, waarin het CAB de tolkenwerking beheert. Deze enquête had als doel een beter beeld te scheppen over tolken VGT-X die in Vlaanderen ook tolken voor derden (externe organisaties, ziekenhuizen, theaterhuizen, festivals,...).

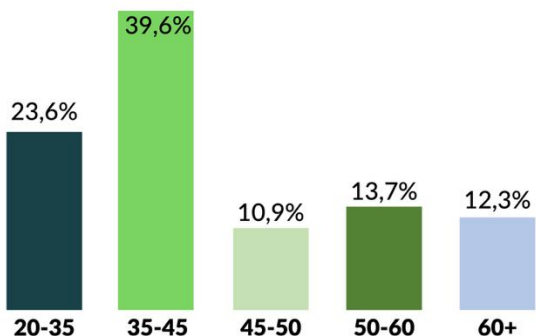
De eerste enquête werd gelanceerd op 7 februari 2023 met betrekking tot de jaren 2019-2022 (4 jaren). Hierop kwamen in totaal 91 reacties. Op 6 november 2024 volgde een tweede enquête met betrekking tot het jaar 2023, waarop 89 tolken reageerden. De vragenlijst bleef min of meer dezelfde. Op 21 februari 2025 lanceerde het CAB een derde enquête met betrekking tot het jaar 2024.

De analyse van deze enquêtes wordt duidelijk weergegeven in de infographics hierna:

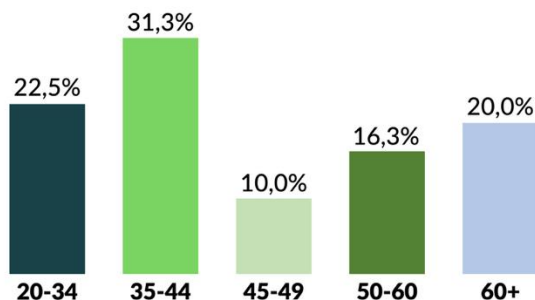
Opdrachten niet via CAB

2024

Alle tolken

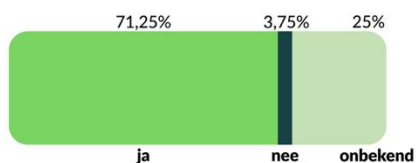

Leeftijd tolken

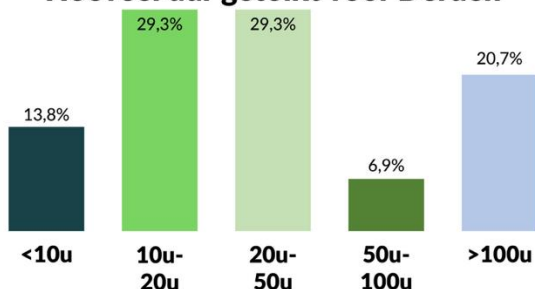

Getolkt voor derden

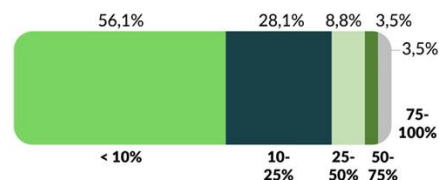
Getolkt voor Derden?

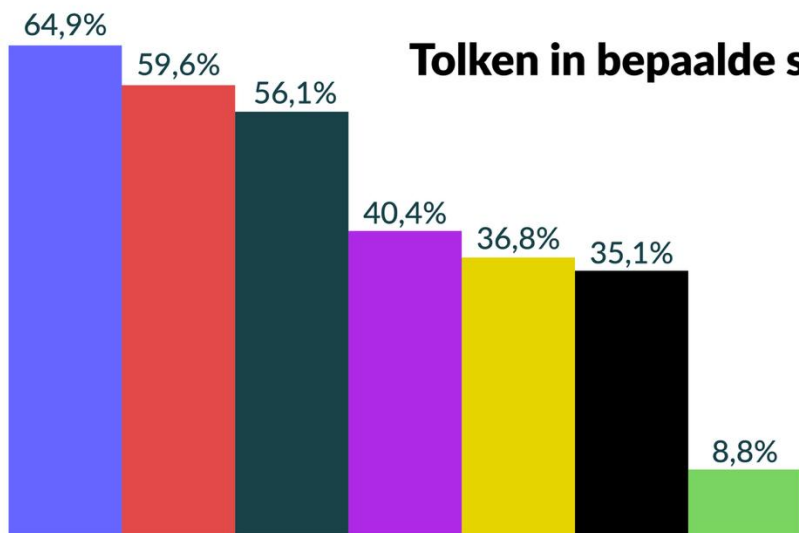
Hoeveel uur getolkt voor Derden

% aandeel CAB vs Derden

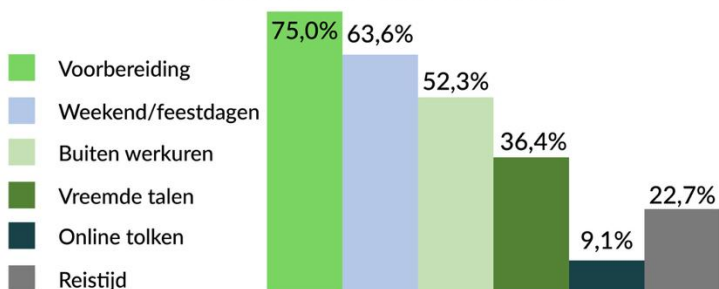

Tolken in bepaalde sector

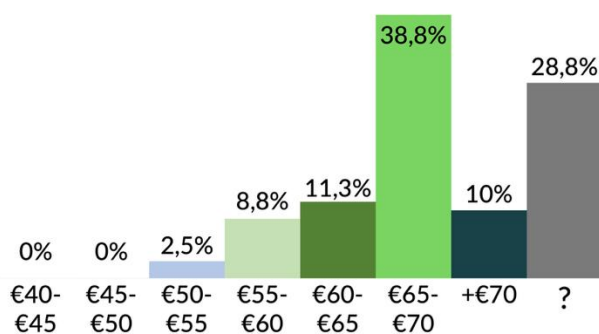

- Gezondheidssector
- Overheidsinstellingen
- Werkveld
- Kleine organisaties
- Podiumkunsten
- Justitie
- Privépersonen

Tolk rekent extra aan voor:

Gemiddelde prijs per uur

Deze enquêtes bevestigden ons vermoeden dat de tolkopdrachten voor derden een extra druk vormen op de oplossingsgraad van de tolkopdrachten in Werk, Welzijn en Onderwijs. We sommen hieronder een aantal vaststellingen op:

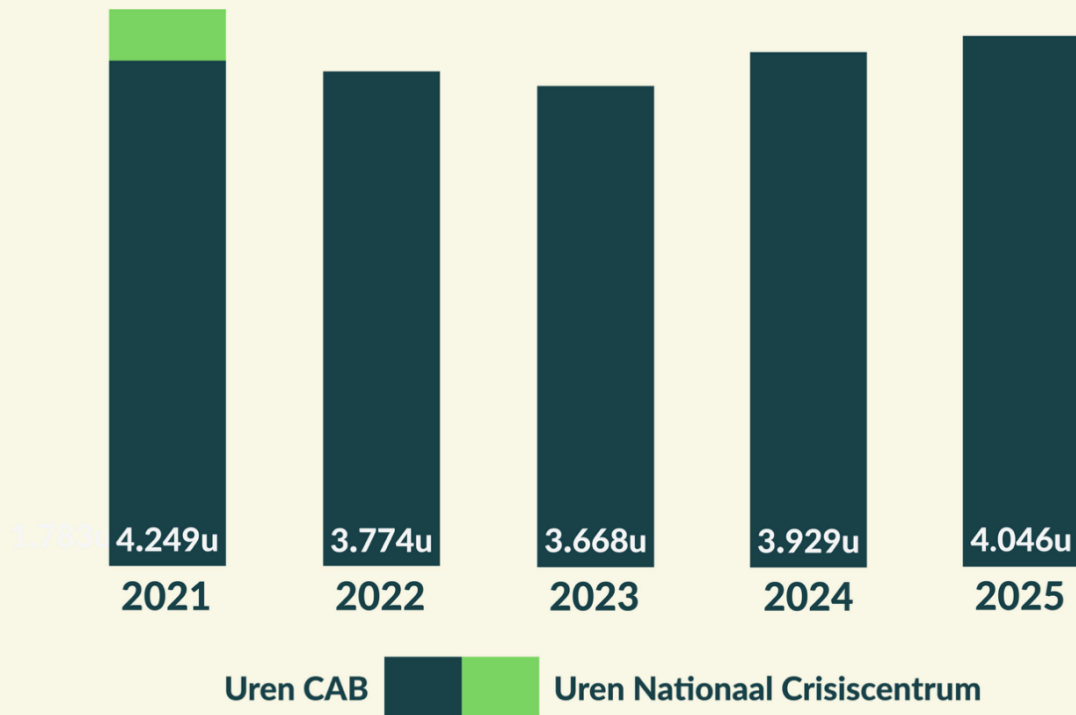
- Bijna alle tolken (95 %) hebben ooit al eens op factuur getolkt voor derden. Dit betekent dat bijna elke tolk reeds vertrouwd is met tolken buiten deze 3 domeinen;
- Van 2019 t.e.m. 2024 steeg het aantal tolkopdrachten voor Derden. We noteren een groeiend aantal tolken die op jaarbasis minstens 50 uren presteerden: 20 % (2019), 12 % (2020), 27 % (2021), 25 % (2022) en 40 % (2023). In 2024 daalde dat aandeel tot 27,6 %.
- Willen we de verhouding subsidieerbare tolkuren & gefactureerde tolkuren t.o.v. het totaal aantal tolkuren analyseren, dan is er een tendens op te merken:
 - 67 % van de tolken factureerde minder dan 10 % van hun prestaties aan derden in 2019, terwijl 15,4 % tussen 10 en 25 % factureerde;
 - 63 % van de tolken factureerde minder dan 10 % van hun prestaties aan derden in 2022, terwijl 18,6 % tussen 10 en 25 % factureerde;
 - In 2023 daalde dit cijfer naar 56,7 % (minder dan 10 %) en steeg dit voor de categorie tussen 10 en 25 % naar maar liefst 26,9 %;
 - In 2024 bleef dit cijfer ongeveer status quo (56,1 % voor minder dan 10 %) en voor de categorie tussen 10 en 25 % steeg het lichtjes naar 28,1 %. Hieruit kunnen we constateren dat de tolken iets minder voor derden werkten in 2024 t.o.v. 2023.
- Op de vraag welk tarief de tolken factureerden, antwoordde in 2019 74,5 % van de tolken dat ze meer factureerden dan het gangbaar uurtarief in dat jaar. Dit cijfer steeg in 2022 naar 87,9 %, in 2023 steeg dit tot 90,9 % en in 2024 noteren we een stijging tot 96,5 %.
- Hieronder vind je een overzicht van de uurtarieven, die gehanteerd werden door de diverse tolken:

Jaren	40-45 €	45-50 €	50-55 €	55-60 €	60-65€	65-70 €	> 70 €
2019	14,29%	22,45%	36,73%	24,49%	2,04%	-	-
2020	10,20%	8,16%	46,94%	28,57%	6,12%	-	-
2021	11,67%	5,00%	33,33%	38,33%	6,67%	5,00%	-
2022	8,62%	0,00%	12,07%	41,38%	27,59%	6,90%	3,45%
2023	1,56%	1,56%	10,94%	15,63%	29,69%	31,25%	9,38%
2024	0 %	0%	3,51%	12,28%	15,79%	54,39%	14,04%

- De tolken rekenden extra's aan voor onderstaande punten (cijfers enkel gebaseerd op 2024, percentage t.o.v. totaal aantal tolken dat deelnam aan de enquête):
 - Voorbereidingstijd: 75 %
 - Weekend en/of feestdagen: 63,6 %
 - Tolken voor/na bepaalde tijdstippen (bv. 's morgens, 's avonds, 's nachts,..): 52,3 %
 - Reistijd: 22,7 %
 - Naar vreemde talen: 36,4 %
 - Online tolken: 9,1 %
- 67 % van deze tolken paste dezelfde kilometervergoeding toe als binnen de regelgeving van de drie overheden. Dit betekent dat 23 % van de tolken méér aanrekende.

Afstandstolkendienst

Uren permanentie tolken

20.006
oproepen
aangevraagd

-3,97%

74,63%

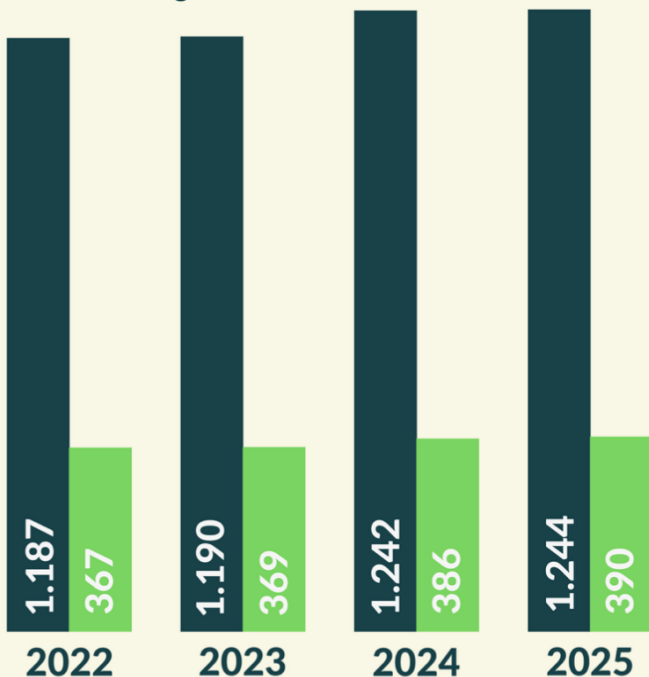
beantwoord

(2024 - 73,78%)

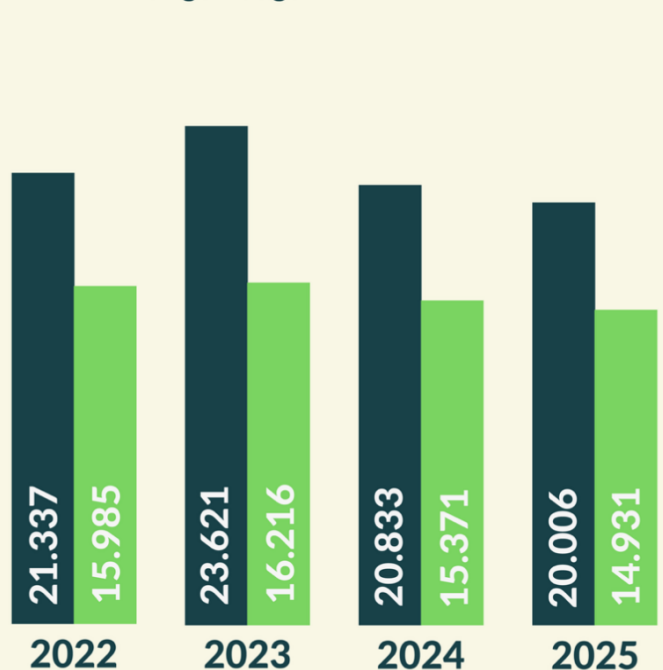
14.931
oproepen
beantwoord

-2,86%

Gebruikers Afstandstolkendienst Ingeschreven - Effectief

Oproepen Afstandstolkendienst Aangevraagd - Beantwoord

1.5 Afstandstolkendienst

De dienstverlening via de afstandstolkendienst werd mogelijk gemaakt dankzij de ondersteuning van het VAPH en de VDAB en valt dus ook onder hun bevoegdheid.

Het onderscheid tussen de afstandstolkendienst en teletolk

Er bestaan in Vlaanderen verschillende diensten die zich toeleggen op het faciliteren van de communicatie tussen dove en horende personen, en dit op een manier waarbij de tolk of teletolk niet live aanwezig is bij het gesprek waarbij hij/zij wordt ingeschakeld.

Een eerste dienstverlening is de afstandstolkendienst, met tolken die aanwezig zijn in ons eigen callcenter.

Via een beeldscherm en webcam wordt het gesprek tussen een horende en een dove persoon getolkt van Vlaamse Gebarentaal naar gesproken Nederlands en omgekeerd. Dit kan als de dove en horende persoon elk op verschillende plaatsen zijn. Internationaal wordt dit "VRS" genoemd (*Video Relay Service*). Het kan ook als de dove en horende persoon zich op dezelfde plek bevinden. Internationaal wordt dit "VRI" genoemd (*Video Remote Interpreting*).

Het kan over allerlei gesprekken gaan, zowel in het kader van Werk als Welzijn.

Sedert december 2017 biedt de afstandstolkendienst ook een schrijftolkendienst aan, d.m.v. een schrijftolk die aanwezig is in het callcenter.

Een tweede dienstverlening is de dienst teletolk. Hiervoor is de dienst 1700 verantwoordelijk, vroeger beter bekend onder de benaming *Vlaamse Infolijn*.

Burgers met een gehoorbeperking vragen online een teletolksessie aan. De aanvrager typt de vraag en een teletolk leest de vraag voor aan de horende persoon waarmee men in contact wil komen. Op het scherm ziet men telkens de vraag en het antwoord van de contactpersoon. Het gaat steeds om gesprekken voor persoonlijke doeleinden zoals het vragen om informatie bij een overheid of organisatie, het maken van afspraken met bv. een arts of kapper of het doen van mededelingen.

1.5.1 De inrichting van de afstandstolkendienst

In 2025 werden in totaal 4.045,5 tolkuren ingezet (3.929 uren in 2024). Hieronder een grafisch overzicht van de evolutie sinds 2022:

In 2025 werd, net zoals in de jaren voordien, vastgehouden aan de inzet van 2 freelance afstandstolken die tegelijkertijd tolkten om wachrijen te beperken. Op maandag, woensdag en donderdag was de afstandstolkendienst ook steeds open tussen 17u30-19u00.

Tijdens de zomermaanden werd een verminderde bezetting doorgevoerd, waarbij enkel tijdens de piekmomenten 2 tolken werden ingezet (nl. 9u-13u en 14u-16u). Binnen de resterende tijd van 9u-17u werd slechts 1 tolk ingezet.

Tijdens de paasvakantie was de afstandstolkendienst gesloten na 17u30. Er werd beslist om de afstandstolkendienst tijdens de kerstvakantie op een 3-tal avonden beschikbaar te stellen.

Maand	Openingsuren	Uitsluitend op maandag, woensdag en donderdag
Januari	8u30-17u30	17u30-19u00
Februari	8u30-17u30	17u30-19u00
Maart	8u30-17u30	17u30-19u00
April	8u30-17u30	17u30-19u00
Mei	8u30-17u30	17u30-19u00
Juni	8u30-17u30	17u30-19u00
Juli	9u00-17u00	
Augustus	9u00-17u00	
September	8u30-17u30	17u30-19u00
Oktober	8u30-17u30	17u30-19u00
November	8u30-17u30	17u30-19u00
December	8u30-17u30	17u30-19u00

1.5.2 Gebruikers afstandstolkendienst

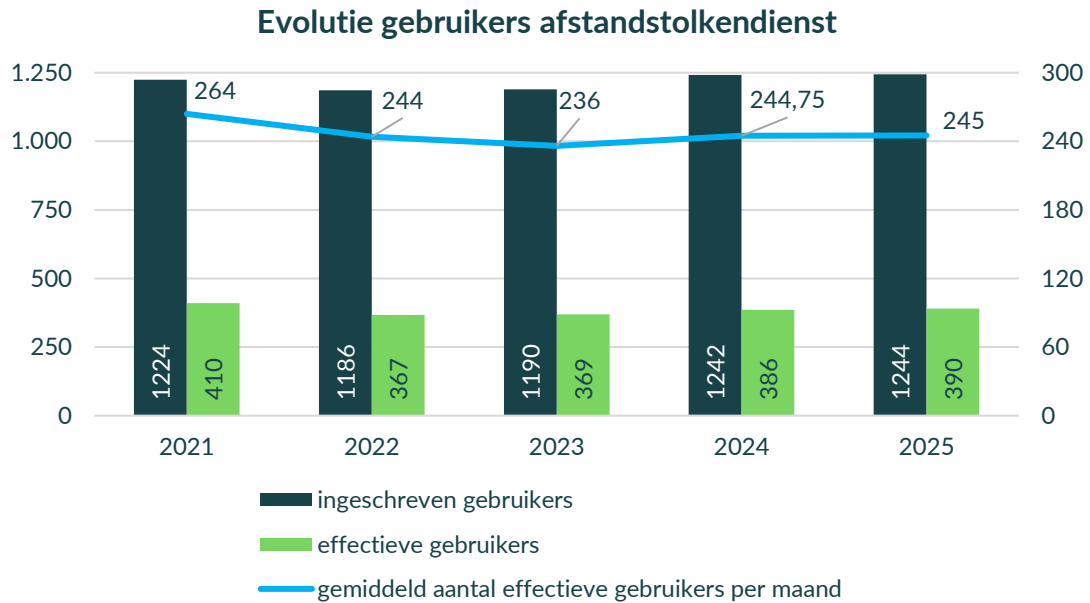
In 2025 stagneerde het aantal ingeschreven gebruikers t.o.v. 2024 (1.244 gebruikers in 2025 t.o.v. 1.242 gebruikers in 2024). Dit betekende een stijging van 2 gebruikers (+0,01 %).

Hiervan maakten 390 personen effectief gebruik van de afstandstolkendienst (386 in 2024). Met effectief gebruik bedoelen we: deze gebruikers hebben oproepen aangevraagd of ontvangen in 2025.

Gemiddeld per maand waren er 245 gebruikers in 2025 t.o.v. 244,75 gebruikers in 2024.

De grafiek hieronder toont aan dat het gebruik van de afstandstolkendienst voorlopig stagneert. Er was een grote stijging van 2020 naar 2021 en een stabilisatie vanaf 2022.

62,8 % van de effectieve gebruikers maakte gemiddeld maandelijks gebruik van de afstandstolkendienst in 2025 (63,4 % in 2024).

1.5.3 In welke mate werd de afstandstolkendienst benut?

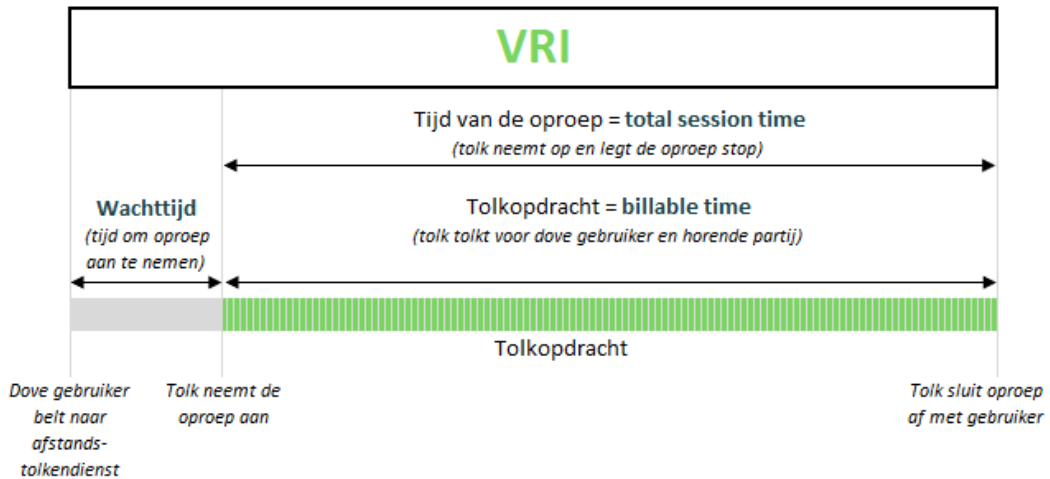
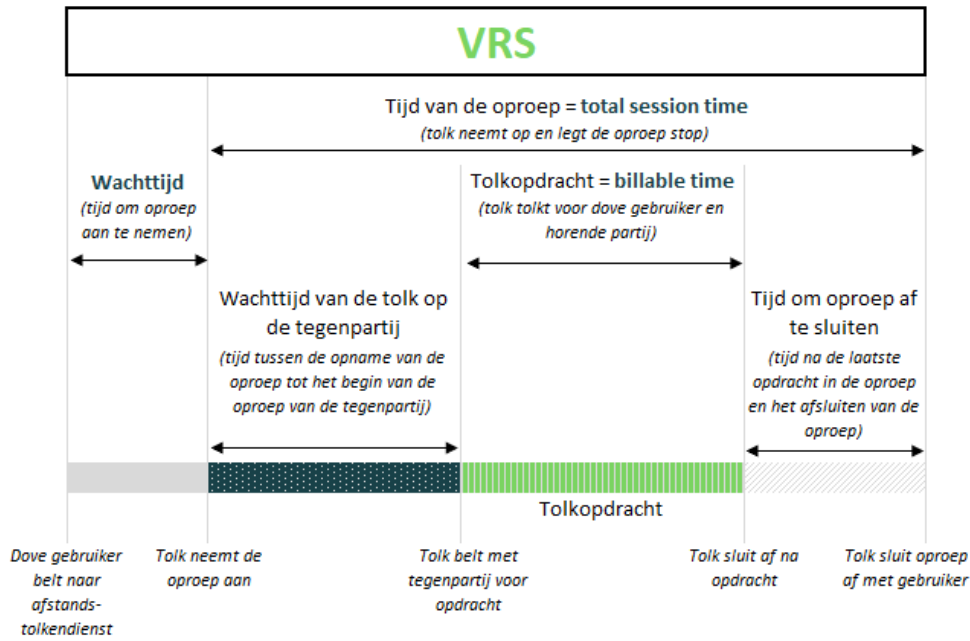
1.5.3.1 Op het niveau van de oproepen

Alle ingeschreven dove gebruikers konden gebruik maken van de afstandstolkendienst en vervolgens onbeperkt oproepen doen. Deze oproepen konden al dan niet leiden tot effectieve gesprekken.

“Total session time” versus “Billable time”

De “total session time” of “totale sessie tijd” is de samengetelde tijd waarin de tolkgebruiker in contact staat met de afstandstolk: eerst met de tolk (voordat er communicatie is met de horende gesprekspartner), vervolgens met de horende gesprekspartner, en tenslotte de tijd dat er nog verbinding is met de tolk terwijl de horende gesprekspartner reeds afgesloten heeft.

De “billable time” of “factureerbare (effectieve) gesprekstijd” is de tijd dat er werkelijk communicatie is tussen de dove gesprekspartner en de horende gesprekspartner.

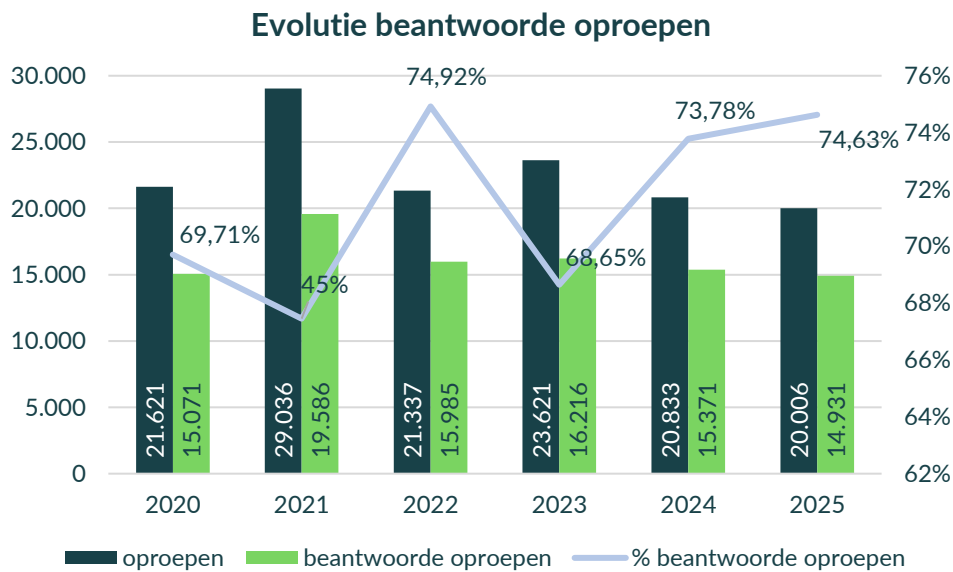

In 2025 ontvingen we in totaal 20.006 oproepen waarvan 14.931 oproepen (74,6 %) beantwoord werden. Wat bedoelen we juist met “beantwoord”? Dit betekent dat de oproep door de afstandstolk aangenomen werd en dat er communicatie was tussen tolkgebruiker en afstandstolk. In 2024 ontvingen we 20.833 oproepen (15.371 beantwoorde oproepen, d.i. 73,8 %).

Het aantal oproepen daalde in 2025. Procentueel gezien is het aantal beantwoorde oproepen gestegen t.o.v. 2024 (74,6 % t.o.v. 73,8 %), wat duidt op een verbeterde service voor de tolkgebruiker. Helaas ondervonden de afstandstolken nog steeds een hoge werkdruk, ook waren er af en toe wat langere wachttijden.

Onze betrachting is om boven 75 % te komen met de huidige permanentie (2 tolken).

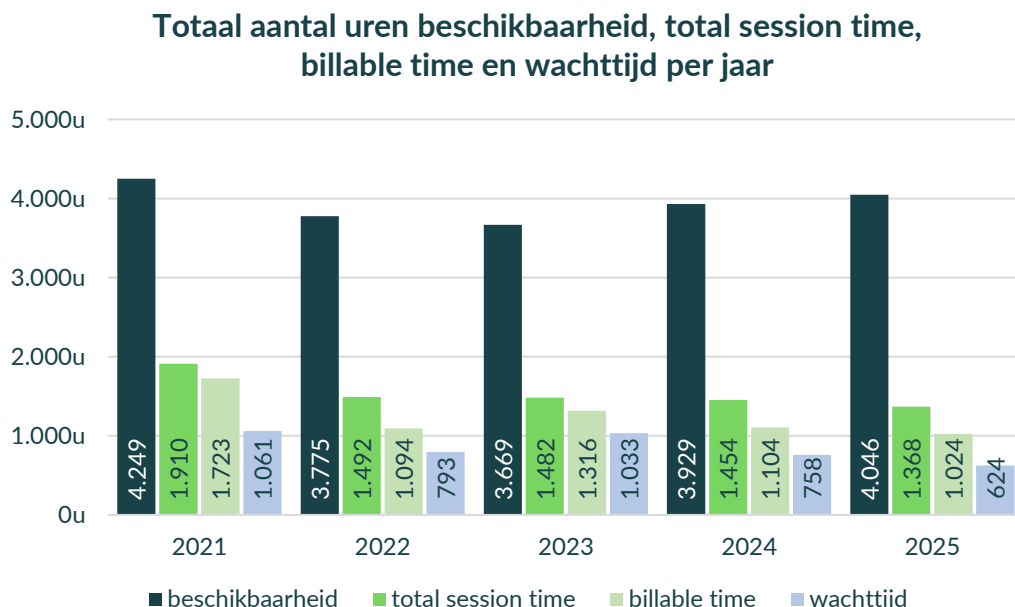
De grafiek hierna toont de evolutie over de laatste 5 jaren:

Niet alle 14.931 “beantwoorde oproepen” leiden echter tot een effectief gesprek tussen de dove gebruiker en zijn horende gesprekspartner. Tot de beantwoorde oproepen worden alle oproepen gerekend waarbij de afstandstolk op zijn minst de oproep aangenomen heeft en een poging gedaan heeft om de horende gesprekspartner te bereiken. Bij 75 % van de beantwoorde oproepen kon de tolk effectief de horende gesprekspartner bereiken. In 2024 was dit 77 %. Het gaat in 2025 over 11.194 oproepen, een lichte daling t.o.v. het aantal oproepen in 2024 (-1,8 %).

De oproepen genereren een *total session time* en een *billable time*. In 2025 was er een total session time van 1.368 uren en een billable time van 1.024 uren.

Onderstaande grafiek vat deze componenten samen (in uren) voor de afgelopen 5 jaar:

Hoe vertaalde dit zich naar de “gemiddelde” oproep in 2025?

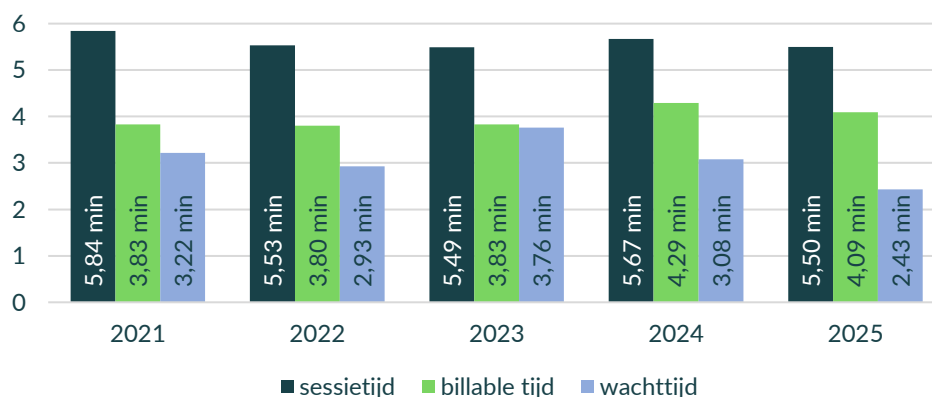
Een oproep had een gemiddelde wachttijd van 2,43 minuten. Per beantwoorde oproep duurde de gesprekstijd gemiddeld 4,09 minuten op een gemiddelde sessietijd van 5,50 minuten.

Niet elke oproep leidde effectief tot een telefoongesprek met een horende gesprekspartner. Oproepen zonder effectief gesprek genereren zowel een session time als een wachttijd, maar géén billable time. De gemiddelde duur van oproepen met effectieve telefoongesprekken bedroeg in 2025 4,09 minuten. De

gemiddelde totale duur van deze oproepen bedroeg 7,93 minuten (5,50 minuten sessietijd + 2,43 minuten wachttijd).

De grafiek hieronder handelt over oproepen met effectieve communicatie met de gesprekspartner en toont de evolutie in minuten voor de sessietijd, billable tijd & wachttijd. De gemiddelde wachttijd daalde, wat een goede ontwikkeling is. Ook de sessietijd daalde, maar desondanks deze lichte daling bleef de werkdruk voor de afstandstolken hoog.

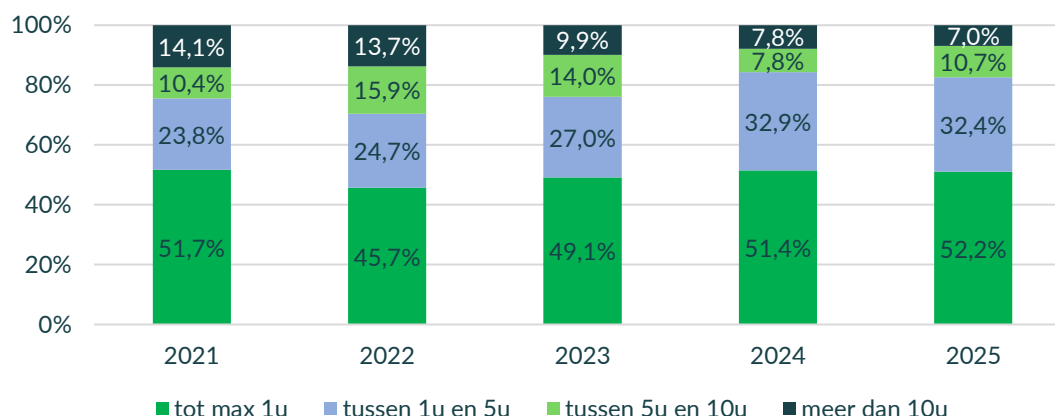
Evolutie oproepen met effectieve communicatie: gemiddelde sessietijd, billable tijd en wachttijd (in minuten)

1.5.3.2 Op het niveau van de dove gebruikers

De dove gebruikers genereerden in 2025 een totale sessietijd van 1.368 uren. Niet alle dove gebruikers maakten evenveel gebruik van de afstandstolkendienst. De grafiek hieronder toont de onderlinge verhoudingen en evolutie gedurende de afgelopen 5 jaar: in 2025 deden 52,2 % van de gebruikers voor minder dan 1 uur beroep op de afstandstolkendienst. 17,7 % van de gebruikers hebben meer dan 5 uur sessietijd op jaarbasis.

Evolutie totale sessietijd per gebruiker

1.5.4 Bijzondere kenmerken van de oproepen bij de afstandstolkendienst

Dankzij een verfijnd registratiesysteem kan het CAB opvolgen voor welke situaties de afstandstolkendienst wordt ingeschakeld. Immers na elke oproep vult de afstandstolk een korte vragenlijst in waarin gepeild wordt naar een aantal zaken zoals:

- Is alles goed verlopen, en zo nee, wat waren de problemen?
- In welke tolksetting: VRS/VRI?
- Welk soort oproep: werk, privé of onderwijs?
- Modaliteit: VGT of ST?

VRS of VRI ?

Video Relay Services of afgekort **VRS** houdt in dat alle partijen zich in een aparte ruimte bevinden: zowel de dove tolkgebruiker als de horende gesprekspartner én de afstandstolk.

Video Remote Interpreting of afgekort **VRI** houdt in dat zowel de tolkgebruiker als de horende gesprekspartner zich in eenzelfde ruimte bevinden. De afstandstolk zal tolken voor deze twee partijen, hetzij in VGT, hetzij in geschreven Nederlands (schrijftolken).

Analyse vanuit deze gegevens in 2025 leverde volgende vaststellingen op:

- 90,5 % VRS, 4,8 % VRI en 4,0 % onbekend, de overige 0,6 % zijn testoproepen
- 95,8 % VGT, 0,1 % ST en 0,9 % oproepen van horende klanten (3,1 % van de oproepen zijn onbekend)

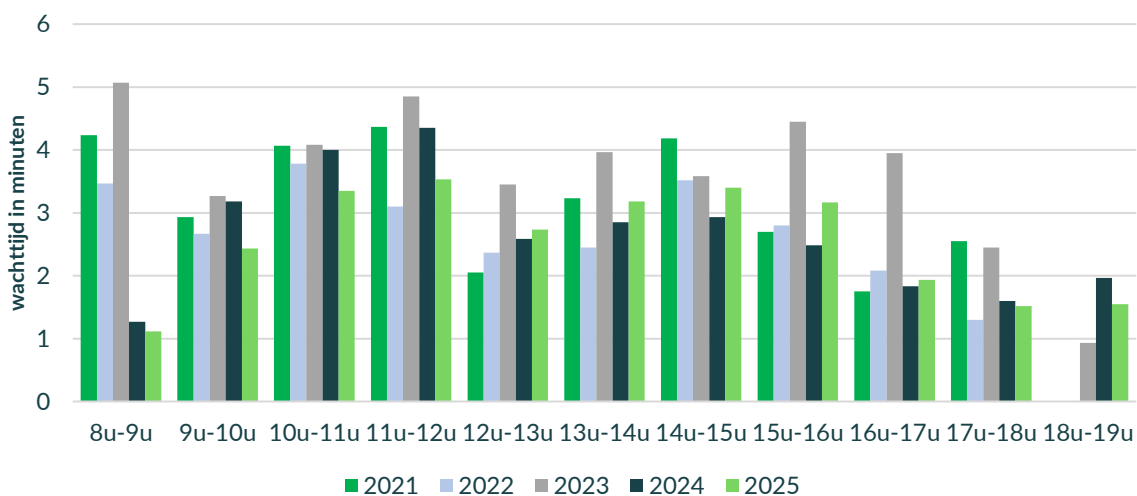
Net zoals voorgaande jaren stellen we vast dat in 2025 weinig gebruik gemaakt werd van schrijftolken via de afstandstolkendienst (de gebruiker kan bij de afstandstolkendienst steeds kiezen tussen een tolk GT of ST). Intussen is men al langer op de hoogte van het onderscheid tussen onze afstandstolkendienst en de dienst *Teletolk* van de Vlaamse overheid.

In geval van technische problemen ging het in hoofdzaak om visuele problemen (59,9 %), vervolgens om audioproblemen (11,8 %) en verbindingsproblemen (24,9 %).

Hierna een overzicht van de piekperiodes van wachttijden bij alle “beantwoorde³” oproepen over de laatste 5 jaren:

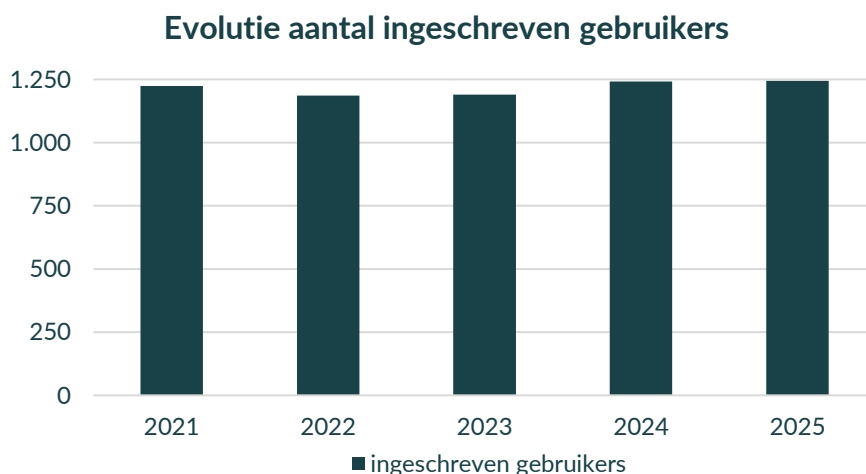
³ Met “beantwoorde” wordt bedoeld: ofwel was er een effectieve communicatie met de beoogde gesprekspartner, ofwel was er enkel communicatie met de tolk en kwam de communicatie met de gesprekspartner niet tot stand.

Gemiddelde wachttijd bij beantwoorde oproepen per tijdsblok

1.5.5 Inschrijvingen afstandstolkendienst

In 2025 zijn er netto 2 gebruikers bijgekomen.

1.5.6 Permanentie afstandstolken

Zoals in 2024, hebben we ook in 2025 veel inspanningen moeten leveren om de permanentie op peil te houden. De tolken deden hun uiterste best om de uren in te vullen, maar helaas lukte dat niet altijd. In 2025 zijn er 2 afstandstolken bijgekomen om de dienst te versterken, anderzijds was er ook een uitval bij de afstandstolken, waardoor de werkdruk hoog bleef voor de afstandstolken.

1.5.7 Thuiswerk afstandstolken

De tolken konden in 2025 kiezen uit 2 locaties om hun shift voor de afstandstolkendienst uit te voeren:

- CAB hoofdkantoor in Destelbergen
- Thuis

Sommige tolken opteren ervoor om op kantoor te werken, maar de meeste tolken wensen omwille van praktische redenen te switchen tussen kantoor- en thuiswerk.

Hieronder wordt de verhouding kantoor- of thuiswerk in 2025 weergegeven:

Tolk	Aantal tolkuren	Kantoor	Thuiswerk
Afstandstolk 1	251 uren	0 %	100 %
Afstandstolk 2	120,5 uren	4,21 %	95,79 %
Afstandstolk 3	492 uren	0 %	100 %
Afstandstolk 4	254 uren	0 %	100 %
Afstandstolk 5	125,5 uren	94,87 %	5,13 %
Afstandstolk 6	104,5 uren	100 %	0 %
Afstandstolk 7	314,5 uren	0 %	100 %
Afstandstolk 8	24 uren	0 %	100 %
Afstandstolk 9	591,5 uren	0 %	100 %
Afstandstolk 10	465 uren	0 %	100 %
Afstandstolk 11	50,5 uren	23,08 %	76,92 %
Afstandstolk 12	256,5 uren	0 %	100 %
Afstandstolk 13	130 uren	0 %	100 %
Afstandstolk 14	163,5 uren	0 %	100 %
Afstandstolk 15	117 uren	0 %	100 %
Afstandstolk 16	289,5 uren	3,23 %	96,77 %
Afstandstolk 17	296 uren	0 %	100 %
Totaal	4.045,5 uren	5,48 %	94,52 %

2

Evolutie van het tolkenbestand

2.1 Tolken VGT

In het jaar 2025 studeerden 6 nieuwe tolken VGT af. Zij waren allen als gegradueerden afgestudeerd via de Artevelde Hogeschool Gent (5) of de AP Hogeschool Mechelen (1). Er studeerden geen nieuwe tolken VGT af bij de KU Leuven. Het jaar 2025 was het laatste jaar waarin tolken VGT nog konden afstuderen als *gegradueerde*. Voortaan is het diploma tolk VGT alleen nog te behalen als postgraduaat bij de KU Leuven.

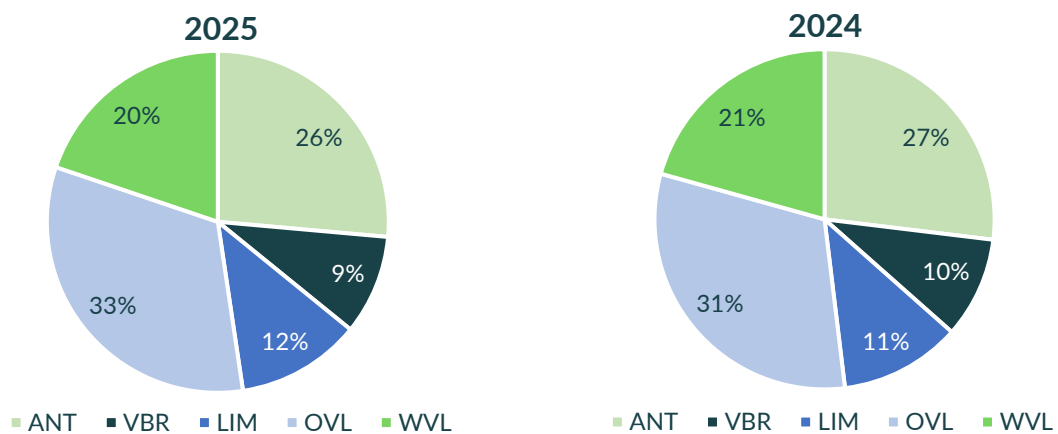
Eind 2025 waren er 212 actieve tolken (+1,9 % t.o.v. 2024 met 208 actieve tolken).

De totale omzet getolkt door tolken VGT⁴ steeg met 7,1 %.

2.1.1 Aantal tolken per provincie

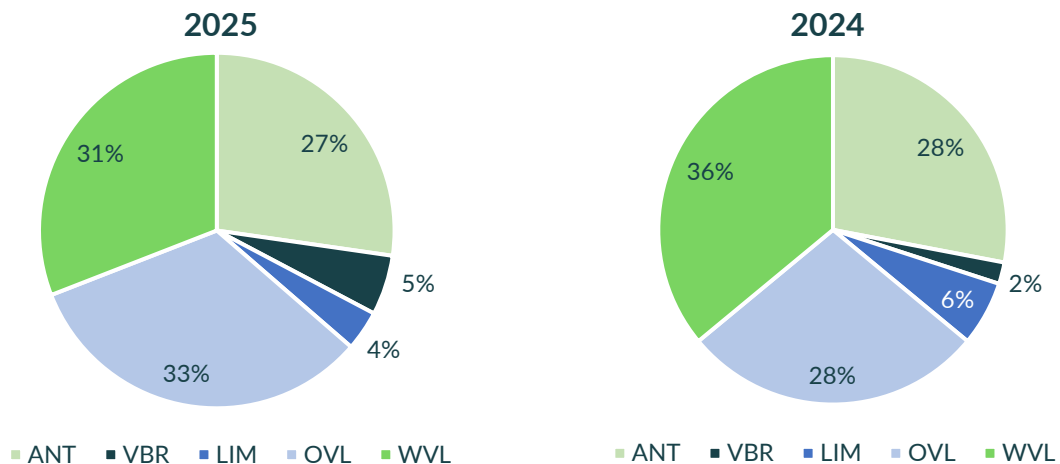
De spreiding van actieve tolken over de woonplaatsen per provincie bleef in 2025 grotendeels stabiel t.o.v. 2024. In Oost-Vlaanderen kwamen er 4 tolken bij (+6 %) en in Limburg 1 tolk (+4 %). In West-Vlaanderen was er 1 tolk minder (-2 %), terwijl het aantal actieve tolken in Antwerpen en Vlaams-Brabant ongewijzigd bleef.

Verdeling aantal tolken per provincie woonplaats tolk

⁴ Met andere woorden: dit is de totale omzet getolkt door tolken met het tolkdiploma VGT: deze tolken kunnen, naast opdrachten VGT, ook opdracht ST, AGT of ATD uitgevoerd hebben.

Verdeling aantal tolken die meer dan 700u tolkten per provincie woonplaats tolk

2.1.2 Aantal tolken per omzetgroep

Het honorarium bleef jarenlang ongewijzigd op € 36,35 staan, enkel aangepast aan de indexering. Vanaf 2022 werd via een driejarig stappenplan een verhoging doorgevoerd. Sinds 2025 geldt opnieuw enkel een indexaanpassing zonder bijkomende verhoging.

- 2022: € 41,58 (+6 %)
- 2023: € 50,23 (+21 %)
- 2024: € 54,80 (+9 %)
- 2025: € 56,76 (+4 %)

In de praktijk doet het CAB voor de invulling van tolkopdrachten hoofdzakelijk een beroep op zelfstandige tolken, die vermoedelijk ook sociale bijdragen betalen. Zij zijn doorgaans veel beter beschikbaar dan de tolken die slechts occasioneel opdrachten aannemen. Tussen 2017 en 2021 kende deze groep een dalende trend, maar vanaf 2022 zette zich een duidelijke stijging in. Tussen 2022 en 2024 steeg het aantal zelfstandige tolken met 42 personen (+28 %) van 149 tolken in 2021 naar 199 in 2024. Eind 2025 waren dat er 200, slechts 1 meer dan het jaar voordien.

Wel of geen sociale bijdragen?

Het CAB kan onmogelijk de wisselende officiële gegevens over de sociale bijdragen van tolken verzamelen. Om toch een referentie te hebben voor de jaarlijkse evolutie van het aantal regelmatig actieve tolken, wordt het jaarinkomen van de VGT-tolken vergeleken met het grensbedrag (*) voor minimale RSZ-bijdragen..

Dit cijfer stemt echter niet exact overeen met het aantal tolken dat effectief sociale bijdragen betaalt, aangezien het CAB geen zicht heeft op de inkomsten die zij ontvangen van klanten buiten het tolkurenstelsel, noch op de beroepskosten die zij als freelancers inbrengen.

(*) De grens waarboven theoretisch op minimale RSZ-bijdragen moesten betaald worden in 2025 bedroeg € 1.881,76.

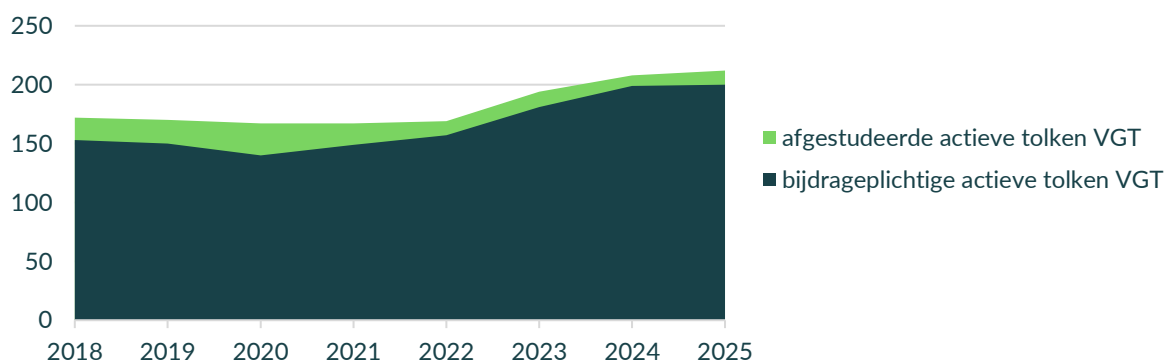
We zagen in 2025 opnieuw een lichte stijging van het aantal tolken VGT dat meer dan 700 tolkuren presteerde: van 50 tolken in 2024 naar 55 tolken in 2025 (+2 %). Binnen deze groep noteerden we vooral een toename van tolken die meer dan 1.000 uren werkten (+4). Het merendeel van de tolken met meer dan 700 tolkuren bevindt zich al enkele jaren in Oost- en West-Vlaanderen. Deze twee provincies vertegenwoordigen samen 64 % van deze groep (een aandeel dat stabiel bleef in 2023, 2024 en 2025,

al zien we jaarlijks kleine verschuivingen tussen beide). Nieuwe tolken die in juni afstuderen en dus slechts een half jaar actief zijn, kunnen dit percentage mee beïnvloeden.

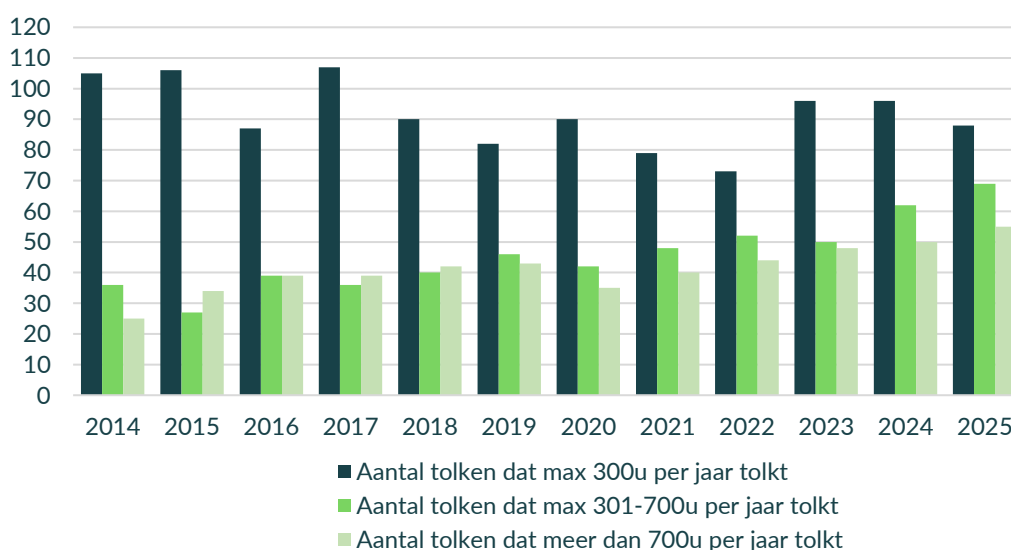
Ondanks deze positieve evolutie bleef het grootste deel van de tolken (42 %) jaarlijks tot maximaal 300 uren actief (tegenover 46 % in 2024 en 49 % in 2023). In Limburg tolkte 60 % van de tolken tot maximaal 300 uren per jaar, terwijl slechts 8 % meer dan 700 uren presteerde. In deze provincie daalde het aantal tolken dat meer dan 700 uren tolkte, van drie naar twee.

Hierna volgen een aantal grafieken die de evolutie van het tolkencontingent illustreren:

Evolutie aantal tolken VGT 2018 - 2025

Omzet tolken VGT: evolutie 2014 - 2025

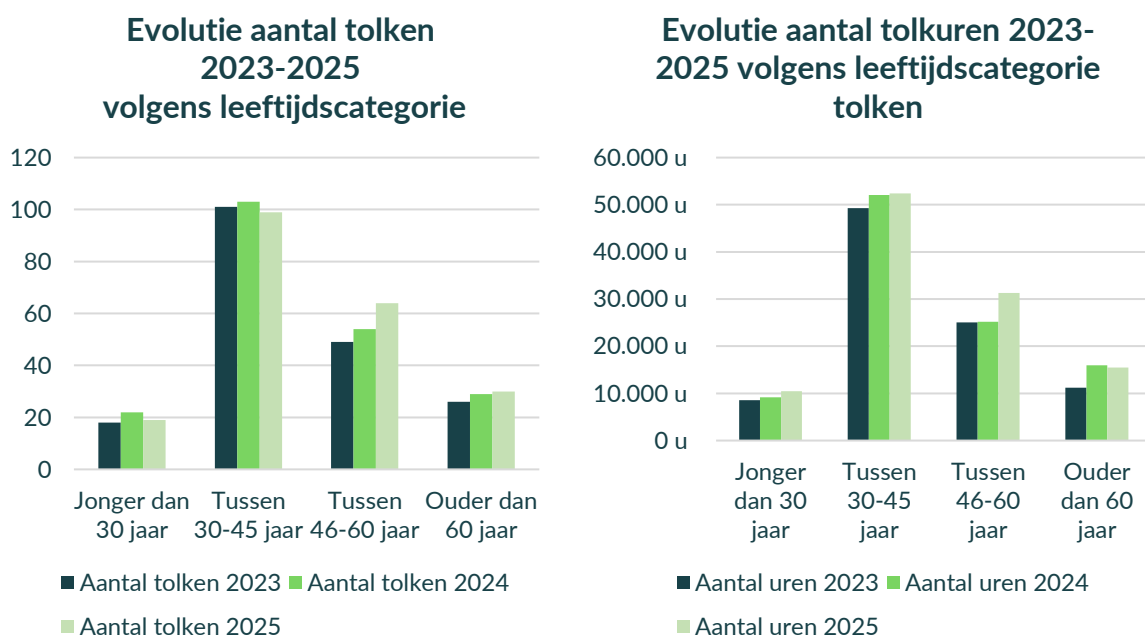

2.1.3 Aantal tolken per leeftijdscategorie

Uit de statistieken hierna leiden we af dat het aantal actieve tolken ouder dan 45 steeg en het aantal actieve tolken jonger dan 45 daalde in 2025. Het aantal actieve tolken jonger dan 30 ging van 22 in 2024 naar 19 in 2025 (-14 %). Ook het aantal tolken tussen 30 en 45 jaar daalde van 103 in 2024 naar 99 in 2025 (-4 %). Het aantal tolken tussen 45 en 60 steeg van 54 in 2024 naar 64 in 2025 (+19 %) en het aantal tolken ouder dan 60 steeg van 29 in 2024 naar 30 in 2025 (+3 %). Binnen deze laatste groep zien we een stijging met 31 % (+4 personen) van het aantal tolken boven de 65.

Het gemiddeld aantal getolkte uren per tolk in 2025 was 517 uren (+5 % t.o.v. 2024). De tolken jonger dan 30 tolkten gemiddeld maar liefst 32 % meer dan vorig jaar (552 uren in 2025, 417 uren in 2024). Tolken tussen 30 en 45 jaar tolkten gemiddeld 529 uren (+5 % t.o.v. 2024 met 506 uren) en tolken tussen 45 en 60 tolkten gemiddeld 489 uren (+5 % t.o.v. 2024 met 467 uren). De tolken ouder dan 60 tolkten gemiddeld 517 uren (-6 % t.o.v. 2024 met 551 uren).

De grootste groep tolken bleef de groep tussen 30 en 45 jaar (47 %) en zij tolkten samen 48 % van alle tolkuren. Daarna volgt de groep 45-60 jaar (30 %) die samen 29 % van alle tolkuren tolkte. De 60-plussers (14 %) tolkten samen 14 % van de tolkuren en de tolken jonger dan 30 (9 %) tolkten samen 10 % van de tolkuren.

Binnen de groep van 60-plussers is meer dan de helft (17 van de 30) 65-plusser (13 in 2024, 12 in 2023). In 2025 vertegenwoordigde deze groep 8 % van het totaal aantal tolken en 9 % van de totale omzet (in 2024 resp. 6 % en 7 %).

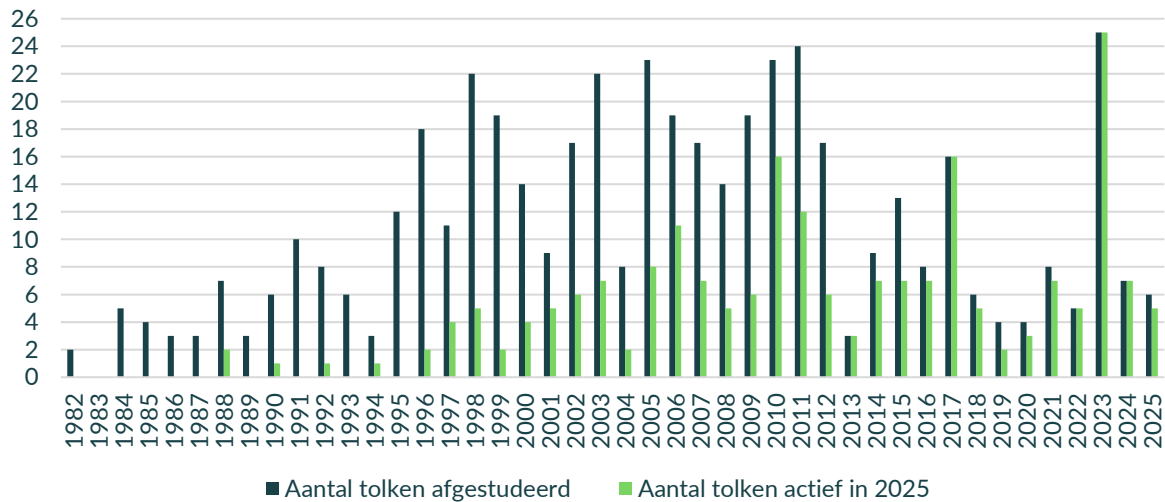
De 65-plussers tolkten in 2025 gemiddeld 564 uren per jaar, het hoogste gemiddelde van alle hierboven vermelde leeftijdsgroepen.

2.1.4 Werkelijke aangroei van tolken VGT

Sinds 1982 studeerden in totaal 483 tolken VGT af. In 2025 waren hiervan 212 personen nog actief als tolk VGT, waarvan 55 tolken VGT (26 %) meer dan 700 uren tolkten en 33 van hen (16 %) meer dan 1.000 uren tolkten. Om een indicatie te geven van de grootteorde: 700 uren geeft een gemiddelde jaaromzet van € 39.732 en 1.000 uren geeft een gemiddelde jaaromzet van € 56.760.

De grafiek hieronder toont het aantal actieve tolken in 2025 volgens het jaar waarin deze tolken afstudeerden.

Tolken VGT actief in 2025 volgens jaar afgestudeerd

Wat was de verdienste voor een tolk in 2025?

Uit de cijfers blijkt duidelijk dat een minderheid van de tolken voltijds tolkt voor de sectoren welzijn, werk en onderwijs. Vergeet hierbij ook niet dat heel wat tolken ook voor derden tolken en bijgevolg dus niet in dit jaarverslag terecht komen. Soms wordt de voorkeur gegeven om te tolken voor derden, omdat daar de tarieven hoger liggen (de tolk bepaalt dan zelf het uurhonorarium).

In 2025 was er een gemiddelde omzet van 517 tolkuren op één kalenderjaar. Rekenen we dit om in omzet (*), dan zou hen dit een bruto-jaarinkomen van € 29.345 opleveren. Omgerekend is dit een bruto-maandinkomen van € 2.445,41 (zonder extra's als een verlof- of eindejaarspremie).

(*) Het uurhonorarium bedroeg in 2025 € 56,76 per tolkuur.

In 2025 behaalden 6 tolken VGT hun diploma (minder dan het gemiddelde van 9,2 afgestudeerden per jaar tussen 2015 en 2024).

2.1.5 Dove personen actief als tolk VGT

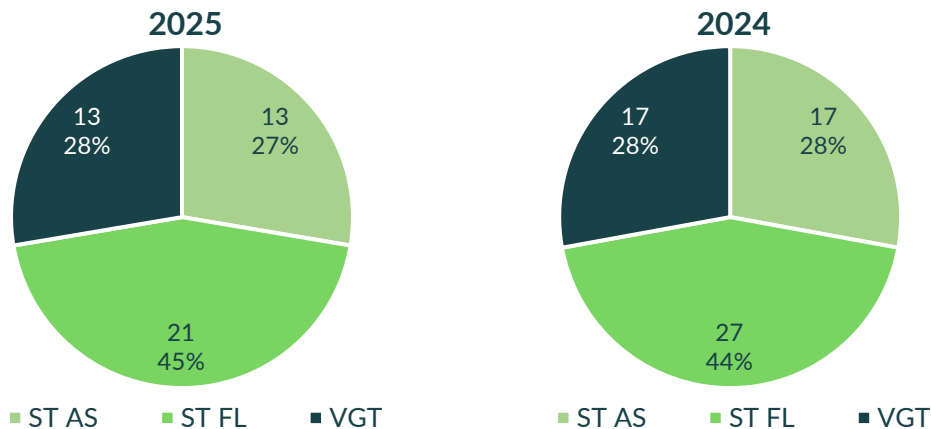
In 2025 waren er in totaal 17 dove personen actief als tolk VGT en zij tolkten in totaal 5.947 uren (4.348 uren in 2024 door evenveel tolken), waarvan 4.490 uren in VGT en 1.457 uren in andere gebarentalen.

2.2 Schrijftolken (ST)

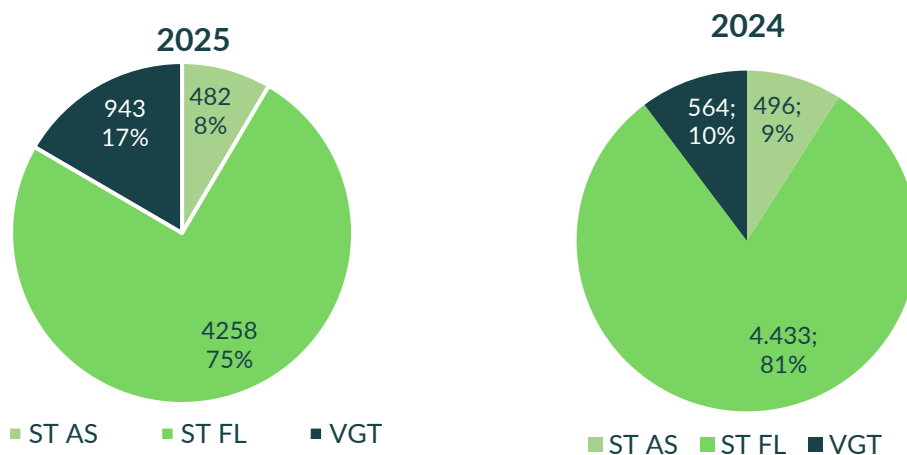
Het aantal actieve ST daalt elk jaar. In 2025 daalde het aantal ST dat opdrachten ST uitvoerde met 23,0 % van 61 naar 47 schrijftolken. We onderscheiden verschillende statuten voor ST: freelance tolken (ST FL), tolken VGT die ook opdrachten ST uitvoeren (VGT) en ST in een ander statuut dan freelance (ST AS).

Het aantal getolkte uren ST steeg, voor het eerst sinds 2021, met 3,5 % van 5.493 uren naar 5.683 uren.

Verdeling verschillende schrijftolkstatuten, actief

Prestaties in tolkuren van verschillende schrijftolkstatuten

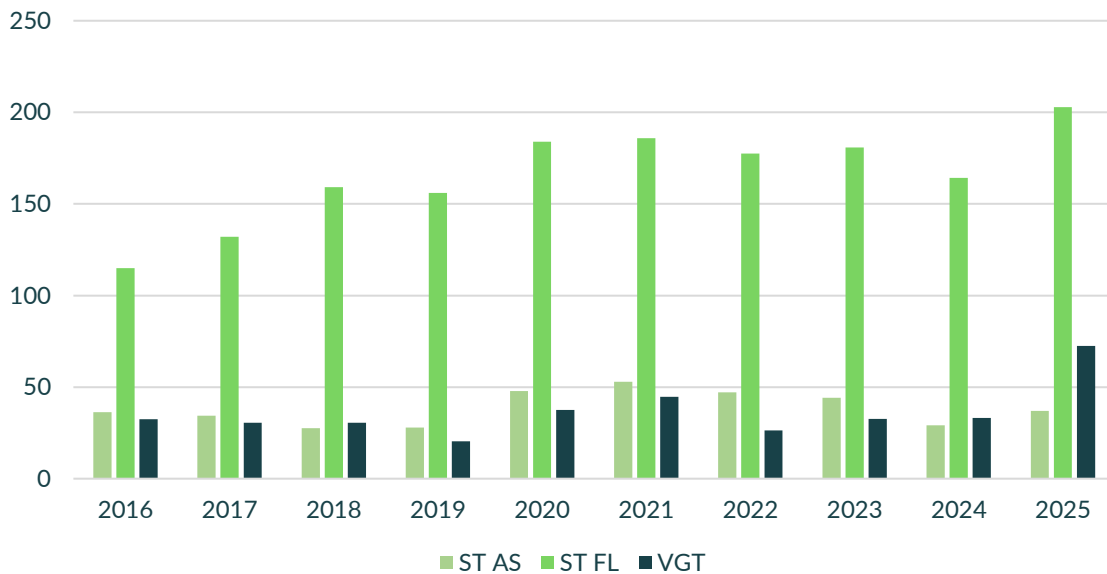
Het aantal actieve ST FL daalde met 22,2 % van 27 ST in 2024 naar 21 ST in 2025. Deze groep vertegenwoordigde 44,7 % van de actieve ST. Net zoals de vorige jaren, tolkten deze tolken het grootste deel van de tolkuren ST. Hun aandeel daalde t.o.v. 2024, maar lag nog steeds hoger dan de jaren ervoor: 74,9 % in 2025, 80,7 % in 2024, 70,4 % in 2023 en de 3 jaren ervoor schommelde hun aandeel rond 64,4 %.

Schrijftolken hebben net als tolken VGT, een freelance statuut. Enkel hogescholen en universiteiten kunnen daarnaast ook zelf ST aanstellen volgens een ander statuut.

Deze niet-zelfstandige schrijftolken maken afspraken over vaste tolkopdrachten rechtstreeks met de hogeschool of universiteit. In deze situatie neemt het CAB enkel de rol van uitbetalingsinstelling over van AGODI. Deze ST worden verder in de tekst benoemd als 'ST AS' (schrijftolken ander statuut).

De groep ST AS tolkte gemiddeld 37 uren per tolk. Voor de groep met ST FL was dit gemiddeld 203 uren per tolk en de tolken VGT tolkten gemiddeld 73 uren ST per tolk.

Jaarlijks gemiddeld aantal getolkte uren ST per tolk

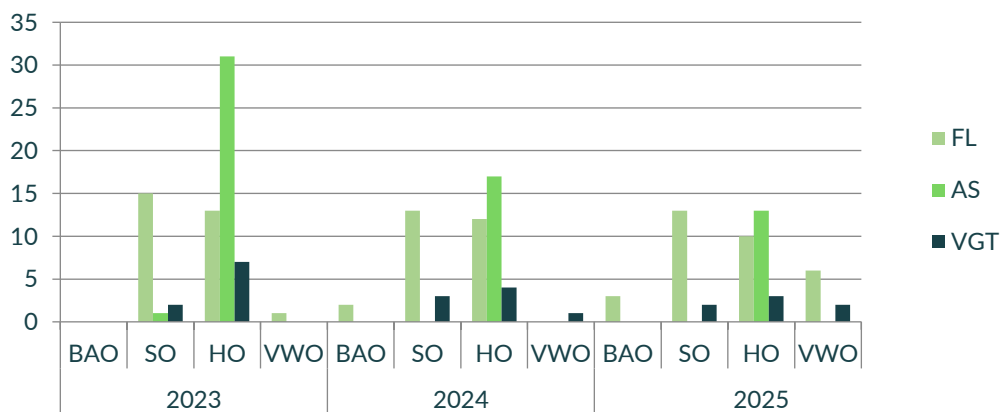

De meeste ST (31) tolkten in 2025 minder dan 100 uren. Er tolkten slechts 2 ST tussen 500 en 700 uren (1 ST in 2024) en 1 ST tolkte meer dan 700 uren (idem sinds 2016). Deze cijfers hebben betrekking op alle ST in alle sectoren, exclusief tolken VGT die ook wensen te schrijven (de omzet van de tolken VGT werd besproken in hoofdstuk [2.1.2](#)).

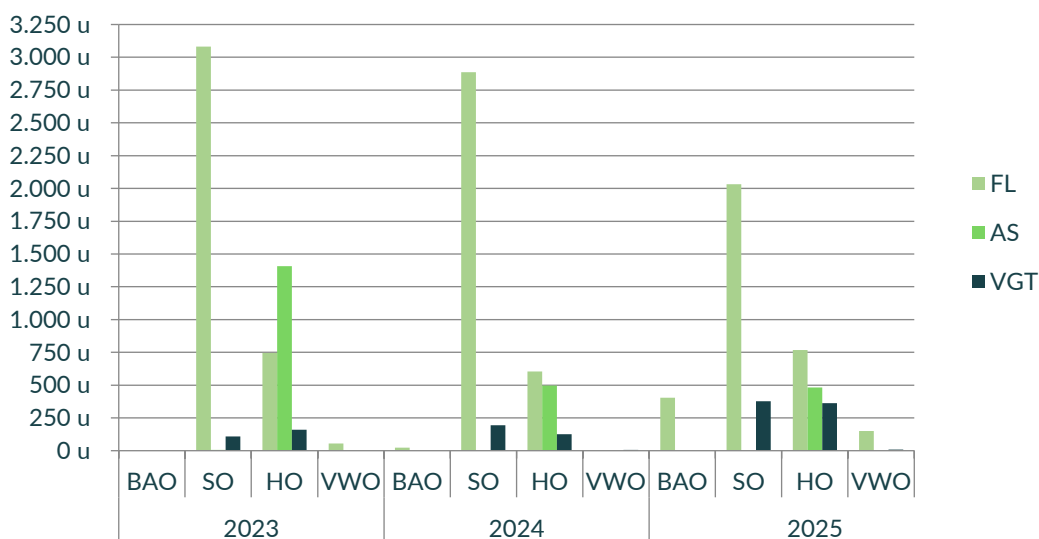
Hierna volgt info over specifiek de ST die in onderwijs actief waren.

In de volgende 2 diagrammen zien we de evolutie van het statuut per kalenderjaar en per studieniveau:

Evolutie aantal schrijftolken per studieniveau per tolkstatuut in 2023, 2024 en 2025

Evolutie aantal getolkte schrijftolken per studieniveau per tolkstatuut in 2023, 2024 en 2025

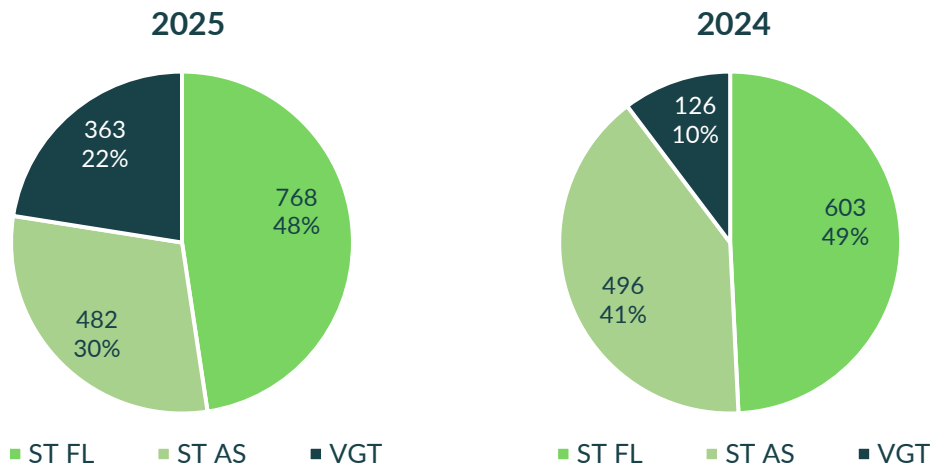
T.o.v. 2024 was er in 2025 een sterke daling van het aandeel getolkt door ST FL (van 81,0 % naar 73,1 %) en een lichte daling van het aandeel getolkt door ST AS (van 11,4 % naar 10,5 %). Het aandeel getolkt door VGT verdubbelde van 7,5 % naar 16,4 %.

In BAO werden in 2025 403 uren ST getolkt (22 uren in 2024 en daarvoor geen uren ST sinds 2021), wat het aandeel in BAO getolkte uren ST t.o.v. het totaal aantal getolkte uren ST deed stijgen van 0,5 % naar 8,8 %. Ook het aandeel in HO steeg van 28,3 % naar 35,2 % en in VWO van 0,1 % naar 3,4 %. Het aandeel SO daalde in 2025 van 71,1 % naar 52,6 %.

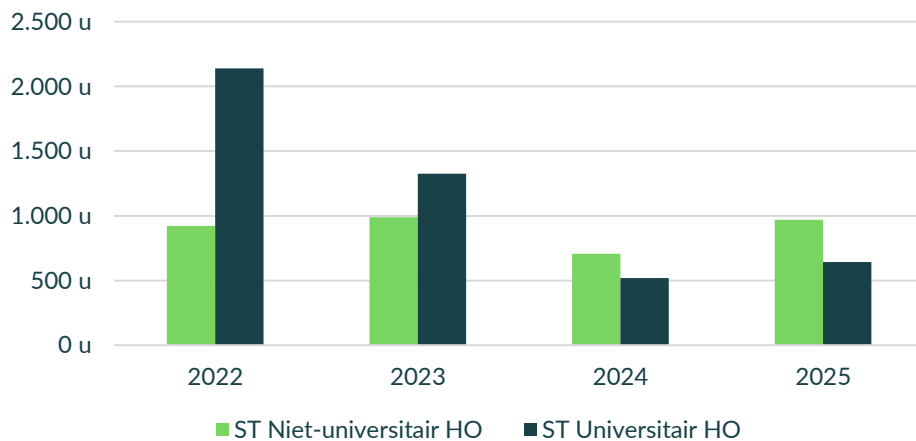
Het is interessant om de getolkte uren in het HO te overlopen, omdat daar nogal wat ST AS actief waren. Hoewel we een stijging van 32 % vaststellen in het aantal getolkte uren ST (van 1.225 uren in 2024 naar 1.613 uren in 2025), daalde het aantal door ST AS getolkte uren met 3 %. Daardoor daalde hun aandeel aanzienlijk: van 40,5 % naar 29,9 %. Enkel in Vlaams-Brabant zien we een stijging van 31,3 % naar 57,1 %.

Deze evolutie bij ST AS kan mogelijk verklaard worden door de veranderingen in het aantal getolkte uren binnen het HO. Terwijl in 2022 69,9 % van de in HO getolkte uren ST in het universitair onderwijs plaatsvond, daalde dit aandeel jaar na jaar: tot 57,3 % in 2023, 42,3 % in 2024 en 39,9 % in 2025.

Getolkte uren in HO volgens statuut

Getolkte uren ST in HO Niet-universitair HO - Universitair HO

2.3 Anderstalige tolken

In juni 2023 behaalden 15 personen het getuigschrift tolk VGT voor dove tolken. Hoewel in omvang nog steeds beperkt, zagen we in 2024 een stijging van 1 % naar 2,2 % van het totaal aantal getolkte uren dat in anderstalige gebarentaal (AGT) getolkt werd. In 2025 steeg dit aandeel met 2,7 %.

In 2025 tolkten 48 tolken samen 3.102 uren in anderstalige gebarentaal. Alhoewel deze groei niet meer zo spectaculair kan zijn als de voorgaande jaren, is dit wel nog steeds een forse stijging van 32,3 % (2.345 uren in 2024, 1.020 uren in 2023).

Deze groep van 48 tolken kan onderverdeeld worden in:

- 18 tolken VGT tolkten 47,1 % (1.187 uren)
- 2 crisistolken Oekraïense GT tolkten 9,4 % (291 uren)
- 2 anderstalige tolken uit Brussel tolkten 9,4 % (292 uren)
- 18 tolken uit het buitenland tolkten 24,3 % (753 uren)
- 8 tolken uit Franstalig België tolkten 9,8 % (305 uren)

2.4 Bijscholing voor tolken

Traditiegetrouw ondersteunde het CAB financieel **vzw Tenuto**, een vzw die als doel heeft om gediplomeerde tolken Vlaamse Gebarentaal (VGT) de kans te geven zichzelf verder te professionaliseren, dit aan de hand van workshops, bijscholing, enz.

Naast het organiseren van 3 workshops heeft Tenuto deelgenomen aan het EFSLI congres in Lissabon (Portugal). Verder werd ook meegewerkt aan enkele initiatieven tezamen uitgewerkt met BVGT, o.a. een workshop rond "Glossarium". Op regelmatige basis was er ook overleg tussen Tenuto & BVGT.

Hieronder volgt een overzicht van de 3 workshops die in 2025 gehouden werden:

25/10/2025	Workshop 1: Glossarium Lesgever: Hannes De Durpel (VGTC vzw) 13 deelnemers (oorspronkelijk voorzien in januari op de AV van BVGT)	Campus St-Jacob, KU Leuven, Campus Antwerpen
29/03/2025	Workshop 2: Zelfvertrouwen en perfectionisme Lesgevers: Lies Franssens 8 deelnemers	Madosa Antwerpen
3/02/2025	Tenuto's gezellige lees-en discussieclub Lesgever: Isabelle Heyerick 9 inschrijvingen	Online

De workshop 'Introduction to Co-Interpreting in Teams of Deaf and Hearing Interpreters' was gepland op 17 mei 2025 en zou geleid worden door Nicolas Hanquet en Julie Carlier. Jammer genoeg waren er niet genoeg inschrijvingen en moest Tenuto de workshop annuleren. Hun workshop botste met een evenement van Doofblind Vlaanderen waar heel veel dove tolken actief waren (de workshop was al aangekondigd voor de datum van het event bekend was). Deze workshop wordt verschoven naar najaar 2026.

Er werd geprobeerd om de workshop 'Onderwijstolken' te organiseren, maar door drukte en problemen met het vinden van een locatie is dit niet gelukt. Deze workshop zal wel georganiseerd worden in 2026. Tenuto investeert in het komende werkjaar meer tijd in het afstemmen met de doelgroep naar een gepast moment voor bepaalde specifieke workshops, op die manier kunnen hopelijk de annulatie van workshops in de toekomst vermeden worden.

Tenuto is ook het CAB en Doof Vlaanderen dankbaar voor hun financiële en praktische ondersteuning.

*Willen we het tekort aan actieve tolken VGT oplossen?
Heb jij interesse om het beroep tolk VGT aan te leren?
Heb jij vragen hieromtrent?*

Hoe zit het nu met de opleidingen tot het diploma van tolk VGT in Vlaanderen?

De tolkopleidingen Tolk VGT op bachelor-niveau (hoger niet-universitair onderwijs) (*) zijn intussen stopgezet. Men kan dit diploma nu alleen nog via het universitair onderwijs behalen.

Het BKD (Beroepskwalificatiedossier) Tolk Vlaamse Gebarentaal werd ingeschaald op niveau 7 (academische master) en op 18 september 2020 door de Vlaamse Regering officieel goedgekeurd. Zowel BVGT als Doof Vlaanderen verwachten enerzijds meer kwaliteit van de tolk, en anderzijds een betere bescherming van hun tolkstatuut.

Kandidaat-studenten voor de opleiding tot tolk VGT kunnen nu alleen nog starten aan de opleiding via KU Leuven, binnen de masteropleiding Taalkunde. Dit kan een mogelijk knelpunt zijn voor de toekomst om het tekort aan tolken VGT op te vangen.

(): Deze werden toen aangeboden in Artevelde Hogeschool te Gent en Artesis Plantijn Hogeschool in Mechelen.*

Bent u als lezer geïnteresseerd om het tolkdiploma te behalen? Wenst U meer info?

Dan verwijzen we u graag naar de website van KU Leuven, campus Antwerpen:

https://onderwijsaanbod.kuleuven.be/opleidingen/n/SC_53777207/diploma_omschrijving#activetab=diploma_omschrijving

3

Klachtenbehandeling

Via onze website kan u eenvoudig een klachtenformulier invullen

Het melden van een opmerking, tip of klacht (OTK) kan sinds 2023 eenvoudigweg via onderstaande link.

www.cabvlaanderen.be/melden/

Zowel tolkgebruikers, tolken als tussenpersonen kunnen via deze link hun bezorgdheden en/of klachten meedelen.

Dit kan niet alleen aan de hand van een tekst, maar ook via een video in VGT, dit om de drempel te verlagen voor de betrokkenen.

Heeft u een klacht?

Of wenst u een tip mee te geven aan onze werking?

Heeft u een bepaalde vraag?

Aarzel dan niet om dit mee te delen via de link hierboven.

In 2026 zal de klachtenprocedure herwerkt worden, zodat deze toegankelijker is en iedereen zelf kan bepalen bij wie de klacht terecht komt. Dit zal ervoor zorgen dat de drempel om een klacht of tip of bemerking in te dienen kleiner wordt. Zo kan elke tip serieus & kordaat worden bekeken.

3.1 OTK over het CAB

In 2025 waren er een 5-tal klachten over de bemiddeling van tolkopdrachten:

- 2 klachten over een administratieve fout bij onze CAB-bemiddelaar;
- 3 klachten over de onvrede of onduidelijkheden rond de diverse overheidsregels, toegepast door het CAB.

Deze klachten werden allen afgehandeld en gegrond verklaard.

3.2 OTK over de tolken

In 2025 noteerden we een 2-tal klachten over 2 tolken:

- 1 klacht over een administratieve fout of onachtzaamheid vanwege de CAB-bemiddelaar;
- 1 klacht over de deskundigheid van de tolk.

De tolk werd hierover persoonlijk gecontacteerd en we konden tot een oplossing komen.

3.3 OTK over de gebruikers en/of derden

In 2025 noteerden we een 2-tal klachten als volgt:

- 1 klacht over het verkeerd gebruiken van de afstandstolken binnen onze afstandstolkendienst.
- 1 klacht over een onderwijsinstelling, waarvoor het CAB zich onbevoegd moet verklaren.

Al deze klachten werden correct verwerkt.

3.4 Werking van de klachtencommissie

De klachtencommissie hoefde in 2025 niet samen te komen.

4

Intern beleid

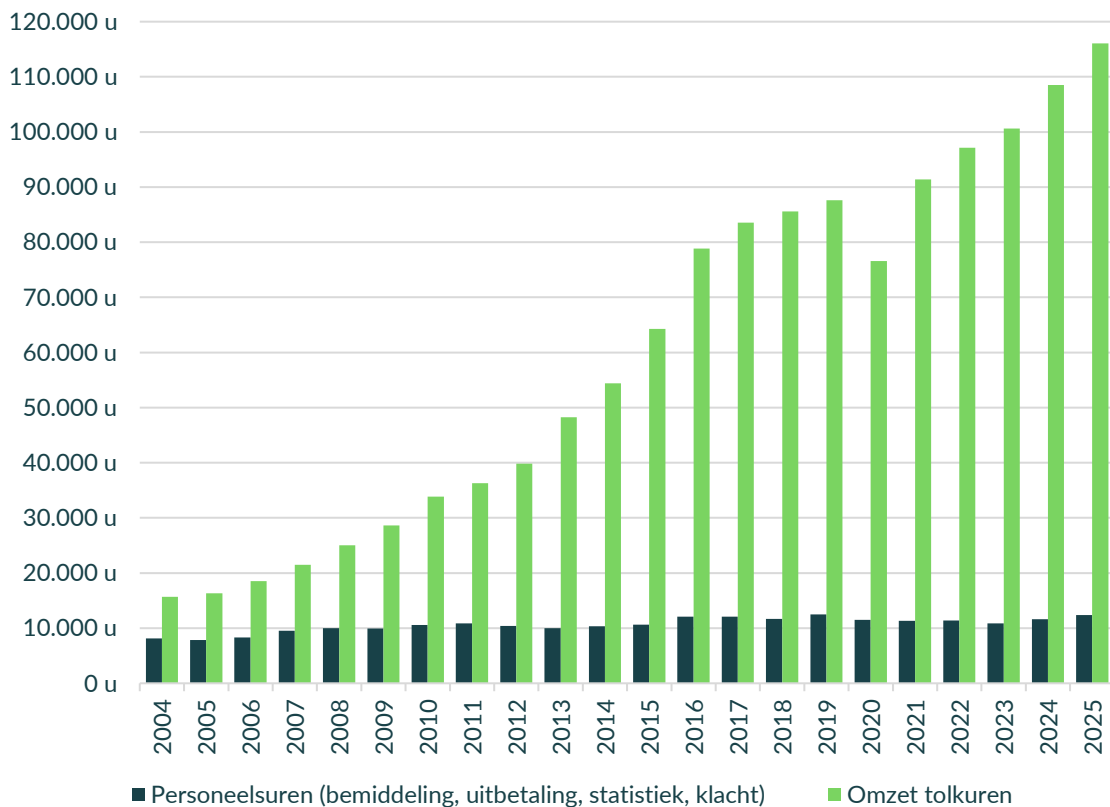
4.1 Werkingsmiddelen

Voor VAPH en VDAB was het niet mogelijk om de werkingsmiddelen jaarlijks te indexeren. Enkel de werkingsmiddelen via AGODI werden sinds 2023 wel op jaarlijkse basis geïndexeerd. Op lange termijn zal dit niet houdbaar zijn, aangezien meer dan 80 % van onze werkingsmiddelen naar de personeelskosten gaan. Deze kosten stijgen jaar na jaar door de automatische loonindexeringen en hogere anciënniteit.

Jaarlijks stijgt het aantal omgezette tolkuren (+8 % t.o.v. 2024).

Dankzij onze investeringen in de webapplicatie www.tolkaanvraag.be alsook de verhoogde efficiëntie van ons personeel, konden we deze groei in de bemiddeling van tolkuren steeds aan. De bemiddeling van een groeiend aantal gevarieerde tolkopdrachten wordt er echter niet eenvoudiger op, vooral omdat de regelgeving steeds complexer wordt. In 2024 hebben we één extra halftijds personeelslid aangeworven om de klantentevredenheid en de dienstverlening op peil te houden. We blijven toch alert voor een té hoge werkdruk bij ons personeel: het wordt elk jaar moeilijker om de uitdagingen onder controle te houden.

Evolutie verhouding: omzet tolkuren / personeelsuren

We hebben extra inspanningen geleverd door:

- o Meer aandacht te besteden aan het uitwerken en optimaliseren van www.tolkaanvraag.be voor onze bemiddelaars
- o Interne opleiding te intensifiëren voor onze medewerkers;
- o Een betere dienstverlening via VGT te voorzien voor onze klanten via filmpjes in VGT en een vlottere communicatie in VGT.

4.2 Overleg met de sector

Het CAB werkt nauw samen met drie overheidsdiensten: het VAPH, de VDAB en AGODI, waarmee er een samenwerkingsovereenkomst bestaat. In die overeenkomst staan een aantal vereisten waaraan het

CAB moet voldoen om over werkingssubsidies te mogen beschikken. Regelmatig is dus overleg nodig om bepaalde knelpunten & problemen te bespreken en aan te pakken.

Het CAB vormt het kruispunt tussen:

- o De belangen van dove **tolkgebruikers**, vertegenwoordigd door Doof Vlaanderen vzw;
- o De belangen van de **tolken**, vertegenwoordigd door BVGT vzw (tolken VGT-X) en VSV (Vlaamse Schrijftolkenvereniging);
- o De belangen van de drie **overheden** (Welzijn, Werk & Onderwijs), vertegenwoordigd door het VAPH, de VDAB en AGODI.

Het CAB probeert een gulden middenweg te vinden waarin alle partijen voldoende aan bod komen.

In 2025 hadden we de volgende bijeenkomsten:

- o Het **Intersectoraal Overleg** (ISO) Tolkondersteuning, waarop behalve de leden van het overlegplatform ook de drie subsidiërende overheden vertegenwoordigd waren: op 5 mei en 20 oktober 2025.
- o Het **platformoverleg** (aan het ISO voorafgaand overleg met de stakeholders) op 3 april, 8 juli en 2 oktober 2025.

4.3 Gebruikersraad

Nadat de gebruikersraad in 2024 werd opgestart, kwam deze raad één keer samen in 2025: op 22 april. Wat is het doel van deze gebruikersraad?

- Dienstverlening verruimen, verbreden en verdiepen

Het bestuur van onze vzw vindt het belangrijk om het werk van het CAB jaarlijks rechtstreeks te bespreken met personen uit de verschillende doelgroepen waarvoor wij bemiddelen: dove gebruikers en tolken. Zo kan het CAB extra ideeën en/of opmerkingen verzamelen om de kwaliteit van het CAB te verbeteren.

- Wat wordt besproken in de gebruikersraad?

Er zijn veel mogelijke onderwerpen, zowel kleine werkpunten als grotere vragen. De agendapunten kunnen zowel aangereikt worden door het bestuur als door gebruikers of tolken die lid zijn van de gebruikersraad.

Enkele voorbeelden:

- de website www.tolkaanvraag.be tips om deze website te verbeteren;
- de afstandstolkendienst: suggesties om de dienst gebruiksvriendelijker te maken en de klanten beter te informeren;
- informatie geven of vragen over bepaalde beslissingen vanuit de diverse overheden;
- waarom bestaan er zoveel regels in verband met tolkuren, hoe en waar worden klachten behandeld, enz.

Dankzij deze input vanuit deze gebruikersraad werden reeds enkele verbeteringen aangebracht in onze dienstverlening:

- er wordt meer variatie in de VGT-vertalingen gebracht in onze nieuwsberichten in VGT;
- ons kantoor is nu ook beter bereikbaar voor gebruikers VGT: we hebben een VGT-lijn geïmplementeerd, waardoor gebarentaligen een video-afspraak kunnen inplannen voor een gesprek met één van onze bemiddelaars.

- Hoe wordt er vergaderd in deze gebruikersraad?

De gebruikersraad komt bijeen in het secretariaat te Destelbergen of online. De directeur van het CAB (of zijn afgevaardigde) maakt een verslag van elke vergadering.

De gebruikersraad geeft "adviezen" aan het bestuur van het CAB. Het bestuur neemt de eindbeslissingen. Dankzij de nuttige tips en constructieve kritiek van de gebruikersraad kan het bestuur vlotter goede beslissingen nemen.

**We zijn nog op zoek naar 2 extra leden
voor de gebruikersraad**

*Heeft u interesse om de werking van het CAB te verbeteren?
Klantentevredenheid te bewaken ?
Kwaliteit van de dienstverlening op peil te houden?*

*Aarzel dan niet om uw kandidatuur in te dienen via:
gebruikersraad@cabvlaanderen.be*

4.4 Kwaliteitswerking 2025-2026

4.4.1 Kwaliteitswerking 2025 overzicht resultaten

NR	THEMA	SECTOR	DOELGROEP	VERANT- WOORDELIJKE	OPVOLGING	START/LOPEND	TIMING
1	TEVREDENHEID PEILEN VAN DE TOLKGEBRUIKERS OVER DE WERKING VAN HET CAB We willen een tevredenheidsenquête lanceren bij alle dove tolkgebruikers over het CAB en haar werking en hierop de nodige beleidsmaatregelen nemen om tot een betere klantenservice te komen.	ALLE	GEBRUIKERS CAB	DIRECTIE	DIRECTIE	AFGESLOTEN	2023- 2025
2	VERBETEREN WEBSITE WWW.TOLKAANVRAAG.BE VOOR BEMIDDELAARS - extra velden, filters, bulkacties voor het opvolgen van onopgeloste opdrachten - verbeterde overzichtspagina's (kolommen en shortcuts) zodat het aantal kliks vermindert - extra notificaties voor opvolgen input gebruikers/tolken	ALLE	CAB	COORDINATOR	COORDINATOR	AFGESLOTEN	2024- 2025
3	INTEGREREN ONLINE TOLKOPDRACHTEN WWW.TOLKAANVRAAG.BE - online tolkopdrachten faciliteren - Verbeterde aanpak voor online opdrachten zodat tolken deze opdrachten gemakkelijker kunnen vinden en tolkgebruikers deze opdrachten gemakkelijker kunnen indienen	ALLE	TOLKEN GEBRUIKERS CAB	COORDINATOR	COORDINATOR	AFGESLOTEN	2024- 2025

4.4.2 Kwaliteitsplanning 2026

NR	THEMA	SECTOR	DOELGROEP	VERANT- WOORDELIJKE	OPVOLGING	START/LOPEN D	TIMING
1	POLYVALENTIE VAN ONZE MEDEWERKERS VERHOGEN We blijven aandacht hebben voor een betere klantentevredenheid over de verschillende domeinen. Hierdoor moet iedere medewerker de regelgeving goed kennen en ernaar kunnen handelen.	ALLE	CAB	DIRECTIE	COORDINATOR	LOPEND	-
2	VEREENVOUDIGING VAN DE SERVERS VAN HET CAB Werk maken van een optimaal administratief opvolgingssysteem.	ALLE	CAB	COORDINATOR	ICT-COMM. MEDEWERKER	LOPEND	-
3	AFSTANDSTOLKENDIENST CAB We blijven onderzoeken of we nog altijd de juiste provider hebben voor onze afstandstolkendienst..	ATD	GEBRUIKERS CAB TOLKEN	DIRECTIE	DIRECTIE	LOPEND	2024- 2026
4	INTEGREREN VAN CO-TOLKOPDRACHTEN IN WEBSITE WWW.TOLKAANVRAAG.BE Verbeterde aanpak voor co-tolkopdrachten zodat de toegekende tolken gemakkelijk kunnen zien wie hun co-tolk is en bemiddelaars deze co-tolkaanvragen vlotter kunnen opvolgen.	ALLE	TOLKEN GEBRUIKERS CAB	COORDINATOR	COORDINATOR	LOPEND	2026
5	WWW.TOLKAANVRAAG.BE - Faciliteren vaste voorkeurtolken - Standaard vaste voorkeurtolken toevoegen aan de nieuwe tolkaanvraag	ALLE	TOLKEN GEBRUIKERS CAB	COORDINATOR	COORDINATOR	LOPEND	2025- 2026
6	WWW.TOLKAANVRAAG.BE UX (User Experience) We willen de gebruiksvriendelijkheid van deze website verbeteren. Hiervoor willen we ons baseren op een analyse van het huidige gebruik en aan de hand hiervan de prioriteiten bepalen voor de komende verbeteringen aan deze website.	ALLE	GEBRUIKERS CAB TOLKEN	COORDINATOR	COORDINATOR	LOPEND	2024- 2026
7	112-APP We onderzoeken de mogelijkheden in samenwerking met de federale overheid om de integratie van de 112-app in de dienstverlening van de afstandstolkendienst te integreren.	ATD	GEBRUIKERS CAB	DIRECTIE	DIRECTIE	LOPEND	2024- 2026

8	VERBETEREN COMMUNICATIE CAB - DOVE GEBRUIKERS Er werd geïnvesteerd in een gebarentalige medewerker, die een intensieve opleiding volgt via onze eigen medewerkers.	ALLE	GEBRUIKERS	DIRECTIE	DIRECTIE	LOPEND	2024-2026
9	KLACHTENPROCEDURE VAN HET CAB AANPASSEN Er moet werk gemaakt worden van een betere toegankelijkheid voor diverse vormen van tips, meldingen en / of klachten, zodat deze bij de juiste personen terecht komen. Dit hoeft niet altijd bij de directie aan te komen, maar kan dus ook via één van de bestuursleden van het CAB behandeld worden.	ALLE	GEBRUIKERS	DIRECTIE	DIRECTIE	LOPEND	2026

5

**Enkele
aandachtspunten**

5.1 Tolkentekort

Uit dit jaarverslag stellen we een groei vast in het aantal ingezette tolkuren, vooral in Welzijn en Werk. Dit bevestigt nogmaals de stijgende trend van de laatste jaren. We zien een lichtere stijging van het aantal actieve tolken. Daarnaast blijven heel wat tolkgebruikers op hun honger zitten: ze voelen dagdagelijks aan dat er te weinig tolkopdrachten ingevuld geraken. Nochtans zou men denken dat dit niet zo is wanneer men sommige cijfers in het jaarverslag leest (zoals een oplossingsgraad in Werk van 90,4 % en van Welzijn 93,2 %). Toch is dit te verklaren.

Hoe komt dit eigenlijk?

Tolkopdrachten in Werk en Welzijn worden in de meeste gevallen pas bij het CAB ingegeven via www.tolkaanvraag.be als er vooraf reeds overleg is gepleegd tussen tolkgebruiker én tolk omtrent hun tolkopdrachten. Dit zorgt ervoor dat de cijfers in dit jaarverslag geen reëel beeld geven van de oplossingsgraad. Maar... waarom gebeurt dit niet?

Dove personen willen eerst zeker zijn dat er een tolk gevonden is en doen beroep op hun eigen netwerk / tolkenkring om hun tolkopdrachten ingevuld te krijgen. Deze tolkgebruikers, die regelmatig beroep doen op een tolk, doen eerst zelf rondvraag via diverse kanalen alvorens hun tolkaanvraag in te dienen op www.tolkaanvraag.be. Tolken zijn vaak overbevraagd door tolkgebruikers en bedienen hun eigen cliënteel eerst alvorens te zoeken naar vrijstaande tolkopdrachten op www.tolkaanvraag.be.

Aan de hand van een enquête (zie pagina 37-38) over de aanvaarding van tolkopdrachten (niet via de gesubsidieerde tolkurenpakketten van de overheden langs het CAB) wilden we aantonen dat dit ook voor een extra druk zorgt in de oplossingsgraad.

Het CAB vraagt aan de overheden extra aandacht om dit tolkentekort op te vangen. Eén van de mogelijke pistes is om een *vlindertolksysteem* ⁽⁵⁾ op te zetten in Vlaanderen.

Dit vraagt om extra inspanningen van alle partijen: mits overleg en voldoende ondersteuning vanuit de overheden, het CAB, de tolken en tolkgebruikers kan er meer gericht gewerkt worden om het probleem rond de niet-opgeloste tolkopdrachten aan te pakken.

5.2 Dalende trend in de schrijftolkenwerking

Ook in 2025 zet de dalende trend in de schrijftolkenwerking zich verder door.

Het aantal aangevraagde uren ST daalde van 11.536 uren in 2022 naar 7.208 uren in 2025 (-37,5 %), waarvan er 5.683 effectief werden getolkt (-29 %). Tegelijkertijd halveerde het aantal tolken dat opdrachten ST uitvoert aanzienlijk: van 99 tolken in 2022 naar 47 in 2025. In 2025 werd 22,2 % van de aangevraagde uren ST niet ingevuld.

Binnen het domein Onderwijs, waar de schrijftolkenwerking traditioneel het meest actief is, zien we tussen 2022 en 2025 een sterke terugval van de vraag (-43,0 % aangevraagd) en een daling in de gepresteerde uren (-34,3 %). Deze daling is echter niet uniform over de studieniveaus:

- In het basisonderwijs (BAO) zien we een stijging, zowel in aangevraagde als getolkte uren.
- In het secundair onderwijs (SO) en het hoger onderwijs (HO) was de terugval het grootst, met dalingen tot bijna de helft van de aanvragen.
- In het volwassenenonderwijs (VWO) daalde het aantal aangevraagde uren, maar steeg het aantal getolkte uren substantieel, wat wijst op een betere invulling van de vraag of een gewijzigde inzet van schrijftolken.

Wanneer we deze cijfers vergelijken met de evolutie van het totale tolkgebruik in onderwijs (VGT en ST), dan daalde de totale vraag slechts licht (-9,4 %), en bleven de getolkte uren quasi stabiel (-1,1 %). Voor tolken VGT zien we zelfs een stijging van het aantal gepresteerde uren (+4,8 %), met groei in BAO, HO en VWO. In het secundair onderwijs daarentegen dalen zowel ST als VGT aanzienlijk, waardoor de

⁵ Hiervoor verwijzen we naar de conclusie 5.2. in ons jaarverslag 2022 op pagina 73.

terugval in ST daar niet wordt opgevangen door VGT. In de andere studieniveaus lijkt VGT het verminderde gebruik van ST wél gedeeltelijk op te vangen.

Hoewel het honorarium voor ST sinds 2020 gelijkgesteld is met dat van tolken VGT, lijkt deze maatregel onvoldoende om de dalende vraag en het dalende aanbod te stabiliseren. De precieze oorzaken van deze evolutie blijven voor ons nog even onduidelijk, maar de combinatie van verminderde vraag, een dalend aantal beschikbare tolken, en een mogelijke verschuiving naar andere tolktypes of technologieën lijkt hier een rol te spelen.

Deze evoluties worden als aandachtspunt opgenomen, zodat eventuele toekomstige ontwikkelingen in de schrijftolkenwerking tijdig kunnen worden gesignaleerd.

5.3 Precaire situatie in bepaalde regio's binnen Onderwijs

Hoewel de algemene oplossingsgraad in onderwijs in 2024–2025 steeg tot 77 %, verbergt dit een belangrijke realiteit: in enkele regio's daalde de vraag naar tolken zodanig sterk dat de hogere oplossingsgraad niet duidt op betere ondersteuning, maar op minder aanvragen en mogelijk afhakende leerlingen. Daarom wordt er in dit verslag opnieuw de vergelijking gemaakt met het schooljaar 2021–2022, toen de structurele regionale verschillen duidelijk zichtbaar waren.

Uit de regionale analyses blijkt dat vooral Limburg, Vlaams-Brabant en Antwerpen kampen met structurele problemen, vooral in het secundair onderwijs.

- **Limburg** toont een sterke stijging van de oplossingsgraad (56,2 % naar 73,8 %), maar dit werd volledig gedragen door dalende aanvragen (-45,8 % in totaal; -55 % in SO). De vraag verdwijnt sneller dan ze kon worden ingevuld.
- **Vlaams-Brabant** bleef de slechtst scorende regio, ondanks een stijgende algemene oplossingsgraad (42,7 % naar 69,1 %). In het secundair onderwijs daalde de oplossingsgraad zelfs verder (35,5 % naar 31,6 %), met scherpe dalingen in aangevraagde uren (-73,5 %) en leerlingen (-71 %).
- **Antwerpen** toont een beperkte algemene stijging (64,2 % naar 67,5 %), maar bleef in het secundair onderwijs zorgwekkend laag met 56,7 %.

Hoewel het totaal aantal leerlingen in Vlaanderen stabiel bleef (178), daalde het aantal leerlingen in het secundair met 38 %, net in de regio's met de laagste oplossingsgraden. Dit vertekent het globale beeld: de hogere oplossingsgraad wordt mee verklaard doordat kwetsbare groepen uit de statistieken verdwijnen. De centrale vraag blijft daarom overeind:

Is het geïntegreerd onderwijs met tolken voor dove leerlingen in alle regio's nog haalbaar, of wijst de dalende vraag op structurele barrières die leerlingen doen afhaken?